70

አራተኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የተከታታይ ምዘና አተገባበር ፍተሻ

በአዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ
ድህረ-ምረቃ ትምህርት ቤት
በቋንቋዎች ጥናት ተቋም
ለኢትዮጵያ ቋንቋችና ሥነጽሑፍ ክፍል

በአማርኛ ማስተማር ዘዴ ትምህርት
ለማስተርስ ድግሪ ማሟያ የቀረበ ጥናት

በ
አልማዝ ኃይሉ

ሰኔ 1999 ዓ.ም

አራተኛ ክፍል የሚያስተምሩ የአማርኛ ቋንቋ መምህራን
የተከታታይ ምዘና አተገባበር ፍተሻ

በአዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ
ድህረ-ምረቃ ትምህርት ቤት
በቋንቋዎች ጥናት ተቋም
ለኢትዮጵያ ቋንቋችና ሥነጽሑፍ ክፍል

በአማርኛ ማስተማር ዘዴ ትምህርት
ለማስተርስ ድግሪ ማሟያ የቀረበ ጥናት

በ
አልማዝ ኃይሉ

ሰኔ 1999 ዓ.ም

አራተኛ ክፍል የሚያስተምሩ መምህራን
የተከታታይ ምዘና አተገባበር ፍተሻ

በ

አልማዝ ኃይሉ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቋንቋዎች ጥናት ተቋም
የኢትዮጵያ ቋንቋችና ሥነጽሑፍ ክፍል ትምህርት
የድኅረ ምረቃ መርሐ ግብር

የፈተና ቦርድ አባላት ማረጋገጫ

______________________ ______________________

አማካሪ ፊርማ

______________________ ______________________

የውስጥ ፈታኝ ፊርማ

______________________ ______________________

የውጭ ፈታኝ ፊርማ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
ADDIS ABABA UNIVERSITY
ILS
LIBRARY

የአርእስት ማውጫ

አርእስት	ገጽ
ምስጋና	i
የሰንጠረዥ ማውጫ	ii
የአባሪ ማውጫ	iii
አጠቃሎ	iv
ምዕራፍ አንድ	
መግቢያ..	1
1.1.የጥናቱ ዳራ..	1
1.2.የጥናቱ ዓላማ..	3
1.3የጥናቱ ጠቃሜታ..	4
1.4.የጥናቱ ገደብ	4
ምዕራፍ ሁለት	
የተዛማጅ ጽሑፎች ቅኝት..	5
2.1. የተከታታይ ምዘና ምንነት	5
2.2. የትምህርት ምዘና ዓይነቶች..	6
2.2.1 ሂደታዊ ምዘና	6
2.2.2 የማጠቃለያ ምዘና	7
2.3. የተከታታይ ምዘና ክፍሎች	7
2.3.1. ፈተናና ሙከራ	7
2.3.2. የቅኝት ዘዴ	8
2.3.2.1. የጽሑፍ መጠየቅ	8
2.3.2.2 ቃለመጠየቅ	8
2.3.3. ምልከታ..	8
2.4 የምዘና ዘዴዎች	9
2.4.1 የራስ ምዘና	9
2.4.2 የቢጤ ምዘና	10
2.4.3 የቡድን ለቡድን ምዘና	10
2.5. የተከታታይ ምዘና ጠቀሜታ..	10
2.6. የተከታታይ ምዘና ባሕርያት	14
2.7. የተከታታይ ምዘና አተገባበር	16
2.8. በተከታታይ ምዘና አተገባበር የሚታዩ ችግሮች	18

2.9. ተማሪዎች መማራቸውን እንዴት ይገመግማል 19
2.10. የተግባር ምዘና 20
2.11. የተግባር ምዘና መለኪያ ዓይነቶች 21
2.12. በተግባር ምዘና አጠቃቀም የሚታዩ ችግሮች 24
2.13. በተግባር ምዘና ሂደት መወሰድ ያለባቸው ጥንቃቄዎች.............. 24
2.14. የትምህርት ምዘና ውጤት አተረጓጎም ዘዴዎች 25
2.15. የስኬል ዓይነቶች 26
2.16. የውጤት አመዘጋገብና የሪፓርት ሥርዓት 27
2.17. የቀደምት ተዛማጅ ጥናቶች ቅኝት 29
ምዕራፍ ሶስት
የጥናቱ ዘዴ 32
3.1. የናሙና አመራረጥ... 32
3.1.1. የትምህርት ቤት ናሙና አመራረጥ 32
3.1.2 የመምህራን ናሙና አመራረጥ 35
3.1.3. የርዕሰ መምህራንና የሱፐርቫይዘሮች የናሙና አመራረጥ ... 35
3.2. የጥናቱ መረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያዎች 35
3.2.1. የክፍል ውስጥ ምልከታ 35
3.2.2. የሰነድ ፍተሻ 36
3.2.3. የጽሑፍ መጠይቅ....................................... 36
3.2.4. ቃለመጠይቅ 36
3.3. መረጃ አተናተን ስልት 37
ምዕራፍ አራት
የመረጃ እና የጥናቱ ውጤት ትንተና 38
4.1. ጽሑፍ መጠይቆች እና ከቃልመጠይቆች የተገኙ መረጃ ትንተና................ 39
4.2. ከምልከታ የተገኙ መረጃዎች ትንተና 4
4.3. ተከታታይ ምዘና አተገባበር በተመለከተ ለመምህራን፣ ለርዕሰ
መምህራን እንዲሁም ለሱፐርቫይዘሮች የቀረቡ ቃለ መጠይቆች..................... 70
ምዕራፍ አምስት
የጥናቱ ማጠቃለያ ፣መደምደሚያና የመፍትሔ ሐሳቦች 72
5.1. ማጠቃለያ 7
5.2. መደምደሚያ 7
5.3. የመፍትሔ ሐሳብ 73
ዋቢ ጽሑፎች 75
ሙዳየ ቃላት 78

ምስጋና

ከሁሉም በላይ አስጀምሮ ላስጨረሰኝ ለታላቁ ልዑል ፈጣሪ ክብርና ምስጋና ይግባው።

ጥናቱ ተጀምሮ ለፍፃሜ እስኪበቃ ድረስ የጥናቱን ረቂቅ በማንበብና ቅርጽ በማስያዝ ድጋፋቸው ላልተለየኝ አማካሪዬና መምህሬ ለዶክተር አረጋ ኃይለሚካኤል ልባዊ ምስጋናዬ ይድረስ።

በትምህርት ቆይታዬ በአካል ከጎኔ ሆኖ የሞራል ድጋፍና የሥራ እገዛ በማድረግ ለጥናቱ መሳካት የበኩሉን ድርሻ ላበረከተልኝ ለውድ ባለቤቴ አቶ ካሳ ከበደ ከልብ የመነጨ ምስጋና ይድረሰው።

የቦታ እርቀት ሳይገድባቸዉ አባታዊና እናታዊ ፍቅራቸውን ብቻ ሳይሆን ምክራቸውን በመለገስ በየጊዜው ስልክ በመደወል ለሚያበረታቱኝ ለውድ አባቴ አቶ ኃይሉ ከበደ እና እናቴ ወ/ሮ ታድፋለች ምን ጊዜም እንዲሁም ለውድ እህቴ ለአስገደች ኃይሉ ታላቅ ባለውለታዬ ናቸውና በያሉበት ልባዊ ምስጋናዬ ይድረሳቸው።

እስከ ጥናቱ ፍፃሜ ከጎኔ በመሆን ለረዳኝ ለውድ ወንድሜ ለአቶ ተሾመ አያሌው እንዲሁም የማቴሪያል እገዛ በማድረግ ከጎኔ ላልተለዩኝ ለውድ ወንድሜ አቶ በድሉ ገርቤ እና እህቴ ለመሰረት ኃይሉ በአጠቃላይ ለ ደኞቼ በሙሉ ልባዊ ምሥጋና ይድረስ።

ጥናቱ ስኬታማ እንዲሆን የጽሑፍ መጠይቅ በመሙላትና ቃለመጠይቅ በመደረግ ከፍተኛ እገዛ ላደረጉልኝ የጥናቱ ተተኳሪ የሆኑት የአዲስ አበባ የመጀመሪያ ደረጃ መምህራንና ርዕሰ መምህራን! እንዲሁም ለክፍለ ከተሞች ሱፐርቫይዘሮች በአጠቃላይ የጥናቱን ጽሑፍ በመተየብና በማስተካከል ለረዱኝ በሙሉ ባለውለታዬ ናቸውና ምሥጋና ይድረሳቸው።

የሠንጠረዥ ማውጫ

ሠንጠረዥ ገጽ

1. በጥናቱ የተካተቱ ክፍለ ከተሞች ፣ ትምህርት ቤቶች እና የመምህራን ብዛት ናሙና መጠን.. 34
2. የተተኳሪ መምህራን ጾታ፣ እድሜና የአገልግሎት ዘመን የሚያሳይ ሠንጠረዥ 39
3. የተተኳሪ መምህራን የትምህርት ደረጃ ፣አካዳሚያዊ ማዕረግና የሚያስተምሩበት የክፍለ ጊዚያት ብዛት የሚያሳይ መግለጫ.. 40
4. የተተኳሪ ርዕሰ መምህራንና ሱፐርቫይዘሮች ጾታ፣ የትምህርት ደረጃ የሚያሳይ ሠንጠረዥ.. 41
5. መምህሩ የዕለቱን ትምህርት መግቢያ ያቀረበበት ሁኔታ መግለጫ.. 42
6. የተተኳሪ ርዕሰ መምህራን ሱፐርቫይዘሮች አጠቃላይ የአገልግሎት ዘመን.. 43
7. መምህራን ስለተከታታይ ምዘና ያላቸውን ግንዛቤ በተመለከተ የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ እና ምላሽ.. 46
8. የተከታታይ ምዘናን አተገባበር በተመለከተ ለመምህራን የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ የተሰጠ ምላሽ.. 49
9. ተከታታይ ምዘናን ለመተግበር የሚጠቀሙባቸውን ስልቶች በተመለከተ ለመምህራን የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ እና ምላሽ........ 52
10. ተከታታይ ምዘና አተገባበር በተመለከተ ለርዕሰ መምህራንና ለሱፐርቫይዘሮቹ የቀረበ መጠይቅ እና ምላሽ........................ 60
11. ተከታታይ ምዘና አተገባበር የውጤት አያያዝን በተመለከተ ለመምህራን የቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ እና ምላሽ........................ 65
12. ተከታታይ ምዘና አተገባበርን በተመለከተ ለርዕሰ መምህራንና ለሱፐርቫይዘሮች የቀረበ መጠይቅ. እና ምላሽ............................ 69

የአባሪ ማውጫ

አባሪ ገጽ

1ሀ. በአሃዛዊ ነጥብ መስጫ ስኬል በመጠቀም ተማሪዎች
እንዴት መገምገም እንዳለባቸው የሚያሳይ መግለጫ 81

1ለ. የመምህሩ መከታተያ መዝገብ ቅጽ 82

1ሐ. የተማሪዎች የግል መረጃ የሚያሳይ ቅጽ 83

1መ. የተማሪዎች ሳምንታዊ የመማር ማስተማር
የግምገማ ውጤቶች ማስፈሪያ ቅጽ 84

1ሠ. የተማሪዎች ባህርያት እና ታታሪነት መመዝገቢያ ቅጽ........................ 85

2. የክፍል ምልከታ የተደረገባቸውን ክፍሎች ፣ቀናትየትምህርት
አርእስት የሚያሳይ መግለጫ 86

3. የተከታታይ ምዘና አተገባበር ምልከታ ማረጋገጫ ቅጽ........... 87

4. በመምህራን የሚሞላ የጹሑፍ መጠይቅ 89

5. በርዕስ መምህራንና በሱፐርቫይዘሮች
የሚሞላ የጹሑፍ መጠይቅ 96

6. ለመምህራን የተዘጋጁ የቃል መጠይቅ ጥያቄዎች 99

7. ለርዕስ መምህራንና ለሱፐርቫይዘሮች
የተዘጋጁ የቃል መጠይቅ ጥያቄዎች 100

8. በክፍለ ከተሞች የሚገኙ የትምህርት ቤቶች ብዛት የሚያሳይ ሠንጠረዥ...... 101

9. የአርበኞች የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት
የተማሪዎች ውጤት መመዝገቢያ ቅጽ... 102

10. የብሩህ ተስፋ የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት
የተማሪዎች ውጤት መመዝገቢያ ቅጽ.................................... 105

11. የብሩህ ተስፋ የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት
የተማሪዎችመከታተያቅጽ.. 107

12. የብሩህ ተስፋ የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት
የተማሪዎችሥነስርዓት ጉደለት መከታተያ ቅጽ.............................. 110

13. የትምህርት ብልጭታ የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት
የተማሪዎች የእለት በእለት እንቅስቃሴ መከታተያ ቅጽ.......... 112

14. የደጅ ዑመር ስመተር የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት
የተማሪዎች የትምህርት ደረጃ ምድብ 114

አጠቃሎ

ተከታታይ ምዘና በተገቢው መንገድ ተግባራዊ ከሆነ የቋንቋውን ዓላማ ለማሳካትና በተማሪዎቹ ላይ የተፈለገውን ለውጥ ለማምጣት ያለው ሚና ከፍተኛ ነው ። የጥናቱ ዓላማ መምህራን ለተከታታይ ምዘና ያላቸው ግንዛቤ ምን ይመስላል? መምህራን ተከታታይ ምዘናን እንዴት ይተገብሩታል ? በአተገባበር ላይ ያጋጠሙ ችግሮች አሉ ወይ? ለችግሮቹስ መፍትሔዎቹ ምንድን ናቸው ? ለሚሉት ጥያቄዎች መልስ መስጠት ነው ።

በዚህ መሠረት በዋናነት በመምህራን ፣ በርዕሰ መምህራንና በሱፐርቫይዘሮች ላይ ትኩረት ያደረገ የጽሑፍ መጠይቅ እንዲሞሉ ሲደረግ በደጋፊነትም በክፍል ውስጥ ምልከታ፣ በቃለመጠይቅ መምህራን በየጊዜው በሚጠቀሙባቸው የመከታተያና የመመዝገቢያ ሰነዶች ላይ ፍተሻ ተካሄዷል ።

ከጽሑፍ መጠይቆች ፣ከክፍል ውስጥ ምልከታ፣ከቃለ መጠይቆችና ከሠነድ ፍተሻ የተገኙት መረጃዎችን መሠረት በማድረግ ተተንትኗል። የጥናቱ ውጤትም የሚያመለክተው አብዛኞቹ መምህራን ስለተከታታይ ምዘና ማለት በቂ የሆነ ግንዛቤ ስለሌላቸው ተከታታይ ምዘና በተከታታይ የሚሰጥ ፈተና ብቻ አድርገው የመቁጠር ሁኔታ ተስተውሏል። በተጨማሪም ተማሪዎችን ለመመዘን የቃል ጥያቄዎችን መጠየቅ ፣የክፍልና የቤት ሥራ መስጠት ፣ደብተር ማረም በመምህራኑ በከፍተኛ ደረጃ ሲያከናወን ሌሎች የመመዘኛ ስልቶች ማለትም የተግባር ምዘናን ፣የክፍል ውስጥ ምልከታን ፣ቃለመጠይቅንና የጽሑፍ መጠይቅን ማስሞላት በመምህራኑ ተግባራዊ አለመሆኑ የጥናቱ ውጤት ያመለክታል ። መምህራኑም ተማሪዎችን በነፃ ሐሳባቸውን እንዲያንሸራሽሩና አስተያየት እንዲሰጡና የእለቱን ትምህርት በቡድን ሥራና በውይይት እንዲያገዝ አለመሞከራቸው ጎልተው የሚታዩ ችግሮች ሆነው ተገኝተዋል ። ከዚህም ሌላ መምህራን በክፍል ውስጥ ምልከታ በማድረግ የተማሪዎችን የእለት ተእለት እንቅስቃሴ በመከታተያ ቅጽ፣ በስኬሎችና በግራፎች አለመጠቀማቸውን የጥናቱ ውጤት አሳይቷል። በመጨረሻም የታዩትን ድክመቶች ለማሻሻል ለያግዙ ይችላሉ የተባሉ የመፍትሔ ሐሳቦች በመሰንዘር ጥናቱ ተቋጭቷል።

ምዕራፍ አንድ

መግቢያ

1.1. የጥናቱ ዳራ

የትምህርት ምዘና (Educational Assessment) ማለት የትምህርትን ሥርዓት (System of Education) በተመለከተ ለውሳኔ የሚረዳ መረጃ የመሰብሰብ ሂደት ነው። በሌላ አገላለጽ ስለ ሥርዓተ ትምህርት ፣ ስለ መምህራን የትምህርት አሰጣጥና የተማሪዎች የትምህርት አቀባበል፣ ስለ ትምህርት ፖሊሲ ለመወሰን የሚያስችል መረጃ የመሰብሰብ ሂደት ነው Nitko (1996)።የትምህርት ምዘና ከትምህርት ሥራዎች አንዱና የማያቋርጥ ሂደት መሆኑ ይታወቃል። የትምህርት ምዘና በተለያዩ መንገዶች ይካሄዳል።ይህም ሲባል የአንድን ሀገር የትምህርት ሥርዓት ለመፈተሽ በተለይም የትምህርት ጥራት በምን ደረጃ ላይ እንደሚገኝ ለማወቅ በተወሰነ የጊዜ ገደብ ለምሳሌ በየሦስት ወይም በየአራት ዓመት አንድ ጊዜ የሚካሄድ አገር አቀፍ ጥናት፣ በአንድ የትምህርት እርከን ማጠናቀቂያ ፤ ማለትም በአንደኛ ወይንም በሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ማጠናቀቂያ ላይ የሚሰጡ ሀገር- አቀፍ ፈተናዎች እንዲሁም በመምህራን የሚካሄዱ ተከታታይ ምዘናዎች የትምህርት ምዘና አካሎች ናቸው (አንበሱ 1987፡2)።

በተጨማሪም ተማሪዎች ተገቢውን ዕውቀትና ክህሎት ማግኘታቸዉን፣ እንዲሁም መምህራን በአግባቡ ማስተማራቸውን ለማረጋገጥ የሚረዳ መረጃ ለመሰብሰብ በመምህራን የሚካሄደው የክፍል ውስጥ ተከታታይ ምዘና (Continuous Assessment) ዋነኛውና እጅግ አስፈላጊው የትምህርት ምዘና አካል ነው (Nitko 1996:33) ።

ተከታታይ ምዘና በየጊዜው የተማሪውን አጠቃላይ ሁኔታና ችሎታ በተለያዩ መንገዶች እየገመገሙ የተሻለ ውጤት የሚመዘገብበት ስልት መቀየስ ሲሆን ይህም ተማሪውን በተዘዋዋሪና በቀጥታ መንገድ በመገምገም ሊከናወን ይችላል ። ለምሳሌ በምልከታ፣ በውይይት፣ አንድ ሥራ ሰጥቶ ውጤቱን በማየት ሊሆን ይችላል (አንበሱ 1987፣12) ።

መምህራን የሚያካሂዱት የትምህርት ምዘና ዓይነት የተማሪዎቻቸውን የትምህርት አቀባበልና የራሳቸው የትምህርት አሰጣጥ ሁኔታ መረጃ የሚሰጣቸው መሆን እንዳለበት የሚያጠያይቅ አይደለም። ከዚህ አንፃር በተለይም የተከታታይ ምዘናን ጠቀሜታ በመረዳት ትኩረት መስጠት ይገባል (በድሩ 1994፡23)።

መምህራን የሚመርጡት የትምህርት ምዘና ዓይነት (የጽሑፍ፣ የቃል ወይም የተግባር ፈተና) በትምህርት ዓላማዎች፤ በተማሪው እድሜ እና በትምህርት ደረጃዉ ላይ ይወሰናል። የተወሰኑ የትምህርት ዓይነቶች ከጽሑፍ ፈተና ይበልጥ ለተግባር ፈተና አመቺ ሊሆኑ ይችላሉ። በቋንቋ ትምህርት ውስጥ የመጻፍ፣ የማንበብ፣ የማዳመጥና የመናገር ክህሎትን ለመለካት የተግባር ምዘናን ይጠይቃሉ። በመሆኑም መምህራን ተገቢ የምዘና ዘዴዎችን በሥራ ላይ ማዋል ይጠበቅባቸዋል።

ተከታታይ ምዘና በሁሉም የትምህርት እርከኖች ተግባራዊ ሊደረግ የሚችልና ተማሪ- ዎችን ደረጃ በደረጃ ለማገዝ፣ ለመርዳትና ግንዛቤ ለማዳበር ጠቃሚ ዘዴ ነው። ተከታታይ ምዘና ተግባራዊ ሲደረግ ተማሪዎች እንዲማሩ የተፈለገውን ትምህርት በጅምላ ሳይሆን አንድ በአንድ በጥልቀት እንዲያዩት ስለሚረዳቸው በየክፍል ደረጃው የሚሰጡትን ትምህርቶች በሚገባ እንዲገነዘቡና እንዲጨብጡ ያስችላቸዋል (Thorndike1997:18)።

ተከታታይ የትምህርት ምዘና ተማሪዎች በየደረጃው ተፈላጊውን ዕውቀትና ክህሎት ማግኘታቸዉን አመለካከታቸውን አስፍተው ለሚቀጥለው የትምህርት ደረጃ ብቁ መሆናቸውን ለማረጋገጥ የምንጠቀምበት ዋነኛ መሣሪያ ነው። ተከታታይ ምዘና የትምህርት ሂደቱ ተጀምሮ እስኪጠናቀቅ ድረስ ያለማቋረጥ የሚካሄድ ከመሆኑም በላይ ተማሪዎችን በየደረሱበት የትምህርት ደረጃ ተፈላጊውን እውቀት እንዲጨብጡ ለማስቻል ያግዛል ። ይህን ለማድረግ ደግሞ ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ማድረግ ዓይነተኛ መሣሪያ ነው። በተከታታይ ምዘና አማካኝነት የተማሪዎች ሁለንተናዊ ሁኔታ ይታወቃል። ተለምዷዊዉ የክፍል ውስጥ ምዘናና ፈተና በራሳቸው ጠቃሚ ቢሆኑም በአዕምሮታዊ ክህሎት ላይ ብቻ ስለሚያተኩሩ በሌላ አቅጣጫ ያሉ ባሕርያትን ለመገንዘብ አያስችሉም (አዲስ አበባ ት/ቢሮ 1997)። ለአብነት ያህል የተማሪዎችን ማህበራዊ ግንኙነት ችግሮች በቀለም ትምህርት ፈተና ማወቅ አይቻልም። በዚህ መሠረት ተማሪዎችን ለማብቃት ከምንጠቀምበት መሣሪያ ዋነኛው ተከታታይ ምዘና ነው ። በአንደኛ ደረጃ የመጀመሪያ እርከን ትምህርት የሚከታታሉት ተማሪዎች በአብዛኛው ከ 7-10 ዓመት ባለው የእድሜ ክልል ውስጥ የሚገኙ ናቸው። እነዚህ ህፃናት በአንድ ወቅት ብቻ በሚሰጥ የጽሑፍ ፈተና «ወድቃችኋል» ማለት ተስፋ የመቁረጥና ትምህርቱን የመጥላት ስሜት ያሳድርባቸዋል። ህፃናት ማስታወስ የሚችሉት ወዲያው ስለተማሩትና ስለሚያውቁት ጉዳይ እንደሆነ የህፃናት የሥነ-ልቦና

ትምህርት ያብራራል። የሀገራችንን የትምህርት ተሣትፎ መጠን ለማሳደግና ወደ ትምህርት ቤት የገቡትም ተማሪዎች በትምህርታቸው እንዲቀጥሉ አበረታትቶ ለትምህርት የሚወጣውን ወጭ ለመቀነስ መምህራን ቁልፍ ሚና እንደሚጫወቱ ይታመናል። በእርግጥ ለተማሪዎች ክፍል መድገምና ትምህርት ማቋረጥ ብዙ ምክንያቶች ቢኖሩም ለዚህ ችግር የተጋለጡ ተማሪዎች መምህራን በሚያደርጉት ልዩ ድጋፍና ክትትል ችግሮችን መቀነስ ይቻላል (በድሩ 1994፣27) ።

ስለዚህ ተከታታይ የክፍል ምዘና (Continuous assessment) በማካሄድ በትምህርት አቀባበላቸው ደከም ለሚሉ ተማሪዎች በወቅቱ ልዩ ድጋፍና እገዛ በማድረግ የወደቁበትን ክፍል የመድገምና ትምህርት የማቋረጥ ችግሮችን ለማቃለል ይረዳል።በአደጉ አገሮች ማለትም እንደ እንግሊዝ፣ስፔን ፣ አውስትራሊያና ሌሎችም ሀገሮች ተከታታይ ምዘናን በሥርዓተ ትምህርት ቀረጻ በማካተት ተግባራዊ እያደረጉት ይገኛሉ (Heaton 1990 : Johnston 1987: Burton 1987) ።

በአገራችንም የሌሎች ሀገሮችን ተሞክሮ በመመልከት ተከታታይ ምዘና በተለይ በአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች እየተተገበረ ይገኛል። ይሁን እንጂ እስከአሁን በተለይም በአማርኛ ትምህርት አሰጣጥ ዙሪያ የተደረጉ ጥናቶች በቂ ባለመሆናቸው ይህን ጥናት ለማጥናት መነሻ ሆኗል።

1.2. የጥናቱ ዓላማ

የዚህ ጥናት ዋነኛ ዓላማ በ1999 ዓ.ም. በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በሚገኙ አስራአራት የመንግስት የመጀመሪያ እርከን (ከ1ኛ-4ኛ) ትምህርት ቤቶች የሚያስተምሩ የአራተኛ ክፍል መምህራን ተከታታይ ምዘናን እንዴት እንደሚተገብሩ መገምገም ነው። በዚህ ሂደትም ጥናቱ የሚከተሉትን አራት መሠረታዊ ጥያቄዎች ለመመለስ ይሞክራል፤

- መምህራን ለተከታታይ ምዘና ያላቸው ግንዛቤ ምን ይመስላል?
- መምህራን ተከታታይ ምዘና እንዴት ይተገብሩታል?
- ተከታታይ ምዘናን መምህራን ተግባራዊ ሲያደርጉ የሚያጋጥሟቸው ችግሮች (ካሉ)ምን ምን ናቸው?
- ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ ለሚያጋጥሙ ችግሮች መፍትሄዎቹ ምንድን ናቸው?

1.3. የጥናቱ ጠቀሜታ

ጥናቱ ከዚህ ቀጥሎ የተዘረዘሩትን መሰረታዊ ጠቀሜታዎች እንደሚያስገኝ ይታመናል፡፡

- የጥናቱ ውጤት ከአዲሱ የትምህርት ሥልጠና ፖሊሲ አንፃር የተከታታይ ምዘና አተገባበር ምን መምሰል እንዳለበት ይጠቁማል፡፡
- ጥናቱ የቋንቋ መምህራን በተከታታይ ምዘና ያላቸውን ግንዛቤና የአተገባበር ክህሎት እንዲያሻሽሉ ያግዛል፡፡
- ጥናቱ በሥርዓተ ትምህርትና በትምህርት ፖሊሲ ቀረጻ ዙሪያ ለተሠማሩ ሙያተኞች መረጃ በመስጠት እገዛ ያደርጋል ፡፡
- በትግበራው ሂደት ላይ ችግሮች ከታዩ መንስኤያቸውን ለማመላከትና መፍትሄያቸውን ለመጠቆም ይረዳል፡፡
- ወደፊት በተዛማጅ ርዕስ ጉዳዮች ላይ ምርምር ለሚያደርጉ ተመራማሪዎች መነሻ የሚሆን ሀሳብ ይሰጣል ፡፡

1.4. የጥናቱ ገደብ

ጥናቱ የሚያተኩረው በአዲስ አበባ አስተዳደር በሚገኙ የመንግስት አንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች በአራተኛ ክፍል ነው፡፡ በጥናቱ ሌሎች የክፍል ደረጃዎችን ለማጠቃለል ከአቅም፣ ከጊዜና ከወጭ አንጻር የማይቻል በመሆኑ በተጠቀሰው የክፍል ደረጃ ብቻ ተወስኗል፡፡ በተጨማሪም ጥናቱ ተከታታይ ምዘና አተገባበር ፍተሻ ላይ ብቻ ያተኮረ ነው፡፡

ምዕራፍ ሁለት

የተዛማጅ ጽሑፎች ቅኝት

2.1 የተከታታይ ምዘና ምንነት

ተከታታይ ምዘና የመማር ማስተማር አካል ሆኖ ተማሪውን በክፍል ደረጃ የምንገመግምበት ሥርዓት ነው:: ይህም የመምህሩን የትምህርት አሰጣጥ ውጤታማ መሆኑንና ተማሪዎች የታለመላቸውን ግብ መምታታቸውንና አለመምታታቸውን የመመዘኛ ስልት ነው:: በተጨማሪም የመማር-ማስተማሩን ሂደት መሻሻል የምንገመግምበት መሣሪያ ነው (Airasian 1991:89) ::

በተጨማሪም ተማሪዎች የቀሰሙት ዕውቀትና ክህሎት፣ ያዳበሩት የመልካም ዜጋ ባሕር ይ ምን ያህል እንደሆነ ለመረዳትና የትምህርቱን አቀራረብ ውጤታማነት ለመፈተሽ የሚረዳ የመርጃ አሰባሰብ ሂደት ተከታታይ ምዘና ይባላል (በድሩ 1994፣61) ::

ተማሪዎች የተሰጣቸውን ትምህርት ምን ያህል እንዳወቁ፤ የቱን ያህል የባሕርይ ለውጥ እንዳሳዩና ትምህርቱን የቱን ያህል ተግባራዊ ማድረግ እንደቻሉ በስርዓት መረጃ ሰብስቦ ውሳኔ ለመስጠት የሚያስችል ሂደት ነው:: ተከታታይነት የሚለው ቃል የምዘናውን ሂደት ሳያቋርጥ የተማሪዎች ችሎታና የባሕርይ የለውጥ ሂደት መከታተልን ያመለክታል (Ogunnul 1986:112)::

ተማሪዎች በመደበኛ ትምህርታቸው ላይ ተፅዕኖ የሚያሳድሩ ጉዳዮችን በማጤን የእለቱን ትምህርት በተገቢው መንገድ እንዲከታተሉ፣ ምን ያህል ዕውቀት እንዲአገኙ ለማወቅና አስፈላጊ የሆኑ የማስተካከያ ውሳኔዎችንና እርምጃዎችን ለመውሰድ ያስችላል::የተማሪዎችን የትምህርት አቀባበልና አካሄድ በመመዘን በሥርዓተ ትምህርት፣ በተማሪዎች ፣ በመምህራንና በትምህርት ቤቱ ላይ ግምገማ በማድረግ ውሳኔ ለመስጠት የሚያገለግል መረጃ የሚሰበሰብበት ሥርዓት ነው(Baker and Sites 1991:115)::

ተማሪዎች በትምህርታቸው ብቁ መሆናቸውን ለማረጋገጥ ተገቢና አስተማማኝ ምዘና ያስፈልጋል:: ተማሪዎች ምን ያህል አጠቃላይ የዕውቀትና የሙያ ክህሎት እንደጨበጡና አመለካከታቸው እንዳዳበሩ ለማረጋገጥ በየጊዜው በልዩ ልዩ ዘዴዎች የሚደረግ ፍተሻ

ተከታታይ ምዘና ነው፡፡ የተከታታይ ምዘና የማያቋርጥ ሂደት በመሆኑ ሥራው የሚተገበረዉ የመማር ማስተማሩ ተግባር እስኪጠናቀቅ ነዉ. (ት/ቢሮ 1997፣4)፡፡

ሥርዓተ ትምህርትን፣ መርሐ ግብርንና የትምህርት ፖሊሲን በተመለከተ ውሳኔዎችን ለመስጠት የሚያስችሉ መረጃዎች የመሰብሰብ ሂደት ተከታታይ ምዘና ይባላል (Nitko:2004)፡፡ እንደ Airsian (1997:110) አገላለጽ ደግሞ ተከታታይ ምዘና ውሳኔን ለመስጠት የሚያስችል መረጃ የመሰብሰብ፣ የመተርጎምና የማቀናበር ሂደት ነው፡፡

2.2. የትምህርት ምዘና ዓይነቶች

በትምህርት ቤት ውስጥ በመምህራን የሚካሄደው የትምህርት ምዘና ዋና ተግባር የመማር-ማስተማሩ ሥራ ውጤታማ እንዲሆን ማገዝ ነው፡፡ መምህራን የሚያካሄዱት ምዘና ምዘናው ከሚካሄድበት ወቅትና ከሚሰጠው ጠቀሜታ አንፃር በሁለት ከፍሎ ማየት ይቻላል፡፡ ይኸውም ሂደታዊ ምዘና እና የማጠቃለያ ምዘና ናቸው (Ebel and Frisbe 1991:99)፡፡

2.2.1. ሂደታዊ ምዘና (Formative Assessment)

የመማርያ ማስተማርያ መጻሕፍት ዝግጅት በሚካሄድበት ወቅት ስለ ጥራታቸው የሚሰጥ ምዘና የሂደት ምዘና ይባላል፡፡ እንደዚሁም ሁሉ በሥርዓተ ትምህርት ዝግጅት ሂደት፤ በፕሮግራም ቀረፃና ትግበራ ሂደት የሚደረግ ምዘና የሂደት ምዘና ይባላል፡፡ የዚህ ዓይነቱ ግምገማ የሚዘጋጀውን ሥርዓተ ትምህርት፤ መጻሕፍት ወይም ፕሮግራም ለማሻሻል የሚረዱ ሐሳቦችን ለማመንጨት ያስችላል፡፡ እንደዚሁም ሁሉ በመማር-ማስተማሩ ሂደት የተማሪዎች ችሎታ በሂደታዊ ምዘና ቦታ የሚሰጠው የተማሪዎችን ውጤት ለማሻሻል የሚያስችሉ እርምጃዎችን መውሰድ ስለሚያስችል ነው፡፡

ስለሆነም የመማር- ማስተማሩ ሂደት በታቀደው መሠረት እየተካሄደ እንደሆነ ለማወቅ ትምህርቱ በመካሄድ ላይ ሳለ በመምህራን የሚደረግ ተከታታይ ምዘና ነው፡፡ምዘናዉ ጥያቄ በማቅረብ፣ መልመጃ በመስጠት፤ የተማሪዎችን ሁኔታ በመመልከት እና የመሳሰሉትን በመጠቀም የሚካሄድ የምዘና ዓይነት ነው፡፡ ይህ ዓይነት ምዘና የሚካሄደው የየእለቱ ትምህርት እየተካሄደ ብቻ ሳይሆን በሣምንት፣ በየሁለት ሣምንቱ ወይም በየወሩ መጨረሻ ፈተና፣ የክፍልና የቤት ሥራዎችን፣ የቡድን ሥራዎችን በመስጠት ነው፡፡ ሂደታዊ ምዘና ትምህርቱ እንዴት እየተካሄደ እንደሆነ ለመምህራን መረጃ በመስጠት አስፈላጊውን መስተካከል እንዲያደርጉ ይረዳቸዋል፡፡

2.2.2. የማጠቃለያ ምዘና (Summative Assessment)

ማጠቃለያ ምዘና ቀደም ሲል በተዘጋጁት ሥርዓተ ትምህርት፣ በመማሪያ ማስተማሪያ መጻሕፍት ወይም በተተገበሩ ፕሮግራሞች ላይ የሚካሄድ ምዘና ነው:: በዚህ ዓይነቱ ምዘና ቀደም ሲል የታዩ ጠንካራና ደካማ ጎኖች ተለይተው ይታወቃሉ፣ ይጠናቀራሉ:: የማጠቃለያ ምዘና ለተጠቃሚ ክፍሎች ገንቢ መረጃዎችንና ሓሳቦች ይሰጣል::

በትምህርት ቤት ውስጥ ተማሪዎች አንድ መንፈቅ ወይም ዓመት ሲያጠቃልሉ ችሎታቸውን ለመገምገም የማጠቃለያ ምዘና ይካሄዳል:: የመማር ማስተማሩ ሂደት ከተጠናቀቀ በኋላ ለተማሪዎች ለስራቸው ዋጋ ይሰጣል:: ይህም ብዙውን ጊዜ በቁጥር ወይም በፊደል ሲሆን የነዚሁ ተማሪዎች የትምህርት አቀባበል ሂደት ለማሻሻል ግን ብዙም አይጠቅምም:: ይሁን እንጂ ለተለያዩ ውሳኔዎች (ለምሳሌ ከክፍል ክፍል ለመዛወር፣ ለሥራ ውድድር ወዘተ.) ከፍተኛ ጠቀሜታ ሊኖረው ይችላል (Fbel and Frisbe 1991: 88)::

2.3. ተከታታይ ምዘና ክፍሎች (Components of Continuous Assessment)

ተከታታይ ምዘና ሦስት ዋና ዋና ክፍሎች አሉት፣ እነሱም ፈተናና ሙከራ (Examination and Test)፣ ቅኝት (Survey) እና ምልከታ (Observation) ናቸው::

ተከታታይ ምዘና በተሟላ መንገድ ተግባራዊ ሊሆን የሚችለውን ከላይ የተጠቀሱት ክፍሎች በተገቢው መንገድ ተግባራዊ ሲሆኑ ብቻ ነው:: ሦስቱም ክፍሎች የተለያዩ ክህሎትን ስለሚመዝኑ መምህራን በየትምህርት ዓይነቱ የተማሪዎቻቸውን ሁለንተናዊ

እድገት ሊመዝኑበት ይችላሉ:: መምህራኑ ተማሪዎቻቸውን በሙከራዎችእና ፈተናዎች ብቻ የሚመዝኑ ከሆኑ ከአእምሮ ክህሎት ውጪ እንዳልገመገሙ መታወቅ አለበት ማለትም የተማሪዎችን የትምህርት አመለካከት (ስሜት፣ዝንባሌና እምነት) ለማወቅ ሌሎችን ስልቶች ማለትም የክፍል ውስጥ ምልከታ፣ የቃለመጠይቅ እና የጽሑፍ መጠይቅ በማስሞላት መመዘን ይኖርባቸዋል (Thorndike 1997 : 87) ::

2.3.1 ፈተና እና ሙከራ (Examination and Test)

የተማሪዎችን የትምህርት ስኬትና ውጤታማነት (Achievement and Result) ለመለካትና በአጠቃላይ የሥርዓተ ትምህርቱን ውጤታማነት ለማረጋገጥ ከምንጠቀምባቸው የተለያዩ የምዘና ዘዴዎች አንዱ ፈተናና ሙከራ ነው:: ፈተናና ሙከራ (Examination and Test)

ዕውቀትን ወይም የአእምሮ ክህሎትን (knowledge or cognitive skill) በጽሑፍ ወይም በተግባር የሚመዘንበት ሥርዓት ነው::

2.3.2 የቅኝት ዘዴ (Survey Method)

በቅኝት ዘዴ ውስጥ በጣም አስፈላጊና ጠቃሚ የተከታታይ ምዘና መሣሪያዎች ጥያቄ መጠየቅና ውይይት (Questioning and discussion) ዋነኛዎቹ ናቸው:: ጥያቄ መጠየቅ ከፍተኛ ቦታ ስላለዉ አቀራረቡም ቀላል፣ ግልፅና ቀጥተኛ መሆን አለበት:: በቅኝት ዘዴውስጥ ከሚካተቱ ዋና ዋናዎቹ የጽሑፍመጠይቅናቃለመጠይቅ ናቸው (Thorndike1997:88)::

2.3.2.1 የጽሑፍ መጠይቅ (Questionnaire)

የጽሑፍ መጠይቅ በእውነታ ላይ የተመሰረቱ መረጃዎች በጽሑፍ ለመሰብሰብ የሚረዳ ዘዴ ነው:: በተጨማሪም የተማሪዎችን ዕውቀትና ክህሎት ከመመዘን አልፎ የተማሪዎችን አመለካከት (ስሜት፣ ዝንባሌና እምነት) ለመለካት ይረዳል::

2.3.2.2 ቃለ መጠይቅ (Interviews)

የተማሪዎችን ዕውቀት፣ ክህሎትና አመለካከት (ስሜት፣ ዝንባሌና እምነት) ለመገምገምና ለመመዘን የሚያስችል መረጃ ለመሰብሰብ ጥቅም ላይ ከዋሉት የተከታታይ ምዘና ዘዴዎች አንደኛው ቃለ መጠይቅ ነው:: በዚህ የቅኝት ዘዴ ጥያቄ መጠይቅ ከፍተኛ ቦታ ይሰጠዋል::

2.3.3 ምልከታ (Observation)

ሦስተኛው የተከታታይ ምዘና ክፍል ምልከታ ማካሄድ ነው:: ምልከታ ተማሪዎች በመማር--ማስተማር ሂደት በክፍልና ከክፍል ውጭ የሚያደርጉትን ልዩ ልዩ ተግባራት በሥርዓት ተከታትሎ ማየት ነው:: ምልከታ በሚካሄድበት ወቅት ከተማሪዎች ጋር ቀጥታ ግንኙነት አይደረግም ወይም ተማሪዎች በቀጥታ አይሳተፉም:: ግንኙነት ቢደረግም ወይም ቢሳተፉም እነሱ እንደሚገመገሙ በግልፅ ሳያውቁ ይችላሉ፤ ውጤቱ ግን በግልፅ ይነገራቸዋል:: ባሕርያትን በደረጃ ማስቀመጫ ሚዛን፣ ተግባራትን መከታተያ ቅጽ (Check list) ለምልከታ ተግባራት ጠቃሚ መሣሪያዎች ናቸው ለምልከታ ሥራ በአብዛኛው ሥራ ላይ የሚውለው ተግባራትን መከታተያ ቅጽ መሆኑ ይታወቃል:: ተማሪዎችን ለመመዘን ጥራቱን የጠበቀ የተግባራት መከታታያ ቅጽ(Check list) መዘጋጀት

ይኖርበታል። በምልከታ የተማሪዎችን ዕውቀት፣ ክህሎትና አመለካከት (ዝንባሌና ስሜት) መመዘንና መተንበይ ይቻላል (Thorndike1997:91)።

መምህራን በምልከታ ጊዜ ምዘና ለማድረግ ሲፈልጉ ለሚፈልጉት ተግባራት መከታተያ ቅጽ (check list) ሊኖራቸው ይገባል። የመከታተያ ቅጽ በማስተማሩ ሂደት ላይ ሊኖር የሚችሉ ተግባራትን ቅጽ መዝግቦ ለመያዝ የሚያስችል ቀላል ስልት ነው።

2.4 የምዘና ዘዴዎች (Assesement Methods)

በመማር- ማስተማር ሂደት የተፈለገዉን ውጤት ለማምጣት እና ተማሪዎች በትምህርታቸው ያሳዩትን ሁለንተናዊ እንቅስቃሴ ለመረዳት ሦስት ዋና ዋና የምዘና ዘዴዎች መጠቀም አስፈላጊ ነዉ።

2.4.1 የራስ ምዘና (Self Assesment)

እንደ puhl (1997:101) ገለጻ ተማሪዎች በተወሰነ የትምህርት ርዕስ ላይ ትኩረት ሰጥተዉ ከሰሩ በኃላ ምን ያህል ውጤታማ እንደሆኑ ይመዘናሉ።በተጨማሪም ያሳዩትን መሻሻል እንዲገነዘቡ ያስችላቸዋል።

Harris (1997:10) የራስ ምዘና ተማሪዎች የራስ መተማመናቸውን እንዲጎለብትና የጥገኝነት አስተሳሰብ እንዳይኖራቸዉ ያደርጋል።በተጨማሪም ደካማና ጠንከራ ጎናቸው ለይተው በማ ውጣት ለድክመቶቻቸው ምን መንገድ መቀየስ እንዳለባቸውና ምን ማድረግ እንደሚኖርባቸ ው በመጨረሻም ችግሮቻቸውን ለመቅረፍ ያስችሉ እርምጃዎች እንዲወስዱ ያስችላቸዋ ል።

ራስን መመዘን ተማሪዎች ለትምህርታቸው ከፍተኛ ሐላፊነት እንዲሰማቸው ያደርጋል።በተጨማሪም በመምህራንና በተማሪዎች መካከል ያለውን ግንኙነት ከማፋጠኑም በላይ ተማሪዎች ስለራሳቸው ትክክለኛና አስተማማኝ ግንዛቤ እንዲኖራቸው ይረዳል።

2.4.2 የቢጤ ምዘና (peer Assesement)

የርስ በርስ ምዘና ተማሪው ያወቀዉን ሌላው እንዲያውቀው፣በመከከላቸዉ የርስ በርስ የልምድ ልውውጥ እንዲኖር በነጻነት ሓሳባቸውን የመግለጽና የመተጋገዝ መንፈስን በመፍጠር በአንድ ላይ እንዲያሻሽሉ ይረዳል (puhl 1997:78)::

Wilson (2002:18) የራስንና የቢጤ ምዘናን ጠቀሜታን በማስመልከት ሲገልጹ::

- ተማሪዎች የምዘናን ሂደት የራሳቸው እንደሆነ ይገነዘባሉ::
- ተማሪዎች የምዘና መስፈርት በውል ተገንዝበውና ተረድተው እንዲጠቀሙበት ያደርጋል::
- ገንቢ አስተያየትን በመስጠት የመማር-ማስተማር ሂደት ያበረታታል::
- እውነታን ለማወቅና ለመመርመር ያስችላል::
- ውስጣዊ ተነሳሽነትን ያበረታታል::

በአጠቃላይ የራስና የቢጤ ምዘና በተማሪዎች አመኔታ ያለው ነው::ምክንያቱም መስፈርቶቹ ግልጽና በጋራ ስምምነት የተገነባ መስፈርቶችበመሆኑነው (Wilson, 2002:Brown ,Bull and pendlebury 1997)::

2.4.3 የቡድን ለቡድን ምዘና (Group Assesement)

የትምህርቱ ዝርዝር ዓላማዎችና ይዘቶች በሚገባ ለተማሪዎች ከሚተላለፉባቸው ዘዴዎች አንዱ ውይይት (Group discussion) ነው::አንድ ቡድን ያገኘውን ገጠመኝ ለሌሎች ቡድን አባላት ሲያቀርቡ ምዘናው በመምህሩ ብቻ ከማከናወን የተጠቃሚዎቹ ቡድን ተሳትፎ ቢጨመርበት ምግበ መረጃው የበለጠ ይጠናከራል(ተካ 1998:21)::

2.5 የተከታታይ ምዘና ጠቀሜታ

ተከታታይ ምዘና በሁሉም የትምህርት እርከኖች ተግባራዊ ሊደረግ ይችላል:: ተማሪዎችን ደረጃ በደረጃ በማገዝ፣ ግንዛቤቸዉንና ብቃታቸዉን ለማዳበር ብሎም ለማሳደግ ይረዳል::ተከታታይ ምዘና ተማሪዎች የተፈለገውን ትምህርት በጅምላ ሳይሆን አንድ በአንድ በጥልቀት እንዲያዩት ስለሚረዳቸው የሚሰጡትን ትምህርቶች በሚገባ እንዲገነዘቡና እንዲጨብጡ ያስችላቸዋል::

በርካታ ምሁራን ለምሳሌ እንደ Nitko (1996:13)፣Gipps and Stobart (1993)፣ Frith and Macintosh (1984) እና Rowntree (1987) ተከታታይ ምዘና ለሚከተሉት አገልግሎት እንደሚውል ይገልፃሉ ::

1. ችግሮችን ለይቶ ለመረዳት (Diagnosis)

በመምህራን ተዘጋጅቶና ታቅዶ የቀረበዉ ትምህርት ሲተገበር የታሰበዉን ያህል ግቡን ላይመታ ይችላል:: ይህንንም ችግር ለመቅረፍ ተጨማሪ የማጠናከሪያ ትምህርት ማዘጋጀት ወሳኝ ነዉ::ለተግባራዊነቱ የተማሪዎችን ችሎታ፤ ደካማና ጠንካራ ጎን አጥንቶ መመዝገብ ወሳኝነት አለው:: ይህም ምን ዓይነት የትምህርት ይዘትና ክንውኖች የተማሪዎችን ዕውቀትና ክህሎት ማዳበር እንደሚያስችሉ ይጠናሉ::

በተጨማሪም ተከታታይ ምዘና ተማሪዎች በየትኛው የትምህርት ርዕስ ላይ ድክመት እንዳለባቸው ለመረዳት ያስችላል:: በእያንዳንዱ የትምህርት ርዕስ ላይ የተመረጡትን ዓላማዎች የሚያካትት ፈተና በመስጠት ብዙዎች ተማሪዎች ያልመለሷቸው ጥያቄዎች በየትኛው ርዕስ ላይ እንደሆነ በመገንዘብ አስፈላጊውን የእርምት ርምጃ ለመውሰድ ያስችላል::

2. ለተማሪዎች ምግበ መረጃ ለመስጠት (providing Feedback to Students)

መምህሩ የተማሪዎችን ውጤት ከገመገመ በኋላ ለተማሪዎች ገንቢ ምግበ መረጃ መስጠት ይጠበቅበታል::መምህሩ የተማሪዎችን የግምገማ ውጤት ከማሳወቁ ባሻገር ተማሪዎች ስህተታቸውን ራሳቸዉ አይተዉ እንዲያርሙ ማድረግ ይኖርባቸዋል :: ይህም ተማሪዎች ትምህርቱን ጠንቅቀው እንዲያውቁትና በራሳቸው እንዲተማመኑ ይረዳቸዋል::

3. ለመምህራን ገንቢ መረጃ ለመስጠት (providing Feedback to Teachers)

ከተከታታይ ምዘና የሚገኝ መረጃ የመምህራንን አሠራር ለመሻሻል አስተዋፅኦ እንደሚኖረው ይታመናል:: መምህራን ሥራቸውን በአጥጋቢ ሁኔታ እንደተወጡና ተማሪዎች ተፈላጊውን እውቀትና ክህሎት መጨበጣቸውን ተገንዝበው ከውሳኔ እንዲደርሱ ያስችላቸዋል:: በተለይ መምህራን አዲስ ትምህርት ከማቅረባቸው በፊት ስለፊተኛው ትምህርት ውጤታማነት ማረጋገጫ ይሆናቸዋል::

4. የትምህርት ግቦችን ሞዴል ለማድረግ (Modeling Learning Targets)

ተከታታይ ምዘና ተማሪዎች መማር ያለባቸውን የትምህርት ይዘት ለመወሰን ይጠቅማል። ተማሪዎች የራሳቸውን ችሎታ ከታለመው ግብ አኳያ በማነፃፀር እንዲያዩና ድክመቶቻቸውን ለይተው እንዲያውቁ ይረዳል። በዚህ ሂደት በራሳቸው ችሎታ ላይ ግምገማ እያካሄዱ የግምገማ መሥፈርቶቹንም ያጤናሉ፤ ማወቅ ወይም መማር የሚገባቸውንም ይለያሉ።

5. ተማሪዎችን ለማነቃቃት /ለማበረታታት/ (Motivating Students)

ምዘና ተማሪዎች ይበልጥ እንዲያጠኑና እንዲሠሩ ያበረታታል።ይህንን እምነት መሰረት በማድረግ መምህራን ድንገተኛ የሆኑ አጫጭር ሙከራዎችን ይሰጣሉ። ይሁን እንጂ የእነዚህ ዓይነት ሙከራዎች ለተማሪዎች ማነቃቂያ ከመሆን ይልቅ ስሜት የሚነኩ ሊሆኑ ይችላሉ። የሙከራ ውጤቶች እንደ ብቸኛ ውጤት አመልካች መስፈርት ተደርገው ሊወሰዱ አይገባም። በመሆኑም ምዘና ድንገተኛ ሲሆንና በጣም ሲደጋገም በተማሪዎች ላይ ጭንቀት ሊፈጥር ይችላል። ይህ እንዳይሆን መምህራን ሊጠነቀቁ ይገባል።

6. ለተማሪዎች ውጤት ደረጃ ለመስጠት(Assigning Grades to Students)

ምዘና ከሚካሄድባቸው ምክንያቶች አንዱ ለተማሪዎች የትምህርት ችሎታ ውጤት ለመስጠት ነው። መምህራን በተከታታይ መንገድ የተማሪዎቻቸውን ችሎታ እየተከታተሉ በመገምገም ውጤት መስጠትና ማጠራቀም ይኖርባቸዋል።
ይሆን እንጂ በቁጥርና በፊደል ከተመለከቱ ዉጤቶች በተጨማሪ ሌሎች ማስረጃዎችንም መሰብሰብ ጠቃሚ ነው።በዚህ ሂደት በተቻለ መጠን አሠራርን ተጨባጭና አድሎ (bias) የሌለው ለማድረግ መጣር ይኖርባቸዋል።

7. ለምደባ (Placement)

የትምህርት ምዘና ውጤት የተማሪዎችን ችሎታና ፍላጎት መሠረት ያደረገ ምደባ ለማድረግ ያስችላል። ለምሳሌ የትኞቹ ተማሪዎች ወደ ተፈጥሮ ሳይንስ፣ የትኞቹ ደግሞ ወደ ሕብረተሰብ ሳይንስ ትምህርት መመደብ እንዳለባቸው ለመወሰን ይረዳል።

8. የምክር አገልግሎት ለመለገስ (Guidance and Counseling)

ተማሪዎች የወደፊት አቅጣጫቸውን ለመወሰንም ሆነ የሚገጥሟቸዉን ችግሮችን ለመፍታት የመምህራን እገዛ ይሻሉ:: መምህራን በተለያዩ ዘዴዎች ያሰባሰቧቸውን መረጃዎች መሠረት በማድረግ ተማሪዎቻቸውን በምክር ይረዳሉ:: የምዘና ውጤቶች
ተማሪዎች ወደፊት ለኑሮዋቸው ስለሚመርጡት የሙያ ዘርፍ ምክር አገልግሎት ለመስጠት ይጠቅማል:: ስለሆነም መምህሩ የቃለ መጠየቅ፣ የዝንባሌ መለኪያዎች (Interest inventory) ፣ የመማር ችሎታ መለኪያዎች (aptitude tests) ፣ የስብዕና መጠየቅ (Personality questionnaire)፣ መጠቀም አለበት::

9. ለክፍል ደረጃ ማጠናቀቂያ መመስከሪያ (Certification)

ተማሪዎችን ወደሚቀጥለዉ ክፍል ለማዘዋወር መምህራን በዓመቱ ውስጥ በሰጧቸው ፈተናዎች ውጤት መሠረት በማድረግ ብቁ መሆን ያለመሆናቸው ይረጋገጣሉ:: በሌላ በኩል ደግሞ በሀገር አቀፍ ደረጃ በሚሰጡ የፈተናዎች ውጤት ተማሪዎች የአንደኛ ደረጃ ወይም የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ስለማጠናቀቃቸው የምስክር ወረቀት በመስጠት ይረጋገጣል::

10. የብቃት ደረጃን ለማስጠበቅ (Maintaining or Monitoring Standards)

የትምህርት ደረጃ አንጻራዊ ነው:: ከሀገር ሀገር ይለያያል ሲባል የአንድን የክፍል ደረጃ ትምህርት ካጠናቀቁ በኃላ ተማሪዎች የባሕርይ ለውጥ (Student Profiles)፣ የመምህራን የሥልጠና ደረጃ፣ የመጽሐፍን ጥራት፣ የመጽሐፍ ተማሪ ጥምረታን፣ በአንድ ክፍል ውስጥ የተማሪዎች ብዛት፣ ወዘተ. ያጠቃልላል:: ለምሳሌ በሀገራችን የ4ኛን ክፍል ካጠናቀቁ በኋላ ተማሪዎች መሠረታዊ የማስላት፣ የማንበብና የመጻፍ ዕውቀትና ክህሎት መጨበጥ እንደሚጠበቅባቸው ከ 5ኛ - 8ኛ ክፍል የሚያስተምሩ መምህራን የዲፕሎማ ምሩቃን መሆን እንዳለባቸው፣ በሁለተኛ ደረጃ በአንድ ክፍል ውስጥ የሚማሩ ተማሪዎች ብዛት 40 መሆን እንዳለባቸው፣ ከአንድ ደረጃ ወደሚቀጥለው ደረጃ ለመሸጋገር ተማሪዎች ከተማሩት ውስጥ ቢያንስ 50 በመቶ በዕውቀትና በተግባር መመዘን አለባቸው:: ከላይ የተጠቀሱትና ሌሎችንም ስታንዳርዶች ያሉበትን ደረጃ ለማረጋገጥ ተከታታይ ምዘና አስፈላጊ ነው::

እንደ Lewis (1997:122) አባባል ተከታታይ ምዘና በትምህርት ሂደት ተማሪዎችን ለማነሳሳት ለማበረታታትና ደረጃ በደረጃ ለማገዝ የሚያስችል ዘዴ ነው:: በተጨማሪም መምህራን ከተማ

ሪዎቻቸው ጋር በየጊዜው ግንኙነት እንዲያደርጉ ስለሚያስገድድ የመምህራንና የተማሪዎችን ግንኙነት፣ ትስስርና ቁርኝት ያጠናክራል።

በአንድ ወቅት ብቻ የሚሰጥ ፈተና የተማሪዎችን አጠቃላይ የዕውቀትና የክህሎት ሁኔታ አያሳይም።በተለያዩ ጊዜያት ፈተና ሊሰጣቸዉ ይገባል። በብዛት በአዕምሮ ክህሎት (Cognitive Skills) ላይ ያተኮሩ ፈተናዎች መስጠት (የተማሪዎችን አመለካከት እና ስሜት፣ዝንባሌ እና እምነት) የሙያ ክህሎት ዝቅተኛ ያደርጋል።ተከታታይ ፈተና መስጠት ተማሪዎች በሽምደዳ ላይ እንዲወሰኑና ለሚያጋጥማቸው ችግሮች መፍትሄ ለመስጠት ይቸገራሉ(Gipps & Stobar; 1993:118)።

እንደ Capper (1966) ገለጻ ተከታታይ ምዘና ለተማሪዎች ገንቢ አስተያየትና እርምት ሰጪ በመሆኑ ጠቀሜታው የጎላ ነው። ምክንያቱም ተከታታይ ምዘና በጥርቅም ባሕርያት ላይ የተመሠረተ በመሆኑ ገንቢና አስተማማኝ አስተያየት ይሰጣል።

እንደ Thorndike (1997) ገለጻ ተከታታይ ምዘና አጠቃላይ ዕውቀትን፣ ክህሎትንና አመለካከትን ለመመዘን ያስችላል። ተማሪዎች በክፍል ውስጥ የተማሩትና ልምድ ያዳበሩት ዕውቀት፣ ክህሎትና አመለካከት አላቸው። ተማሪዎች ምን ያህል እውቀት ክህሎትና ልምድ እንዳላቸው ለማረጋገጥ በቀለም ትምህርት ላይ የተመሠረተ ግምገማ ሊያረጋግጥ ስለማይችል ተከታታይ ምዘና መጠቀም ወሳኝ ነው።

2.6 የተከታታይ ምዘና ባሕርያት

ተከታታይ ምዘና የተማሪዎችን ውጤት ብቻ ለማወቅ የሚረዳ ሳይሆን ተማሪዎች ከትምህርቱ ምን እንዳገኙ የሚታወቅበት መንገድ ነዉ። እንዲሁም ተከታታይ ምዘናን ልዩ የሚያደርጉት አራት ባሕርያት አሉት (Capper1966:84 and Fakudze, et. al 1997)። እነሱም የሚከተሉት ናቸው ፤

1. ሥርዓት ያለው መሆኑ (Systematic)
2. ጥልቀትና ስፋት ያለው መሆኑ (Comprehensive)
3. ጥርቅም መሆኑ (Cummulative) እና
4. ገንቢ አስተያየትና እርምት ሰጪ መሆኑ (Guidance-Oriented)

ተከታታይ ምዘና ሥርዓት ያለው ነው። ማለትም ግልጽ በሆነ መልኩ እቅድ ተዘጋጅቶለት የተማሪዎችን ችሎታ የሚገመገሙባቸው መሣሪያዎች (Assessment Instruments) ማለትም ሙከራዎች፣ ፈተናዎች፣ የክፍል ምልከታዎች፣ የግልና የቡድን ሥራዎች፣ መልመጃዎች፣ ቃለመጠይቆች ወዘተ. የሚዘረዝር፣ እንዲሁም ግምገማዎች ሥርዓትና ተከታታይነት ባለው መንገድ ስለሚቀርቡ ነዉ።

እቅድ በሚዘጋጅበት ወቅት ግምት ውስጥ መግባት ያለባቸው ነጥቦች ምዘናው የሚካሄድበት ጊዜ፣ የሚተኮርባቸው የትምህርቱ ክፍሎችና ንዑስ ክፍሎች፣ የመዝገብ (የሪከርድ) አያያዝ፣ ምዘናው የሚካሄድበት ተስማሚ ዘዴ ወዘተ. ናቸው።

ተከታታይ ምዘና ጥልቀትና ስፋት ያለው ነው ሲባል የፈተናው መልክና ለፈተናዉ የምንጠቀምባቸውን መሣሪያዎች ዓይነት የተለያዩ መሆን እንዳለባቸው ይጠቁማል። ስለመገምገሚያ የሚሆኑ መሣሪያዎች ዕውቀትን፣ ግንዛቤን (Cognitive Aspects)፣ ምርጫን ፍላጎትን አመለካከትን (Affective Aspects) እንዲሁም የተግባርና የእንቅስቃሴ ክህሎትን (Psychomotor Aspects) ማንፀባረቅ ይገባቸዋል።በነዚህም የመመዘኛ (የመለኪያ) መሣሪያዎች የተማሪዎችን ልዩ ልዩ ባሕርያት ለመገምገም ያስችላል።

ተከታታይ ምዘና የጥርቅም ባሕርያት አለው ማለትም በተለያዩ ጊዜያት የተሰበሰቡና የተጠራቀሙትን ነጥቦች መሠረት በማድረግና መረጃዎችን በማደራጀት አስፈላጊዉን ዉሳኔ ለመስጠት ስለሚያስችል ነዉ።

በአንድ ተማሪ ላይ የተሟላና ተገቢውን የትምህርት ምስክርነትና ውሳኔ ለመስጠት በአንድ ጊዜ የሚደረግ የፈተና ግምገማ በቂ አይሆንም። ምክንያቱም ስለተማሪው ሁለንተናዊ የአእምሮ የሙያ ክህሎትና አመለካከት እድገት ላይ በቂ መረጃ ስለማይገኝ ነው።

በተከታታይ ምዘና አማካይነት የተሰበሰቡ መረጃዎች ተጠናቅረው መቅረብ አለባቸው። ቀደም ብሎ የተደረጉ የምዘና ውጤቶች ሁሉ ተመዝግበው መታየትና መዳሰስ አለባቸው። ይህ ካልተደረገ ስለተማሪዎች የተሟላ መረጃ ተይዟል ማለት አይቻልም።

ተከታታይ ምዘና ገንቢ አስተያየትና እርምት ሰጪ ነው ሲባል ከተከታታይ ምዘና የሚገኘው ውጤት የተማሪዎችን የወደፊት ትምህርትና እድገት አቅጣጫ በማስያዝና በመምራት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አለው። ተማሪዎች በትምህርታቸው፣በባሕርይና በማህበራዊ ግንኙነት ችግር ካለባቸው በመለየት ለመረዳት የሚቻለው የተከታታይ ምዘና ውጤትን መሠረት በማድረግ ነው። ተማሪዎች ከክፍልም ይሁን ከክፍል ውጭ ያገኙትን ዕውቀት ፣ ክህሎት፣ ልምዶች

ወዘተ. በአግባቡ ስለመገናዘባቸው ትክክለኛ ውሳኔ ወይም ዳኝነት ለመስጠት እንዲቻል በተለያዩ የመመዘኛ ስልቶች መጠቀም አስፈላጊና መሠረታዊ ነው:: በተጨማሪም ምዘናው ተከታታይ፣ ተጨባጭና ሥርዓት እንዲኖረው ያሻል::

2.7 የተከታታይ ምዘና አተገባበር

በመሠረቱ የክፍል ውስጥ ምዘና በሦስት ደረጃ ሊካሄድ ይችላል:: ይኸውም በክፍል ትምህርት መግቢያ ላይ፣ በማስተማር--መማር ሂደትና በክፍለ ትምህርቱ ማጠቃለያ ይከናወናል (Airasian1991:77):: በሦስቱ ደረጃዎች የሚከናወኑትን ማለትም የተማሪውን ግምገማ፣ መገምገሚያ ስልቶችና ተግባር በሚከተለው ሠንጠረዥ ለማቅረብ ተሞክሯል::

ሠንጠረዥ ሀ:- ክፍል ምዘና ደረጃዎች

ተ.ቁ.	መሪ ጥያቄ	የግምገማ ስልቶች	ተግባራት
	መግቢያ: • ተማሪዎች ካላቸው ዕውቀት፣ ልምድ፣ ፍላጎትና አመለካከት አንፃር ምን መማር ይፈልጋሉ?	▪ ምልከታ ▪ ቃለ ምልልስ ▪ የቡድን ውይይት ▪ አጫጭር ፈተናዎች	❖ ያልተደራጀ ምልከታ ማካሄድ፤ ❖ ቃለ መጠይቅ ማዘጋጀትና ማካሄድ ❖ በክፍል ውይይት ማድረግ ❖ ለመማር ዝግጁነትን የሚፈትሹ ጥያቄዎች በማዘጋጀት ሙከራ መስጠት::
2.	በማስተማር- መማር ሂደት: • በተፈለገው መልክ ተማሪዎች ትምህርታቸውን እየተከታተሉና እያሻሻሉ ነውን? • በመማር ሂደት ላይ ተፅዕኖ ያደረጉ ነገሮች ምንድናቸው? • የተጠቀምንባቸው የማስተማር ዘዴዎችና የመረጃ መሣሪያዎች ምን ያህል አግባብነት አላቸው? • በትምህርቱ ተማሪዎች ምን ያህል ረክተዋል?	▪ ጥያቄዎች ▪ የቡድን ውይይት ▪ አጫጭርፈተናዎች ▪ መልመጃዎች ▪ የግል ግምገማ	❖ የተቀነባበረ ምልከታ ማካሄድ፣ ሙከራ ማዘጋጀትና መስጠት፣ ❖ መልመጃዎችን መስጠት፣ ❖ ተማሪዎች የግል ግምገማና አስተያየት በትምህርቱ ላይ እንዲሰጡ ማድረግ::
	ክፍለ ጊዜው ማብቂያ :- የትምህርት ዓላማዎች ምን ያህል በተማሪዎቹ ግንዛቤ አግኝተዋል? • ተማሪዎች ምን ያህል የሚፈለገውን የባሕሪ ለውጥ አምጥተዋል? • ተማሪዎች በአጠቃላይ በዕለቱ ትምህርት ምን ያህል ረክተዋል?	▪ አጫጭር ፈተናዎች ▪ ምልከታ ▪ የቡድን ውይይት ▪ የግል ግምገማ	❖ ሙከራዎችንአዘጋጅቶ መስጠት፤ ❖ የተደራጀ የምልከታ ቅፅ በማዘጋጀት ምልከታ ማካሄድ፣ ❖ ውይይት ማካሄድ፣ ❖ ተማሪዎች የግል አስተያየት እንዲሰጡ ማድረግ

መምህራን ስለተከታታይ ምዘና ያላቸዉ ግንዛቤ ሙሉና የጠራ ነው የሚያሰኘው በምዘናው ሂደት የተገኙ መረጃዎችን በማስተማር- መማሩ ሂደት ውስጥ በብቃት ተግባራዊ ሲያደርጉት ነው። እላይ በሰንጠረዡ ከቀረበው በተጨማሪ በየደረጃዎቹ በተከፈሉት ማስተማር መማር ክፍሎች የተከታታይ ምዘና ያለውን አተገባበርና በየደረጃው ያለውን ዓላማ መረዳት ወሳኝ ጉዳይ ነው (ዳንኤል 1999፤22)። ይኸውም፡-

ከማስተማር በፊት፣ በማስተማር- መማር ሂደት እና ከማስተማር በኋላ ናቸው።

ሀ. ከማስተማር በፊት (Before Instruction)

በዚህ ደረጃ ተከታታይ ምዘና የሚደረግበት ዋነኛ ዓላማ፡-

- ተማሪዎች በሂደት ስለሚማሩት ምዕራፍ/ ዋና ርዕስ ወይም ንዑሳን ርዕሶች/ ያላቸውን ቅድመ - ግንዛቤና ልምድ በተመለከተ መረጃ ለመሰብሰብ፣
- በሌላ በኩል ደግሞ የተዛባ(የተሳሳተ/ ጽንሰ ሐሳብ ካላቸው መረጃ ለመሰብሰብ፣
- በመጨረሻም የተገኘውን መረጃ መሠረት በማድረግ በምዕራፉ ትምህርት ላይ ይመጥናሉ የሚባሉ ተግባራትንና መልመጃዎች ባካተተ መልኩ ዕቅድ ለማዘጋጀት ወዘተ. ናቸው።

ለ. በማስተማር- መማር ሂደት (During Instruction)

በዚሁ ደረጃ ተከታታይ ምዘና የሚተገበርበት ዋነኛ ዓላማ፡-

- ተማሪዎች ምን ያህል እየተከታተሉ ናቸው? ምን ያህል እየተረዱ ናቸው? ከተማሩት ውስጥ ምን ያህሉን ተገንዝበዋል? ምን ችግር አጋጥሟቸዋል? ወዘተ. በሚሉና በመሳሰሉት ጉዳዮች ዙሪያ መረጃ ለመሰብሰብ
- ጥሩ እየተከታተሉ ያሉትን ለማበረታታት
- የመማር ችግር ያጋጠማቸውን እንደችግራቸው መጠን የተለያዩ ድጋፎችና ምክሮችን ለመስጠት።
- በማስተማር ሂደቱ ላይ መሻሻል በሚገባቸው ነጥቦች ዙሪያ ማስተካከያ ለማድረግ / ለምሳሌ ከትምህርት ዕቅዱ ማሻሻል ጀምሮ እስከ ድጋሚ ማስተማር ሁኔታን ሊያጠቃልል ይችላል/።

ሐ. ከማስተማር በኋላ / After Instruction /

በዚህ ደረጃ ተከታታይ ምዘና የሚካሄድበት ዋነኛ ዓላማ፡-

❖ ተማሪዎች በምዕራፍ የተተነተኑትን የትምህርት ዓላማዎች ምን ያህሉን በባሕርይ ለውጥነት ሰርፆባቸዋል? በዕውቀት በክህሎትና በአመለካከት የሚፈለገውን ለውጥ አምጥተዋል? በሚሉት ዙሪያ መረጃ ለመሰብሰብና

❖ በተሰበሰበው መረጃ መሠረት ውጤትን (አልፏል/ ከሚጠበቀው በታች) ለመስጠት ወይም ከተፈለገው በታች ያመጡትን ለድጋሚ ትምህርት ለማዘጋጀት ይውላል።

2.8 በተከታታይ ምዘና አተገባበር የሚታዩ ችግሮች

ተከታታይ ምዘና በውስጡ ብዙ ውስብስብ ሂደቶችን ያቀፈ በመሆኑ በአተገባበር ላይ ችግሮች ይስተዋላሉ Pennycuick (1988:23) ።

ዋና ዋና ችግሮች ከሚባሉት ውስጥ፡-

ሀ. የተከታታይ ምዘናን ፅንሰ ሐሳብ ያለመረዳት

ለ. እውነታን መጠራጠር

ሐ. በአስተዳደርም ሆነ ሌሎች የሚመለከታቸው አካላት እገዛ አለማድረግ

እንደ Thorndike (1997:63) አገላለጽ ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ ከሚያጋጥሙ ችግሮች መካከል፡-

ሀ. የተማሪዎች መብዛት (በአንድ ክፍል ውስጥ በጣም በርካታ ተማሪዎች ካሉ፤)

ለ. የመምህራን አለመሰልጠን (መምህራን በሙያው ካልተካኑ አስቸጋሪ ነው፤)

ሐ. የመምህራን ቀና አመለካከት አለመኖር፤

መ. የሀብት ውስንነት (ወረቀት፣ መዝገብ፣ ወዘተ.) ፤

ሠ. የባለስልጣናት በጎ አመለካከት አለመኖር (ለምሳሌ ዲሬክተሩ በአተገባበሩላይ ያለው አመለካከት አናሳ ከሆነ፤)

Kellaghan and Greaney (1992:79) በበኩላቸው፣ ችግሮችን እንደሚከተለው ይጠቅሷቸዋል፤

ሀ. የመምህራን ልምድና ብቃት ማነስ እያንዳንዱ መምህራን የራሱን ክፍል ተማሪዎች ይገመግማል እና በተለያየ ክፍል የሚያስተምሩ መምህራን የሚጠቀሙት መረጃ መሣሪያዎች የፈተናው ዓይነት ሌሎችም ከመምህራን መምህራን፣ ከትምህርት ቤት ትምህርት ቤት ወጥ አለመሆን ወይም በተለያዩ ትምህርት ቤቶች የተገኘው ተመሳሳይ ውጤት የሁለቱን ትክክለኛነት አይገልጸውም ይህን ችግር ለመቅረፍ መምህራን በየጊዜው ሥልጠናን በመውሰድ ለተግባራዊነቱ እንዲቀሳቀሱ ማነሳሳት ።ከእነዚህም መካከል በአስተ

ዳደሩ የሚከሰቱ ስህተቶች የመምህራን አድላዊነት ወዘተ. ናቸው።

ለ. የተከታታይ ምዘና እውነታነት ማነስ እንደ Pennycuick (1988) አገላለጽ የተከታታይ ምዘናን ሀቀኝነት ጥራጥሬ ውስጥ ሊያስገቡ የሚችሉ የተለያዩ መንስኤዎች አሉ።

ሐ.ተከታታይ ምዘና በባሕሪው ውስብስብ በመሆኑ ለመምህራን ከፍተኛ የሆነ የሥራጫናን ያሳድራል። ማለትም የተማሪዎችን የእለት ተለት እንቅስቃሴ መከታተልና መመዝገብ ሂደቶችን መገምገምና የማስተካከያ እርምጃዎችን መውሰድ የግድ ስለሚል መምህራን እንዲጨናነቁ ያደርጋል። እንግሊዝ ሀገር በተደረገው ጥናት መሠረት መምህራን ጫናን ለመቀነስ ታስቦ የተዘጋጀን እቅድ ማውጣትና ተግባር ማድረግ እንደሚያስፈልግ ይገልጻሉ።

መ. ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ ጊዜ፣ ገንዘብ፣ ጉልበትና ቁሳቁሶች ይጠይቃል።

ሠ. ቤተሰብ በተከታታይ ምዘና ያላቸው እምነት አናሳ መሆን ወላጆች ልጆቻቸውን ከትምህርት ቤት ውጭ ለሚከናወኑ ፈተናዎች ብቃት ሳይኖራቸው ይችላል ብለው ይጠራጠራሉ።

2.9 ተማሪዎች መማራቸው እንዴት ይገመገማል?

ተማሪዎች ከተማሩት ምን ያህል እዉቀት እንደጨበጡ ለማወቅ በተለያየ መንገድ መገምገም ይቻላል። የምንገመግማቸው መሠረታዊ ብቃት(basic competence) ሲሆን እነዚህም ዕውቀት፣ ክህሎትና ዝንባሌ / አስተሳሰብ/ ናቸው። እያንዳንዱ ብቃት የሚያተኩረው በተማሪው ማወቅና መረዳት ላይ ነው። ይህም የሚለካው በአብዛኛው በጽሑፍ ወይም በቃል ፈተናዎች ነው (ታጠቁና ሌሎች 1995:16)።

በአጠቃላይ ተከታታይ ምዘና የሚያተኩርባቸው ዋና ዋና የባሕሪ ለውጦች በሚከተሉት ምድቦች ከፍሎ ማየት ይቻላል (Airisian 1991:119)።

1. በተለያዩ የትምህርት ዓይነቶች የሚገኙ የመማር ጥረቶችና ውጤቶችን በክፍል ውስጥ ተማሪዎች ምን ያህል ዕውቀትና ክህሎት እንደቀሰሙ ፣ እንዳሻሻሉ፣ እንደተቸገሩ ለመገምገም መምህራን በልዩ ልዩ የግምገማ ስልቶች(የፅሑፍ ፈተናዎች፣ የቃል ጥያቄዎች፣ የቡድን ሥራዎች፣ መልመጃዎች፣ ወዘተ.) በመጠቀም ተከታታይ ግምገማ ያደርጋሉ።
2. ከትምህርት ቤት እንቅስቃሴ ጋር በጣም ተያያዥነት ያላቸውን የባሕርይ ለውጦች መገምገም።

ከዚህ አኳያ ተከታታይ ግምገማ የሚደረግባቸው ነጥቦች፣

- መልመጃዎችን፣ የቡድን ሥራዎች በአግባቡ መወጣት፣

- በተጓዳኝ ትምህርቶች ተሳትፎና እንቅስቃሴ፣
- በክፍልም ይሁን ከክፍል ውጪ የሥነ ሥርዓት አከባበር፣
- በሰዓቱ ከክፍል ውስጥ መገኘት፣
- ማርፈድ ወይም መቅረት ወዘተ.

3. አጠቃላይ የስብዕና ባሕርይ መገለጫዎችን መገምገም(Assessing personality characterstics)

የስብዕና ባሕርይ መገለጫዎችን መገምገም ሲባል መምህራን የተማሪዎቻቸውን ጠባይ፣ ፍላጎት፣ ምርጫ፣ አመለካከት ወዘተ. በየጊዜው ይገመግማሉ። የግምገማውንም ሐሳብ መሠረት በማድረግ አስተያየት መስጠት ይጠበቅባቸዋል። ይህንንም ለማከናወን ቃለ መጠይቅ በማድረግ፣ የተለያዩ የምልከታ ስልቶችን በመጠቀም፣የጽሑፍ መጠይቆችን በማስሞላት አስፈላጊ መረጃዎች ይሰበስባሉ።

2.10 የተግባር ምዘና (Performance Assessment)

የመማር--ማስተማር ተግባር ዋና ዓላማ የተማሪዎችን አእምሮታዊ፣ ስሜታዊና አካላዊ ባሕርይ መለወጥና ማዳበር ነው። መምህራን የተማሪዎቻቸውን የባሕሪ ለውጥ ፍላጎት፣ ምርጫ፣ አመለካከትና ችሎታ ወይም የትምህርት ቅበላ በየጊዜው በመገምገም ውሳኔ ይሰጣሉ። ስለሆነም የሚገኘውን የባሕርይ ለውጥ ትክክለኛነት ለማረጋገጥ የሚቻለው የተከታታይ ምዘና ስልትን በመጠቀም ነው። የምዘናው ስልት ደግሞ በጽሑፍ፣ በቃል ጥያቄ ወይንም በምልከታ ሊሆን ይችላል። ስሜት ነክ የሆኑ ባሕርያትን ለመመዘን ሦስቱንም ስልቶች / የጽሑፍ፣ የቃልና ምልከታ/ መጠቀም የሚቻል ሲሆን አእምሮታዊ ችሎታን / ብቃትን/ ግን የቃልና የጽሑፍ ጥያቄዎችን በመስጠት መመዘን ይቻላል። ነገር ግን አካላዊ እንቅስቃሴዎችን ወይም ክህሎቶችን፣ ምግባርን፣ ለመመዘን የሚቻለው በአመዛኙ በምልከታ ዘዴ ብቻ ነው። ስለዚህ ምልከታ ለአካላዊ እንቅስቃሴ ወይም ለተግባራዊ ክንውኖች መመዘኛ ዋና ስልት ነው (እርቅ ይሁን 1994፤98)።

በምልከታ (Observation) የሚደረግ ምዘና የማየት፣ የመስማትና የመዳሰስ ስሜትን በመጠቀም መረጃዎችን ለመሰብሰብ የሚረዳ ዘዴ ነው። በዚህ የምዘና ስልት የተማሪዎችን ተግባራዊ ባሕርይ በቀላሉ ለመገንዘብ ይቻላል። ይህም ስልት ወይም ዘዴ የተግባር ምዘና (Performance assessment) በመባል ይገለፃል። ተማሪዎች በተናጥልም ሆነ በቡድንተዓማኒነት ያለው ምዘና ነው።በተግባር ምዘና ሂደት ውስጥ ተማሪው የሚያከናውነው

ነገር የሚያሳዩትን ባሕርይ ወይም በተግባር የሚያከናውኑትን በምልከታ ማረጋገጥ እውነተኛ እንዳለ ሁሉ መምህሩ ደግሞ የእንቅስቃሴውን ሂደትና ውጤት በምልከታ ማረጋገጥ ይጠበቅበታል፡፡ የተግባር ምዘና በጽሑፍና በቃል ከሚቀርቡ ጥያቄዎች ስልት የበለጠ አስተማማኝ ዘዴ በመሆኑከፍተኛ ጥንቃቄን ይጠይቃል (pennycuick 1988:112)፡፡

የተግባር ምዘና ለሁሉም የትምህርት ዓይነት የሚያገለግል ቢሆንም ለቋንቋ ክህሎት፣ ለሙዚቃ፣ለሥነጥበብና ለሰውነት ማጎልመሻ፣ በሌሎች የቴክኒክ ትምህርቶች ላይ ጠቀሜታው ጎልቶ ይታያል፡፡ በተጨማሪም በሁሉም የክፍል ደረጃዎች ተግባራዊ ቢሆንም በዝቅተኛ ክፍሎች ውስጥ ለሚማሩ ተማሪዎች ጠቀሜታው ከፍተኛ ነው
(Thorndike and Hagen1977:81)፡፡

በአጠቃላይ የተግባር ምዘና ሁለት ዓበይት ጠቀሜታዎች አሉት፤ (እርቅይሁን 1994፣ 110)

ሀ. የተማሪውን የመማር ጥንካሬና ድክመት በመለየት ጥንካሬውን ለማበረታታት ድክመቱን ለማሻሻል ይረዳል፡፡
ለ. የአንዱን ተማሪ ባሕርይ ከሌላው ጋር በማወዳደርና ደረጃ ለመስጠት (for ranking)፣ ለመምረጥ (selecting) እና ለምደባ (placement) ይረዳል፡፡

በዚህ መሠረት የተግባር ምዘና አፈፃፀም እንደምዘናው ዓላማ ይለያያል፡፡ ዓላማው የተማሪዎችን መማር ድክመት ለማሻሻል ከሆነ እያንዳንዱን ዝርዝር ባሕርይ በጥንቃቄ ተመልክቶና ድክመቱን ለይቶ ለማሻሻል ያስፈልጋል፡፡ ዓላማው ደረጃ መስጠት ከሆነ የዝርዝር ባሕርያት አጠቃላይ ድምር / ውጤት/ማየት ይጠይቃል፡፡

2.11. የተግባር ምዘና መለኪያ ዓይነቶች

በምልከታ ሂደት ውስጥ ተግባራዊ ባሕርያት ወይም ክንውኖች የሚመዘገቡባቸው ዘዴዎች ሦስት ዓይነት ናቸው (Gronlund1981:116)፤

1. በየእለቱ የሚከሰት ባሕርይ ድርጊት መዝግቦ መያዣ (Anecdotal Record)
2. ለባሕርያት ደረጃ መስጠት (Rating Scale)
3. ዝርዝር የባሕርይ መጠቆሚያ ቅጽ (Checklist)

1. እለት በእለት የሚከሰትን ባሕርይ መዝግቦ መያዝ (Anecdotal Record)

በመማር-ማስተማር ሂደት ውስጥ በክፍልም ሆነ ከክፍል ውጭ ተማሪዎች የሚያሳዩትን ልዩ የዕውቀት ችሎታና ልምድ መዝግቦ መያዝ ትክክለኛ ውሳኔ ለመስጠት ያገለግላል፡፡ ለዚህም

ከሚጠቀሙ የምዘና ስልቶች አንዱ ምልከታ (Observation) ማድረግ ነው፡፡ መምህራን ስለተማሪዎቻቸው ባሕርይና የሰብእና ገፅታ በቂ መረጃ ለማግኘት በየእለቱ ምልከታ ያደርጋሉ፡፡ ለምሳሌ አንድ የ2ኛ ክፍል እንግሊዘኛ መምህር ምንባብ ሲያስነብብ ተማሪው ቃላቱን በትክክል ለይቶ ድምፅ ማውጣት እንደቸገረው ሊያስተውል ይችላል፡፡ በዚህ ጊዜ ሌላዉ ተማሪ ደግሞ በመስኮት ወደ ውጭ ይመለከት ይሆናል፡፡ ሌላው በመሀል እያቋረጠ የማይረባ ጥያቄ ሲሰነዝር ይታያል፡፡ ሌሎች ደግሞ ያንሾኳሹኩ ይሆናል፡፡ እነዚህና ሌሎች ባሕርያት መምህራንን በየእለቱ የሚያጋጥሟቸው ክስተቶች ናቸው፡፡ እነዚህ መረጃዎች አንድ ተማሪ በተለያዩ ሁኔታዎች እንዴት እንደሚማር፣ እንዴት እንደሚያጠና፣እንዴት ነገሮችን እንደሚያከናውንና ምንዓይነት ባሕርያትን እንደሚያሳይ ፍንጭ ይሰጣሉ፡፡ ይሁንና በየጊዜው መምህራን የሚያገኙትን መረጃ ሙሉ በሙሉ በአእምሮአቸው ቀርፀው በቂ አስተያየት ስለተማሪዎቻቸው ለመስጠት የሚከብድ በመሆኑ መረጃዎችን መዝግበው መያዝ ይገባቸዋል፡፡ ይህን ለማድረግ ሁኔታውን መዝግቦ መያዝ (Anecodotal Record) በጣም ጠቃሚ አሠራር ነው (Thorndike and Hagen:1977)፡፡ የሰዎችን እውነታ ባህርይ ቀጥታ ተመልክቶ መግለጫ የሚሰጥበት ስልት ነው፡፡ የተማሪዎችን ግላዊና ማህበራዊ ግንኙነት ስሜት፣ ፍላጎት ወዘተ ለመግለፅ ይረዳል፡፡ ስለሆነም የዚህ ስልት አገልግሎት ድርጊቱ ሲከሰት ብቻ የሚከናወን እንጂ ብዙ ቅደመ ዝግጅት የሚጠይቅ ሁኔታ አይደለም፡፡ በአጠቃላይ እለታዊ የባሕርይ ድርጊት መግለጫ ስልት የሚባሉት የሚከተሉት ናቸው (Gronlund 1981:79)፡፡

- በእውነታ ድርጊቶች ላይ ተመስርቶ ሐተታዊ መግለጫ የሚሰጥበት፣
- ቅድመ ዝግጅት ሳይደረግ ሁኔታው እንደተከሰተ ብቻ የሚፈፀም (nonsystematic or unstructured observation)
- ስለድርጊቱ ሁኔታ ግልፅ ሥዕላዊ መግለጫ የሚሰጥ ፣
- በተለይም የአንድን ግለሰብ /ተማሪ/ ሁኔታ ደጋግሞ ለረጅም ጊዜ በዚህ ዓይነት መረጃ መያዝ ምንነቱን ለማወቅ ያስችላል፡፡

እለታዊ የባህርይ መግለጫን ለማወቅና ውጤታማ ለማድረግ ከሚወስዱ ጥንቃቄዎች መካከል የሚከተሉት ይገኙበታል፤

- የተንፀባረቀው ባሕርይ ትርጉም እንዲኖረው ለማስቻል በቂ ምልክትና ምዝገባ ማድረግ ያስፈልጋል፡፡
- ድርጊቱ ከተከናወነ በኋላ ስለሁኔታው ወዲያውኑ / ብዙ ሳይዘገይ/ መመዝገብና መረጃ መያዝ ያስፈልጋል፡፡

- ስለድርጊቱ አፈፃፀም ተመልካቹ ትርጉም / አስተያየት/ መስጠት አለበት።
- አዎንታዊና አሉታዊ ባሕርያትንና ድርጊቶችን አመዛዝኖ መመዝገብ ያስፈልጋል።
- የአለታዊ ባሕርይ አፃፃፍ መረዳትና መለማመድ ያሻል።

2. ለባሕርያት ደረጃ መስጠት (Rating Scale)

ልዩ ልዩ ስኬሎችን በመጠቀም ሁሉንም የተግባራዊ ባሕርይ አይነቶች /የአሠራር ሂደት፣ የተግባር ውጤትን ወይም ግላዊና ማህበራዊ ባሕርያትን / መጠን፣ ደረጃ፣ ብቃትና ጥራት ለመመዘን የሚያስችል ስልት ነው። አንድ የመለኪያ ስኬል በውስጡ በምልከታ በግልፅ ሊዳኙ የሚችሉ ዝርዝር ጠባያትን አካቶ ይይዛል። ይህም ማለት የተማሪዎችን የመማርና የእድገት ሁኔታ በተገቢው መንገድ ለመገምገም የሚካተቱ የሰብእና ባሕርያት (ጠባያት) ዝርዝር በጥራት መቅረጽ ያስፈልጋል ። ይህ የምዘና ስልት /የነጥብ መስጫ ስኬል / ከትምህርት አላማዎች አንፃር በምልከታ ሊዳሰሱ በሚችሉ ባሕርያት ላይ የሚያተኩር ነው (ICDR: 2004፤126)።

3. ዝርዝር የባሕርይ መቆጣጠሪያ ቅጽ (Checklists)

ዝርዝር የባሕርይ መቆጣጠሪያ በቀረበው ትምህርት ዓላማ ላይ ተመሥርቶ መመዘን ያለባቸውን ባሕርያት ዝርዝር በማውጣት እያንዳንዱ ተማሪ በትክክል ለማከናወንመቻል አለመቻሉን ለማረጋገጥ የሚያስችል ስልት ነው። በዚህ ስልት የሚሰጠው ዳኝነት «አዎ» ወይም«የለም» «አለ» ወይንም «የለም» በሚል ላይ ብቻ ይወሰናል። በሌላ አገላለፅ አንድ ተግባር ወይም ባሕሪ መንፀባረቁን አለመንፀባረቁን ወይም መከናወን ወይም አለመከናወኑን የመመዝገቢያ ስልት ነው (ICDR 2004:119)።

በአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤት፤ በተለይም በዝቅተኛ ክፍሎች የሚደረግ ግምገማ ባብዛኛው ከፈተና ይልቅ በምልከታ ላይ ያተኮረ በመሆኑ ዝርዝር የባሕርይ መጠቆሚያ ስልት በጣም አስፈላጊ መሣሪያ እንደሆነ ለመረዳት አያዳግትም። ይህ የምዘና ስልት አጠቃቀሙ ከሚቀርበው ትምህርት ዓላማ ጋር የተገናዘበ ቢሆንም እያንዳንዱን ባሕርይ በምን ያህል ደረጃ እንደተፈፀመ ለማነፃፀር አያስችልም። የተማሪዎችን ተግባራዊ ባሕርይ ለመገምገም ዝርዝር የባሕርይ መግለጫ የሚከተሉትን አሠራር ሊያካትት ይችላል (Satterly1983:120)።

ምሳሌ :- ተማሪው በትምህርት ቤት ያለዉ ተሳትፎ የሚያሳየው ባሕርይ
መግለጫ:- በክፍልም ውስጥም ሆነ ከክፍል ውጭ ተማሪው በዝርዝሩ ውስጥ የተጠቀሱትን

ባሕርያት የሚያሳይ ከሆነ ይህ « ✓» ምልክት ይደረግበታል (ዝርዝሩን አባሪ 1ሀ ላይ ይመልከቱ)፡፡

2.12. የተግባር ምዘና ሲደረግ የሚታዩ ችግሮች

የተግባር ምዘና ሦስቱንም የባሕርይ ቡድኖች / behavioral domains/ ያካተተናጠቀሜታው ከፍተኛ ቢሆንም ለመተግበር ብዙ ችግሮች አሉት (Giprs & Stobar 1993:18) ከችግሮቹም መካከል የሚከተሉት ይጠቀሳሉ፤

1. በሥልጠና፣ በልምድና ፍላጎት ውስንነት ምክንያት እንደጹሑፍ ምዘና ትኩረት አይሰጠውም፡፡
2. በትምህርቱ ዓላማ ላይ የተግባር ባሕርያትን አለመጠቀም ቢጠቀሱም ከምዘና ጥያቄዎች ጋር እንዲዛመዱ አይደረግም፡፡
3. የተግባር ምዘና ሲዘጋጅ ከዝርዝር ባሕርያት ይልቅ በአጠቃላይ ባሕርይ ላይ ትኩረት ማድረጉ፡፡
4. የተግባር ምዘና ጥቅም ለተወሰኑ የትምህርት አይነቶች ብቻ እንደሚያገለግል መቁጠር፡፡
5. የተግባር ምዘና ጥያቄ ሲዘጋጅ ውስን በሆኑ ዝርዝር ባሕርያት ላይ ብቻ ማተኮሩ
6. ባልተለመዱ የተግባር መለኪያ ስልቶች ላይ ብቻ ማተኮሩ፡፡
7. የምልከታ አድራጊው ግላዊ ስሜትና አድሎአዊነት መኖር፡፡

2.13. በተግባር ምዘና ሂደት መውሰድ ያለባቸው ጥንቃቄዎች

የተግባር ምዘና ከፍተኛ ዝግጅትና ጥንቃቄ የሚጠይቅ ተግባር ነው፡፡ በዚሁም መሠረት ምልከታ ለማድረግ የሚከተሉትን ተግባራት ማጤን ያስፈልጋል፤

1. የምልከታውን ወይም የምዘናው ዓላማ መለየት አለበት፡፡ይህም ማለት ምዘናው ለምን ጥቅም፣ ዓላማና ውሳኔ እንደሚውል መወሰንና ከቀረበው ትምህርት ዓላማ ጋር መገናዘብ ይኖርበታል፡፡
2. በዓላማው መሠረት ለምልከታ አመቺ የሆኑ ባሕርያት ወይም ተግባራት መምረጥ ያስፈልጋል፡፡
3. ለምልከታ የሚመረጡ ባሕርያት ወይም ድርጊቶች በቅድሚያ ከአጠቃላይ ቀጥሎ በዝርዝር ደረጃ መገለጽ አለባቸው፡፡
4. በዝርዝር የሚገለጹ ባሕርያት ደግሞ የሚከተሉትን ሁኔታዎች የሚያሟሉ መሆን አለባቸው፤

- ምልከታ አመቺ በሆነ ቃል (በድርጊት፣ በእንቅስቃሴ) መገለጻቸውን
- ተግባራዊ እንቅስቃሴን ወይም ድርጊቱን ውጤት የሚያመለክቱ መሆናቸውን
- ቀደም ሲል የተሠራበት ቋሚ መመዘኛ ስልት መኖር አለመኖሩን መለየት /ካለ ያንኑ ስልት መጠቀም/
- በሐሳቦች ላይ ብዙ መምህራን አስተያየት እንዲሰጡባቸው ማድረግ፣
- ለምልከታ አመቺ በሆነ ቅደም ተከተል መዘርዘራቸውን ማረጋገጥ
- የባሕርያቱ ብዛት የተመጠነ መሆኑን ማረጋገጥ

5. ምልከታ የሚደረግበት ቦታና ጊዜ መጥቀስ፣
6. ምልከታው በማንና እንዴት እንደሚፈጸም መገለጹ፣
7. እያንዳንዱ ባሕርይ በምን መስፈርት ወይም መለኪያ ዘዴ እንደሚሠራ ዝርዝር መግለጫ ማዘጋጀት፣

2.14. የትምህርት ምዘና ውጤት የአተረጓጎም ዘዴዎች

አንድ ፈተና ከተሰጠ በኋላ ታርሞ ውጤቱ መረጃ (ትርጉም) በሚሰጥ ሁኔታ መቀመጥ ይኖርበታል:: ለምሳሌ አንዲት የ5ኛ ክፍል ተማሪ በአንድ የሒሳብ የትምህርት ርዕስ ማጠቃለያ በተሰጠ ፈተና 26/40 አግኝታለች ተብሎ ቢጻፍ ስለተማሪዋ የትምህርት አቀባበል ደረጃ ምን እንደሆነ በቂ መረጃ አይሰጥም:: ይህ ውጤት ወይ የትምህርቱን ርዕስ እንደተረዳችው ወይም ውጤቱ ከሌሎች ተማሪዎች ውጤት ጋር ሲነጻጸር የሚገኝበት ደረጃ ማመላከት ይኖርበታል::

የውጤት አተረጓጎምን በተመለከተ ሁለት መሠረታዊ ዘዴዎች እንዳሉ (Lewin 1997:79) ያመለክታሉ፤አንደኛው የተማሪዎችን ውጤት በደረጃ ቅደም ተከተል ሰጥቶ እርስ በርስ በማወዳደር በቡድን ላይ ተመሥርቶ የመተርጎም ዘዴ «ኖርም ሪፈረንስድ» (Norm-Referenced) ሲሆን ሁለተኛው ዘዴ ደግሞ የእያንዳንዱ ተማሪ ውጤት ከሌሎች ተማሪዎች ውጤት ጋር ሳይወዳደር በቅድሚያ ከተቀረጹ የውጤት መለኪያ መስፈርቶች ጋር በማነጻጸር የመተርጎም ዘዴ «ክራይቴሪያን ሪፈረንስድ» (Criterion-Referenced) ናቸው:: በሁለቱም መካከል ልዩነቶች አሉ:: በመስፈርት ላይ ተመስርቶ የሚዘጋጅ ፈተና ትኩረት የሚያደርገው ሥርዓተ ትምህርቱን በሚገባ በመሸፈን ላይ ነው:: ፈተናው የግድ ከባድ መሆን የለበትም:: የዚህ ዓይነት ፈተናም ሆነ የውጤት አተረጓጎም ዘዴ ተማሪዎች የአንድን ክፍል ወይም ደረጃ ትምህርት ስለማጠናቀቃቸው ለመመስከር (Certification) የሚረዳ ነው:: በሌላ በኩል ደግሞ የ«ኖርም ሪፈረንስድ» ፈተና ዋናው ተግባሩ ጎበዝ ተማሪዎች ከደካማዎቹ ለመለየት ስለሆነ ፈተናው መርሃ ትምህርቱን ሙሉ በሙሉ ላይሸፍን ይችላል:: ከባድ ጥያቄዎች በብዛት ሊኖሩም ይችላሉ:: (Saterly 1989: Kline 1993: Gipps 1994 Lewin 1997)::

ስለሆነም መምህራን በክፍል ውስጥ የሚያካሄዱት ተከታታይ የትምህርት ምዘና ዋና ዓላማ ተማሪዎች በመማር-ማስተማሩ ሂደት የቀረበላቸውን ትምህርት በሚፈለገው መጠን መቅሰማቸውን ወይም አለመቅሰማቸውን ለማወቅና እንዲሁምን ወደፊት ሀገር ተረካቢ ዜጋ ለመሆን የሚያስችሏቸውን ሥነምግባር አውቀው እንዲሄዱ ስለሆነ ክራይቴሪያን- ሪፈረንስድ ዘዴ መጠቀም አለባቸው:: በመሆኑም መምህራን የሚያዘጋጇቸው ፈተናዎች ሁሉንም የትምህርት ዓላማዎች እንዲያካትቱ ማድረግ እና ዝቅተኛውን የማለፊያ መስፈርት አስቀድሞ መወሰን ይኖርባቸዋል:: ከተሰጠው ዝቅተኛው ማለፊያ ነጥብ በታች የሚያስመዘግቡ ተማሪዎች በየጊዜው የተለየ እገዛ ሊደረግላቸው ይገባል::

2.15. የስኬል ዓይነቶች (Rating Scale)

የተማሪውን ባሕርይ ለመግለፅ የምንጠቀምባቸው ልዩ ልዩ ስኬሎች አሉ:: ከነዚህም ውስጥ ጥቂቶቹ:-

1. የነጥብ መስጫ ስኬሎች (Rating Scales)

አጠቃቀም በሦስት ዓይነት ዘዴ ይገለፃሉ:: በቁጥር (Numerical)፣በግራፍ(Graphic)፣ በገላጭ (Descriptive) ይገልፃሉ:: የባሕርዩን ደረጃ ወይም ጥራት ከዝቅተኛ እስከ ከፍተኛ ከቀላል እስከ ከባድ ወይም ውስብስብ፣ ከመጥፎ እስከ በጣም ጥሩ የመለኪያ ስኬል በመጠቀም ለመመዘን በሦስቱም ስኬሎች መጠቀም ይቻላል:: (ICDR 2004:77)::

2. አሃዛዊ ነጥብ መስጫ ስኬል (Numerical Rating Scale):-

ይህ አሃዛዊ የነጥብ መስጫ ስኬል ቀላሎቹ ከሚባሉት ዓይነት የሚመደብ ነው:: ነጥብ ሰጪው ግለሰብ ተማሪው በምን ያህል ደረጃ አንድን ባሕሪ እንደሚያሳይ የሚወክለውን ቁጥር ያከባል ወይም ያረጋግጣል:: ትልቁ ቁጥር የባህሪውን ከፍተኛ ደረጃ ሲያመለክት ትንሹ ቁጥር የመጨረሻውን / ዝቅተኛውን/ ደረጃ ያመለክታል፤

ለምሳሌ:- አንድ ተማሪ በክፍል ውይይት ያለውን የተሳትፎ / አስተዋፅኦ/ ደረጃ ለማመልከት 5 በጣም ከፍተኛ (Outstanding)፣4 ከፍተኛ (Above average)፣3 መካከለኛ (Average) 2 መለስተኛ (Below average)፣ 1 ዝቅተኛ (Unsatisfactory) በማለት ተማሪዎችን እንደችሎታቸው መመዘን ይቻላል::
ለምሳሌ:- በክፍል ውይይት ጊዜ የተማሪው የተሳትፎ መጠን ምን ያህል ነው? በቁጥሩ አቅጣጫ የ« ✓ » ማድረግ (ዝርዝሩን በአባሪ 1ሀ ላይ ይመልከቱ)::

3. የግራፍ ነጥብ መስጫ ስኬል (Graphic Rating Scale)

የግራፍ ነጥብ መስጫን ስኬል ለየት የሚያደርገው የእያንዳንዱን ባሕርይ ደረጃ ወይም መጠን በአግድም መስመር በመከፋፈል የሚገልፅበት ስልት በመሆኑ ነው:: ወደ መስመሩ ግራ ጫፍ ከፍተኛው ነጥብ የሚሰጥበት ወደ ቀኝ ጫፍ ደግሞ ዝቅተኛውን የሚያሳይ ነው፡ ለያንዳንዱ ተማሪ መረጃን በግራፍ መግለፅ ይቻላል::

በጭራሽ | አንዳንድ ጊዜ | አልፎ አልፎ | አብዛኛውን ጊዜ | ሁልጊዜ

3.1 ገላጭ ግራፊክ ነጥብ መስጫ (Descriptive Graphic Rating Scale)

ይህ ዓይነቱ ስኬል ገላጭ ሀረጎችን በግራፍ ስኬል ላይ ያሉትን ነጥቦች ለመለያየት ይጠቅማል:: ገለፃው በስኬል ደረጃ ላይ የተማሪዎችን ባሕርይ ምን እንደሚመስል ያመለክታል:: አብዛኛውን ጊዜ ትችት ለመስጠት ለገምጋሚዎች እንዲያመች ሲባል ቦታ ይኖራል::

ለምሳሌ

ፈፅሞ አይሳተፍም | ልክ እንደሌሎች የቡድን አባላት ይሳተፋል በተሻለ ይሳተፋል | ከማንኛውም የቡድን አባላት

2.16. የውጤት አመዘጋገብና የሪፖርት አቀራረብ ሥርዓት

በተከታታይ ምዘና ሂደት የተማሪዎችን ውጤት መመዝገብና ሪፖርት ማድረግ አንደኛው የመምህሩ ተግባር ነው:: ምክንያቱም ውጤት ተመዝግቦ በሥርዓት ካልተቀመጠና ለሚመለከተው አካል ካልተገለጸ በተከታታይ ምዘና የተከናወነ ሥራ እንደሌለ ይቆጠራል:: ስለዚህ የሙከራና የፈተና ውጤቶች በቅኝትና በምልከታ የተገኙ መረጃዎች በመልክ በመልካቸው ተጠናቅረው በተገቢው ቦታ መቀመጥ ይኖባቸዋል(Thorndik 1997:11)::

በተከታታይ ምዘና የሚያዙ ዋና ዋና ነገሮች የሚከተሉት ናቸው:: እነሱም :-

1. የመምህሩ መከታተያ መዝገብ (Teacher's record)
2. የተማሪ ውጤት ማጠቃለያ ካርድ (Pupil's cumulative record card)
3. የትምህርት ማስረጃ (Transcript)

1. የመምህሩ መከታተያ መዝገብ (teacher's record)

ይህ መዝገብ በቋሚነት በእያንዳንዱ ክፍል ውስጥ መቀመጥ ያለበት ነው:: መዝገቡ የሁሉም

ተማሪዎች ስም ተፅፎበት በመምህሩ አማካይነት የሚያዝ ሆኖ የሚከተሉትን ይይዛል፡፡

- ዝርዝር የሥራ እቅድ (Detailed scheme of work)
- በየእለቱ ተማሪዎች የሚከናወኑትን ተግባራት መመዝገቢያ (Daily record of work)
- የሥራ ሂደት ሪፖርት (Progress reports)

ዝርዝር የሥራ እቅድ ማለት በክፍል ውስጥ መምህራን ከተማሪዎች ጋር በየቀኑ ማከናወን ያለባቸውን የተለያዩ ተግባራት በማቀድ የሚይዙበት ነው፡፡ ከዚህ ጋር በየጊዜው የተገነዘቡትን የተማሪዎችን አጠቃላይ ሁኔታ እየመዘገቡ ያስቀምጣሉ፡፡ የዚህ ተግባር ጠቀሜታ ስለተማሪዎች የእለት ተእለት የትምህርት ክትትልና የግል ባሕርይ ለመረዳትና ጠንካራ የሆኑትን የበለጠ ለማበረታታትና ደከም የሚሉትን ለማገዝ ያስችላል፡፡ በሌላ በኩል ደግሞ ተማሪዎች በየእለቱ ምን አይነት መሻሻል እንዳሣዩና የመጣውን ለውጥ ማስፈር ጠቃሚ ነው፡፡
የመምህሩ መከታተያ መዝገብ የሚከተሉትን ቅርፅ ይዞ ሊዘጋጅ ይችላል (ት/ቢሮ፣ 1997)፡፡ (ዝርዝሩን አባሪ 1ለ ላይ ይመልከቱ)

2. የተማሪዎች ውጤት ማጠቃለያ ካርድ (pupils cumulative record card)

ይህ ካርድ ስለተማሪው አጠቃላይ ውጤት የሚገልጽበት ነው፡፡ ካርዱ መያዝ የሚገባው ነገሮች የሚከተሉት ናቸው፡፡
ሀ. የተማሪውን የግል መረጃ (personal information about the pupil) (ዝርዝሩን አባሪ 1ሐ ላይ ይመልከቱ)

ለ. ሳምንታዊ የመማር-ማስተማር የግምገማ ውጤቶች ማስፈሪያ ሠንጠረዥ (weekly or periodic report of academic performance test results)

ምሣሌ የሴሚስተሩን የመማር-ማስተማር ክንውን በየሣምንቱ ግምገማ በማድረግ ውጤቱን ከዚህ ቀጥሎ በሰፊው ሠንጠረዥ መሠረት ማስቀመጥ ቢቻል ይህ በሁሉም የትምህርት ዓይነት ተጠቃሎ የሚቀመጥበት ስልት ነው፡፡ (ዝርዝሩን አባሪ 1መ ላይ ይመልከቱ)

ሐ) የተማሪው ባሕርያትና ታታሪነት መመዝገቢያ (Report on student's industriousness and behaviour) ይህ የተማሪውን ታታሪነት ዝንባሌና አመለካከት ለመገምገምና ለመረዳት ጠቀሜታ አለው፡፡

ከዚህ ቀጥሎ በቀረበው ሠንጠረዥ ላይ የተማሪውን ሁኔታ ሊገልጹ የሚችሉ ባህርያት ተዘርዝረዋል:: በባሕርያቱ አንፃር የተማሪዎችን ታታሪነትና ባሕርያት ምን እንደሚመስሉ መረዳት ይቻላል:: በእነዚህ አሀዞች አማካኝነት ማወዳደርም ይቻላል:: ቀጥሎ የተመለከተው ሠንጠረዥ የሚያሣየው የተማሪዎቹ ባሕርያት 5ን ካመለከቱ ታታሪነታቸውንና ብቃታቸውን ያሣያል:: (ዝርዝሩን በአባሪ 1ሠ ላይ ይመልከቱ)::

መ. በየጊዜው የሚሰጡ አጫጭር ሙከራዎች (Test) ውጤት መመዝገብና መግለፅ

የፈተና ውጤቶች ወይም ሙከራዎች በሥርዓት ተመዝግበው በተማሪዎች ውጤት ማጠቃለያ ካርድ ላይ መስፈር ይኖባቸዋል ወላጆች ወይም ሌሎች የሚመለከታቸው ሰዎች የተማሪዎችን መረጃ በቀላሉ እንዲያገኙ ይረዳቸዋል::

መ. የተማሪዎችን ማኅበራዊና አካላዊ እድገትን የሚገልጽ ሪፖርት

ይህ ሪፖርት ተማሪዎች ያላቸውን ማህበራዊና አካላዊ ሁኔታ በየጊዜው ለመከታተል ያስችላል:: ግምገማዎች ከተደረጉ በኋላ ተማሪዎች ከሌሎች ጋር ያላቸውን ግንኙነት ሌሎችን መርዳት፣ አብሮ መሥራት፣ መወያየት፣ ሌሎችን ማዳመጥ ክህሎቶችን ለማወቅ እንዲያስችሉ በማጠቃለያ ካርድ ላይ ይሠፍራል:: ካርዱ ለብቻው የማይዘጋጅ እንኳ ቢሆን ከሌሎች ሪፖርቶች ጋር ተጣምሮ ሊዘጋጅ ይችላል:: ዋናው ነገር የተማሪዎችን ማህበራዊና አካላዊ እድገት የሚያመለክት መሆን አለበት::

3. የትምህርት ማስረጃ (Transcript)

የትምህርት ማስረጃ በዋነኛነት ተማሪዎች በትምህርት ቤት ቆይታቸው ጊዜ በተወሰኑ የክፍል ደረጃቸው የተማሯቸውን የትምህርት አይነቶችና ያመጡትን ውጤትና ደረጃ እንዲሁም የተማሪዎችን የግል መረጃዎች የያዘ ማጠቃለያ ሠነድ ነው:

የትምህርት ማስረጃ ሁለት ተግባራት አሉት:: አንደኛው ተማሪዎች ከአንዱ ተቋም ወደ ሌላው በሚዛወሩበት ጊዜ ማስረጃ ሆኖ ያገለግላል:: ሁለተኛው ተማሪዎች የተወሰነ የትምህርት እርከን ማጠናቀቃቸውን ለመግለጽ ወይም በተወሰነ የትምህርት ደረጃ ላይ የደረሱ መሆኑን ለመግለጽ የሚጠቅም ሰነድ ነው::

2.17. የቀደምት ተጓዳኝ ጥናቶች ቅኝት

ከዚህ ጥናት ጋር ተያያዥነት ያለው ሥራ ማግኘት የተቻለው አንድ በእንግሊዘኛ ቋንቋ የተጠና ሥራ ነው::

ሀ. በ1994 ዓ.ም በቦጋለ ተሰማ በሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶችየተከታታይ ምዘና ትክክለኛነት ፣አስተማማኝነት ና ተተግባሪነቱን መገምገም ነው፡፡

ለ. የጥናቱ ዓላማ

- በእንግሊዘኛ ቋንቋ ትምህርት ተከታታይ ምዘና ትክክለኛ አስተማማኝነቱና ተተግባሪነቱን መፈተሽ
- እንዲሁም ተከታታይ ምዘና ለእንግሊዘኛ ቋንቋ ትምህርት ውጤታማ እድገት ያለው አስተዎጽኦ ምንድነው?የሚሉት መሠረታዊ ጥያቄ ለመመለስ ሙከራ ተደርጓል፡፡

ሐ. ጥናቱ ያተኮረው በቦሌ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በ11ኛ ክፍል ሲሆን ካሉት 13 የመማሪያ ክፍሎች ተራ የነሲብ ናሙና (Random Sampling) በመውሰድ ሁለት ክፍሎች በተጠኚነት ተወስደዋል፡፡

መ የጥናቱ ዘዴም- የጥናቱ ተተኳሪ ከሆኑት ውስጥ ያሉት ተማሪዎች በመውሰድ አንደኛው ክፍል ተጠኚ ቡድን (Expermental)ሁለተኛ ክፍል ደግሞ የማነጻጸሪያ ወይም የመቆጣጠሪያ ቡድን (Control) በሚል ተወስደዋል፡፡ ሁለቱንም ቡድኖች ቅድመ ፈተና ድህረ ፈተና (Pre Test and Post Test) በማዘጋጀትተመሳሳይ ፈተና እንዲወስዱ ተደርጓል፡፡ በተጨማሪም ከቅድመ ፈተና በኃላ ለአሥር ተከታታይ ሣምንታት በአጥኚው የእንግሊዘኛ ቋንቋ ትምህርትለሁለቱም ቡድኖች የተሰጣቸው ሲሆን በተጠኚ ቡድን (Expermental Groups) ተከታታይ ምዘናተግባራዊ እንዲሆን ተደርጓል፡፡ ተጨማሪም ለመምህራንናለተማሪዎች የጽሑፍ መጠይቅና ቃለ መጠይቅም ተደርጎላቸዋል፡የክፍል ውስጥ ምልከታም ተካሂዷል፡፡

ሠ. የጥናቱ ውጤት ቅድመ ፈተና (Pre-Test) ላይ በሁለቱ ቡድኖች ላይ ምንም አይነት ልዩነት ያልታየ ሲሆን በድህረ ፈተና (Post-Test) ላይ ግን በሁለቱ መካከል ልዩነት ታይቷል፡፡ተጠኚ ቡድኖች (Expermental Groups) ከማነጻጸሪያ (ControlGroups)በእንግሊዘኛ ቋንቋ የተሻለ ዕውቀት እንዳላቸው ጥናቱ አመላክቷል፡፡በአጠቃላይ ተከታታይ ምዘና በትክክል ተግባራዊ መሆን ከቻለ ለቋንቋ ትምህርት ያለው አስተዋጸኦ ከፍተኛ መሆኑን ጥናቱ አሳይቷል፡፡

ይህ ጥናት ከቦጋለ ተሰማ ጥናት ጋር የሚመሳሰልበት ሁኔታ እንደሚከተለው ይታያል፤

1. ሁለቱም በተከታታይ ምዘና ማተኮራቸው
2. የመረጃ አሰባሰብ ዘዴው በአብዛኛው ተመሳሳይ መሆኑ

ይህ ጥናት ከቦጋለ ተሰማ የሚለይበት

1. በአዲስ አበባ በሚገኙ የመጀመሪያ እርከን (ከ1ኛ- 4ኛ) ክፍሎች ላይ ያተኮረ ሲሆን የቦጋለ ተሰማ ደግሞ በሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ላይ ያተኮረ ነው፡፡

2. ይህ ጥናት ተከታታይ ምዘና መምህራን እንዴት ይተገብሩታል የሚለውን ሲፈትሽ የቦጋለ ተሰማ ግን ተከታታይ ምዘና ተግባራዊከሆነ በ እንግሊዘኛ ቋንቋ ትምህርት ላይ ያለው አስተዎጽኦ ምን ይመስላል? የሚለውን ለማየት ተሞክሯል፡፡

ምዕራፍ ሦስት

የጥናቱ ዘዴ

በዚህ ጥናት የተሰበሰበውን መረጃ ለመተንተን የተሻለ ዘዴ ይሆናል ተብሎ የተመረጠው መንገድ ገለጻን መሠረት ያደረገ ያደረገ ነው። ጥናቱ የገለጻ ሥልትን የተከተለበት ምክንያት የጥናቱን ርዕሰ ጉዳይ ለማገለጽ የሚያስችል በመሆኑና ለጥናቱ አጋዥ የሚሆኑ መረጃዎችን በምልከታ፣ በሰነድ ፍተሻ፣ በጽሑፍ መጠይቅ፣ በቃለ መጠይቅ የተሰበሰቡትን መረጃዎችንም በገለጻ ስልት ለመተንተን ምቹ በመሆኑ ነው።

3.1. የናሙናዎች አመራረጥ

ለጥናቱ መረጃ ምንጭነት ያገለገሉት ትምህርት ቤቶች ፤መምህራን ፤ሰነዶችና የትምህርት ቤቶቹ ርዕሰ መምህራንና የክፍለ ከተማ ሱፐርቫይዘሮች ሲሆኑ አመራረጣቸውም ቀጥሎ ቀር ቧል ።

3.1.1 የትምህርት ቤት ናሙና አመራረጥ

ይህ ጥናት የሚያካትታቸው ትምህርት ቤቶች በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ ስር የሚገኙ የመንግስት የመጀመሪያ እርከን (1ኛ-4ኛ) ትምህርት ቤቶች ናቸው። በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ትምህርት ቢሮ በተገኘው መረጃ መሠረት በአስሩ ክፍለ ከተሞች 85 የመንግስት የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤቶች (ከ1ኛ-8ኛ) አሉ።

ይሁን እንጂ ከጊዜ እጥረት፣ ከገንዘብ አቅም፣ ከጉልበት ውሱንነት፣ የተነሳ ሁሉንም ትምህርት ቤቶች ማካተት ስለማይቻል ይሁነኝን ናሙናን (Purposive Sampling) መሠረት በማድረግ 14 ትምህርት ቤቶች በጥናቱ እንዲካተቱ ተደርገዋል። ይህ ዓይነቱ አመራረጥ በአስተዳደሩ የክፍለ ከተማ ትምህርት መምሪያዎች መለያየት፣ ከመምህራን ምደባና ዝውውር አኳያ፣ በመምህራን መካከል ምንአልባት ሊኖሩ የሚችሉትን የልምድ መለያየት እና የትምህርት ቤቶች የቦታ አቀማመጥ (ከከተማ መሀል እና ዳር ከመሆን አኳያ) በመረጃ አሰባሰቡ ላይ ሊኖሩ የሚችሉትን ተለዋጮዎች (Variables) ከግምት ውስጥ በማስገባት ታስቦና ታቅዶ የተደረገ ነው።

የትምህርት ቤቶች አመራረጥ በመጀመሪያ በአስሩ ክፍለ ከተሞች ውስጥ ከሚገኙ ትምህርት ቤቶች የከተማ ፤መሀል እና የከተማ ዳር ይወክላሉ ተብለው ከታሰቡት መካከል አምስት ክፍለ ከተሞች በይሁነኝ ናሙና ተመርጠዋል።

በናሙናነት ከተመረጡት አምስት ክፍለ ከተሞች ውስጥ 43 ትምህርት ቤቶችአሉ፡፡ከነዚህ ውስጥ ተራ የነሲብ ናሙና (Simple Random Sampling) በመጠቀም አስራአራት ትምህርት ቤቶች ተወስደዋል፡፡ ይህ የናሙና መረጣ ዘዴ በተጠኝነት በተመረጡት ክፍለ ከተሞች ላሉ ትምህርት ቤቶች እኩል እድል ይሰጣል ተብሎ ስለሚገመት ነዉ፡፡ዝርዝሩም እንደሚከተለዉ በሠንጠረዥ ቀርቧል፡፡

ሠንጠረዥ አንድ

በጥናቱ የተካተቱት ክፍለ ከተሞች፤ ትምህርት ቤቶች እና የመምህራን ብዛት የናሙና መጠን

ተ.ቁ	የክፍለ ከተሞች ስም	በክፍለ ከተማዉ ያለዉ የትምህርት ቤት ብዛት	ናሙና	የትምህርትቤቱ ስም	የክፍል ብዛት	የመምህራን ብዛት	የጽሁፍ መጠይቅ ናሙና	የቃለመጠይቅ ናሙና	የምልከታ ናሙና
1	አዲስ ከተማ	5	2	-ደጃ ዑመር ሰመተር 1ኛ ደረጃ ት/ቤት	6	4	4	1	2
				-እሸት 1ኛደረጃ ት/ቤት	6	6	6	1	2
2	አራዳ	8	2	-የትምህርት ብልጭታ1ኛ ደረጃ ት/ቤት	2	2	2	1	2
				-አርበኞች1ኛ ደረጃ ት/ቤት	3	3	3	1	2
3	ጉለሌ	7	2	-ድል በትግል 1ኛ ደረጃ ት/ቤት	6	6	6	1	2
				-ቁስቋም ጣይቱ ብጡል 1ኛ ደረጃ ት/ቤት	6	3	3	1	2
4	የካ	10	4	-ትግል ለነጻነት 1ኛ ደረጃ ት/ቤት	3	3	3	1	2
				-ሚያዚያ 23 1ኛደረጃ ት/ቤት	4	4	4	1	2
				-መካነ ህይወት 1ኛደረ ት/ቤት	5	5	5	1	2
				-ኮከበ ጽሕባ 1ኛ ደረጃ ት/ቤት	4	2	2	1	2
5	ኮልፌ ቀራኒዮ	13	4	- ኮልፌ 1ኛደረጃ ት/ቤት	11	4	4	1	2
				-ሰላም በር 1ኛ ደረጃ ት/ቤት	10	5	5	1	2
				- ብሩህ ተስፋ 1ኛደረ ት/ቤት	6	6	6	1	2
				ህብር የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት	3	3	3	1	2

ከአዲስ አበባ ከተማ ከሚገኙ የመጀመሪያ እርከን (ከ1ኛ-4ኛ) ትምህርት ቤቶች ዉስጥ ተራ ነሲብ ናሙና ዘዴን በመጠቀም አራተኛ ክፍል ተወሲዷል። ዘዴውም ለመጀመሪያ እርከን ትምህርት ቤቶች እኩል እድል ይሰጣል ተብሎ ስለሚገመት ነው።

3.1.2 የመምህራን የናሙና አመራረጥ

በነሲብ ናሙና በተመረጡት 14 ትምህርት ቤቶች የሚገኙ የአራተኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን ቁጥ ራቸው 56 ሲሆን ሁሉም የጥናቱ ተተኳሪ ሁነዋል።በሂደቱም ሁሉም መምህራን መጠይቁን እንዲሞሉ ሲደረግ የምልከታውን ፣ የቃል መጠይቁን እና የሰነድ ፍተሻን መረጃ ለመሰብሰብ ግን ከጊዜ ከገንዘብ እና ከሰው ኃይል አቅም አኳያ ታይቶ ካሉት መምህራን ውስጥ 14 መምረጥ አስፈላጊ ሆኖ ተገኝቷል።አመራረጡም በእያንዳንዱ ትምህርት ቤት ውስጥ ካሉት የመማሪያ ክፍሎች (ሀ ለ ሐ መ ሠ ረ ወዘተ.) ውስጥ ተራ የነሲብ እጣ በማውጣት የመጀመሪያው እጣ በወጣበት ክፍል የሚያስተምሩ መምህራን በናሙናነት ተጠኚ እንዲሆኑ ተደርገዋል።

3.1.3 የ ርዕሰ መምህራንና ሱፐር ቫይዘሮች የናሙና አመራረጥ

ለናሙና በተመረጡት ትምህርት ቤቶች ያሉት ርዕሰ መምህራን እና በክፍለ ከተሞች ያሉት የቋንቋ ሱፐርቫይዘሮች በሙሉ ማለትም 14 ርዕሰ መምህራን እና 5 ሱፐርቫይዘሮች በመረጃ ምንጭነት ተወስደው። የጽሑፍ መጠይቅ እንዲሞሉ ተደርገዋል።በተጨማሪም ሱፐርቫይዘሮች በሙሉ ቃለ መጠይቅ ሲደረግላቸዉ ዕርሰ መምህራን ካለዉ የጊዜ እጥረት አኳያ በእጣ ተመርጠው አምስቱ ብቻ ቃለ መጠይቅ ተደርጎላቸዋል።

3.2. የጥናቱ መረጃ መሰብሰቢያ መሣሪያዎች

በዚህ ጥናት የተከታታይ ምዘናን አተገባበር ለመፈተሽ የተመረጡት የመረጃመሰብሰቢያ መሣሪያዎች ምልከታ፣ ሰነድ ፍተሻ፣ የጽሑፍ መጠይቅና ቃለመጠይቅ ናቸው።

3.2.1 የክፍል ውስጥ ምልከታ

ስተከታታይ ምዘና አተገባበር ፍተሻ አንዱና ዋነኛው የመረጃ ማሰባሰበያ መሣሪያ የክፍል ውስጥ ምልከታ ነው። ምልከታ በመማር- ማስተማሩ ሂደት ተማሪዎችም ሆኑ መምህራን በክ ፍልና ከክፍል ውጭ የሚያደርጓቸውን ልዩ ልዩ ተግባራት በሥርዓት ተከታትሎ ማየትን ይመለከታል። የክፍል ውስጥ ምልከታ ግልጽ፣ በቂ ፣ ዝርዝርና ተዓማኒነት ያለውን መረጃ

ለማግኘትና ለማረጋገጥ ትልቁን ድርሻ እንዲወስድ ተደርጓል። በመሆኑም ለዚህ ጥናት ጠቃሚ የሆኑ መረጃዎችን ለማግኘት የክፍል ውስጥ ምልከታ ተካሂዷል።

በተጠኚነት የተመረጡት መምህራን እያንዳንዳቸው ለሁለት ጊዜያት ያህል ምልከታ ተከኄዶባቸዋል። ምልከታው የተካሄደው በጽሑፍ የተደራጀ የምልከታ መከታተያ ዝርዝር (Check list) በመጠቀም ሲሆንመከታተያ ቅጹም በሁለት የቋንቋ የባለሙያዎች ተገምግሞ ማሻሻያ ሐሳብ ከተሰጠበት በኋላ ስራ ላይ እንዲውል ተደርጓል።የምልከታ መከታተያ ቅጽ ሙሉ በሙሉ ሁሉንም ባሕርያት ያካትታል ተብሎ ስለማይታሰብ በእያንዳንዱ ምልከታ መሀል የሚያጋጥሙ ለጥናቱ አጋዥ የሆኑ ክንዋኔዎች ሲገጥሙ ነጥቦችን በማስታወሻ ላይ ለማስፈር ተሞክሯል። ምልከታውም የተካሄደው ከሁለት ረዳት ባለሙያዎች ጋር በመሆን ነው።

3.2.2 የሰነድ ፍተሻ

ለተከታታይ ምዘና አተገባበር የሰነዶች ፍተሻ በዋነኛነት ተወስደዋል።መምህራን በየጊዜው የሚጠቀሙባቸውን የተለያዩ ሰነዶች መፈተሽ ከምልከታ፣ከጽሑፍ መጠይቅና ከቃል መጠይቅ የተገኙት መረጃዎች ትክክለኛነታቸውንና ተአማኢነታቸውን ለማረጋገጥ ከፍተኛ እገዛ አድርገዋል።በመሆኑም መምህራን ለመማር-ማስተማሪያነት በየጊዜው የሚጠቀሙባቸውን የመከታተያና የመመዝገቢያ ሰነዶች ተፈትሸዋል።

3.2.3 የጽሑፍ መጠይቆች

በዚህ ጥናት ከምልከታና ከሰነድ ፍተሻ በተጨማሪ መረጃዎችን ለማሰባሰብ ተግባራዊ የጽሑፍ መጠይቅ ሆኗል። (የጽሑፍ መጠይቅ በእውነታ ላይ የተመሠረቱ መረጃዎችን ለመሰብሰብ አገልግሎት ላይ ውለዋል)።

በምልከታና በሰነድ ፍተሻ የሚገኙትን መረጃዎች አስተማማኝነታቸውን ለማረጋገጥ እንዲቻል ለጥናቱ ተተኳሪዎች ማለትም ለመምህራን፣ለርዕሰ መምህራንና ለሱፐርቫይዘሮች ተዘጋጅተው ሁለት ዓይነት የጽሁፍ መጠይቆችን (ዝግና ክፍት ጥያቄዎች) ተሰራጭተው ተሞልተዋል።የጥናቱ ተተኳሪዎች በሙሉ የተሰጣቸውን መጠይቆች በትክክል ሞልተው መልሰዋል። ይህም በቂና ጠቃሚ መረጃ ለመሰብሰብ ተችሏል።

3.2.4 ቃለ መጠይቆች

የተማሪዎችን እውቀት ፣ ክህሎትና አመለካከት (ስሜት፣ ዝንባሌና እምነት) ለመመዘንና

ለመገምገም እንዲቻል መረጃ ለመሰብሰብ በጥቅም ላይ ከዋሉት አንደኛው ቃለመጠይቅ ነው። በዚህ ጥናትም በመጠይቅ የተሰበሰበውን መረጃ ለማጠናከርና ለማረጋገጥ እንዲቻል ለመምህራን ፣ለርዕሰ መምህራንና ለሱፐርቫይዘሮች ቃለመጠይቅ ተደርጓል። ቃለ መጠይቅ ከመደረጉ በፊት ለተጠኚዎቹ ስለጥናቱ ዓላማ ማብራሪያ ተደርጎላቸዋል። በተጨማሪም በጥናቱ ተካፋይ መሆናቸዉ የሚያስከትልባቸው ችግር እንደሌለና ስማቸውንም ሆነ ማናቸዉንም ለጥናቱ ያበረከቱት አስተዋጽኦ በምስጢር እንደሚጠበቅ ከተረጋገጠላቸው በኋላ ቃለ መጠይቁ በመቅረጸ ድምጽ ተከሂዷል። በቃለ መጠይቅ ወቅት ሰፋ ያለው መረጃ ለማሰባሰብ እንዲቻል በመጠይቅ ከተካተቱ ጥያቄዎች መካከል በቃለመጠይቅም የተወሰኑት እንዲካተቱ ተደርጓል።

3.3. የመረጃ አተናተን ስልት

በዚህ ጥናት ውስጥ በክፍል ውስጥ ምልከታ፣በሰነድ ፍተሻ፣በጽሑፍ መጠይቅ እና በቃል መጠይቅ የተሰበሰቡት መረጃዎች ትንተና ተደርጓል።ትንተናውም መረጃዎቹ በሚያነሱት ጉዳይ ተከፍሎ በሰንጠረዥ ውስጥ በቁጥርና በመቶኛ ስሌት (%) የቀረበ ነው።

ምዕራፍ አራት

የመረጃ እና የጥናቱ ውጤት ትንተና

በምዕራፍ አንድ ላይ በግልጽ እንደሚታየው የጥናቱ ዓላማ በአራተኛ ክፍል ውስጥ የሚያስተምሩ የአማርኛ የቋንቋ መምህራን ለተከታታይ ምዘና ያላቸው ግንዛቤ ምን ይመስላል? ተከታታይ ምዘናን እንዴት ተግባራዊ ያደርጉታል? ተግባራዊ ሲያደርጉ ያጋጠሟቸው ችግሮች ካሉ ምን ምን ናቸው? ለችግሮቹስ መፍትሔዎቹ ምንድን ናቸው? የሚሉትን ዋና ዋና ነጥቦች መመልከት ነው። በተጨማሪም በትክክል ተግባራዊ ማድረግ አለማድረጋቸውን ገምግሞ ጠንካራና ደካማ ጎኖችን በመግለጽጥሩ ጎኑ እንዲቀጥል፣ ደካማ ጎኑ እንዲሻሻል በማድረግ፣ የመፍትሔ ሐሳብ ለመጠቆም ነው። ይህን ለማድረግ ደግሞ በተለያዩ ዘዴዎች ተጠቅሞ በተገኙ መረጃዎች መሠረት ትንተና ማድረግ ያስፈልጋል።

በዚህም መሠረት ይህ ምዕራፍ የሚያተኩረው በክፍል ውስጥ ምልከታዎች፣ በሠነዶች፣ በጽሑፍ መጠይቆች እንዲሁም በቃለመጠይቆች የተገኙ መረጃዎች በመተንተን ላይ ይሆናል።

4.1. ከጽሑፍ መጠይቆች እና ከቃል መጠይቆች የተገኙ መረጃዎች ትንተና የተተኳሪ መምህራን ዳራዊ መግለጫ

ሠንጠረዥ 2

የተተኳሪ መምህራን ጾታ፣ ዕድሜና የአገልግሎት ዘመን

ፆታ	ብዛት		ዕድሜ	ብዛት		በመምህርነት ያገልግሎት ዘመን	ብዛት	
	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)		በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)		በቁጥር	በመቶኛ ስሌት(%)
ሴት	35	62.5	ከ 20 በታች	8	14.3	ከ5 ዓመት በታች	24	42.9
ወንድ	21	37.5	ከ 21 -30	27	48.2	ከ 6-10 አመት	5	8.9
			ከ 31-40	7	12.5	ከ 11 -15 አመት	8	14.3
			ከ 41 -50	9	16.1	ከ 16 -20 አመት	3	5.4
			ከ 51 በላይ	5	8.9	ከ 21 - 25 አመት	9	16.1
						ከ 26 በላይ	7	12.5
ድምር	56	100		56	100		56	100

ከሠንጠረዥ 2 ለመረዳት እንደተቻለው 35 (62.5%) ያህሉ ሴት መምህራን ሲሆኑ 21 (37.5%) ያህሉ ደግሞ ወንድ መምህራን ናቸው:: ይህ የሚያሳየው ከወንዶች ይልቅ ሴቶች በመጀመሪያ ደረጃ የመማር- ማስተማር ሂደት ላይ ተሳትፎአቸው ከፍተኛ መሆኑን ነው:: የትምህርት ሚኒስቴር የትምህርት ፖሊሲ (MOE:2002) እንደሚገልጸው ሴት መምህራን በተፈጥሮአቸው የእናትነት ባሕርይ ስለአላቸው ለተማሪዎቹ ፍቅርና እንክብካቤ ይሰጣሉ:: በዚህ ምክንያት በተለይ በመጀመሪያ ደረጃ እርከን በሚገኙ ትምህርት ቤቶች እንዲያስተምሩ ይበረታታሉ::

እንዲሁም 27 (48.2%) ያህሉ ከ 30 በታች ነው:: የአዲስ አበባ ትምህርት ቢሮ አገልግሎት ያላቸውን መምህራን ከሌሎች ክልሎች ከመቀበል ይልቅ ራሱ አሰልጥኖ ጀማሪ መምህራንን ስለሚቀጥር ወጣት መምህራን በቁጥር ከፍ ብሎ ሊታይ ተችሏል::

በተጨማሪም ሠንጠረዥ 2 እንደሚያመለክተው 42 (42.9%) ያህሉ የአገልግሎታቸው ዘመን ከአምስት አመት በታች ነው:: ይህም የሆነበት ምክንያት አብዛኞቹ መምህራን ወጣቶች በመሆናቸው ነው::

ሠንጠረዥ 3

የተተኳሪ መምህራን የትምህርት ደረጃ፣አካዳሚያዊ ማዕረግ እና የሚያስተምሩባቸው ክፍለ ጊዜያት ብዛት

የትምህርት ደረጃ	ብዛት		አካዳሚያ ዊማዕረግ	ብዛት		የክ/ጊዜ ብዛት	ብዛት	
	በቁጥር	በመቶኛ (%)		በቁጥር	በመቶኛ (%)		በቁጥር	በመቶኛ (%)
መጀመሪያደረጃ መምህርነት ሰርተፊኬ(ሁለገ	54	96.4	ጀማሪ መምህር	24	42.9	ከ 6-10	1	1.7
ሁለተኛደረጃ ት/ቤት ብቻ	-	-	መምህር	12	21.4	ከ11 -15	2	3.6
ዲፕሎማ	2	3.6	ከፍተኛ መምህር	6	10.7	ከ16 -20	17	30.4
			ተባባሪ መምህር	12	21.4	ከ21 -25	23	41.1
			መሪ መምህር	2	3.6	ከ26 በላይ	13	23.2
ድምር	56	100		56	100		56	100

ሠንጠረዥ 3 እንደሚያመለክተው ለመጀመሪያ እርከን የተመደቡት 54 (96.4%) ያህሉ መምህራን ከመጀመሪያ ደረጃ መምህራን ማሠልጠኛ ተቋም የተመረቁ ናቸው። ይህም ለአገራችን የትምህርት ፖሊሲ እንደሚመጥን ይታመንበታል። (በመሆኑም አስተማማኝ የሆነ መረጃዎችን ለመሰብሰብ እንደሚረዳ ይገመታል)።

ቀደም ሲል በሠንጠረዥ 2 ለማየት እንደተሞከረው የመምህራኑ ዕድሜና የአገልግሎት ዘመናቸው ዝቅተኛ ነው። በዚህም ምክንያት ሠንጠረዥ 3 ላይም 24 (42.9%) ያህሉ መምህራን አካዳማያዊ ማዕረጋቸው ጀማሪ መምህራን ሊሆኑ ችለዋል። በመሆኑም አብዛኞቹ መምህራን የማስተማር ልምድ ስለሚያንሳቸው በተከታታይ ምዘና አተገባበር ላይ ተፅዕኖ አሳድሮባቸው ይሆናል ተብሎ ይገመታል።

ሠንጠረዥ 3 እንደሚያሳየው 36 (64.3%) ያህሉ መምህራን በሣምንት የሚያስተምሩት የክፍለ ጊዜ ብዛት ከ 21 በላይ ነው። ይህም መምህራኑ የሥራ ጫና እንዳለባቸው ያሳያል።

ተተኳሪ ርዕሰ መምህራንና ሱፐርቫይዘሮች ዳራዊ መግለጫ

ሠንጠረዥ 4

የተተኳሪ ርዕሰ መምህራንና ሱፐርቫይዘሮች ፆታ እና የትምህርት ደረጃ

ፆታ	ርዕሰ መምህራን ብዛት		ሱፐርቫይዘሮች ብዛት		የትምህርት ደረጃ	ርዕሰ መምህራን ብዛት		ሱፐርቫይዘሮች ብዛት	
	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት(%	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)		በቁጥር	በመቶኛ ስሌት(%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)
ሴት	2	14.3	2	40	ዲፕሎማ	14	100	-	-
ወንድ	12	85.7	3	60	ድግሪ	-	-	5	100
ድም(	14	100	5	100		14	100	5	100

ሠንጠረዥ 4 እንደሚያመለክተው 2 (14.3%) ያህሉ ርዕሰ መምህራን ሴቶች ሲሆኑ 12(85.7%) ያህሉ ደግሞ ወንዶች ናቸው፡፡ በተመሳሳይ 2 (40%) ያህሉ ሱፐርቫይዘሮች ሴቶች እንዲሁም 3 (60%) ያህሉ ደግሞ ወንዶች ናቸው፡፡ ይህ የሚያሳየው ሴቶች በከፍተኛ አመራር ቦታ ላይ ያላቸው ተሳትፎ ዝቅተኛ መሆኑን ነው ፡፡

በተመሳሳይ ሠንጠረዥ 4 እንደሚያመለክተው 5 (100%) የሚሆኑ ርዕሰ መምህራን የትምህርት ደረጃቸው ዲፕሎማ ሲሆን 5 (100%) ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ ድግሪ አላቸው፡፡ ሱፐርቫይዘሮች ያላቸው የትምህርት ደረጃ ከፍተኛ መሆኑ የተከታታይ ምዘናን አተገባበር ጽንሰ ሐሳብ ተረድተው ለመምህራን ድጋፍ ለመስጠት አስተዋጽኦ እንደ አለው ይገመታል፡፡

ሠንጠረዥ 5

የተተኳሪ ርዕስ መምህራንና ሱፐርቫይዘሮች አጠቃላይ የአገልግሎት ዘመን

አጠቃላይየአገልግሎት ዘመን	ርዕስ መምህራን		ሱፐርቫይዘሮች	
	ብዛት	በመቶኛ ስሌት%	ብዛት	በመቶኛ ስሌት%
ከ5 ዓመት በታች	1	7.1	-	-
ከ 6-10	6	42.9	2	40
ከ11-15	2	14.3	1	20
ከ16-20	-	-	-	-
ከ21-40	4	28.6	2	40
ከ41 በላይ	1	7.1	-	-

ሠንጠረዥ 5 እንደሚያመለክተው 6(42.9%) ያህሉ ርዕሰመምህራንና እንዲሁም 2(40%) ያህሉ ሱፐርቫይዘሮች የአገልግሎት ዘመናቸው ከ6-10 አመት ሲሆን 4(28.6%) የሚሆኑ ርዕሰመምህራን እንዲሁም 2(40%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች ከ21-40 አመት ያገለገሉ ናቸው፡፡ የአብዛኞቹ ርዕሰ መምህራንና ሱፐርቫይዘሮች የአገልግሎት ዘመናቸው ዝቅተኛና ከፍተኛ መሆኑ የእርስ በርስ ልምድ ልውውጥ ማለትም ከዝቅተኛ አገልግሎት ካላቸው ዘመናዊውን የማስተማር ዘዴ ከነባሮቹ ደግሞ የተለያዩ ልምዶችን ለመቅሰም ያግዛቸዋል፡፡

4.2. ከምልከታ የተገኙ መረጃዎች ትንተና

መምህራን የእለቱን ትምህርት ሲያስተምሩ የተለያዩ ዘዴዎችን ይጠቀማሉ። ማለትምከርዕሱ ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ወይንም ካለፈው ትምህርት ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ጥያቄዎች መጠየቅ፣ የእለቱን ትምህርት በማስተዋወቅ፣ ከትምህርቱ በኃላ የሚመለሱትን ጥያቄዎች በመግለጽ ትምህርቱን ይሰጣሉ። ተጠኚ መምህራን ይህን ስለማከናወናቸው ከክፍል ምልከታው የተገኘው መረጃ በሚከተለው ሰንጠረዥ ተመላክቷል ።

ሠንጠረዥ - 6

መምህሩ የዕለቱን ትምህርት መግቢያ ያቀረበበት ሁኔታ መግለጫ

ተ.ቁ	ዝርዝር ባሕርያት	ተከናውኗል		አልተከናወነም	
		ብዛት		ብዛት	
		በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)
1.	በእለቱ ትምህርት መግቢያ ከርዕሱ ጋር ተያያዥነት ያላቸው ጥያቄዎች የመጠየቅ ሁኔታ	13	92.8	1	7.2
2	የእለቱን ትምህርት ለማስተዋወቅ የተጠቀመባቸው ስልቶች 2.1. ያለፈውን ትበሽርት በመከለስ	5	35.7	9	64.3
	2.2. ካለፈው ትምህርት ጋር ተያያዥነት ያላቸው ጥያቄዎች በመጠየቅ	4	28.6	10	71.4
	2.3. የእለቱን ትምህርት በማስተዋወቅ	14	100	-	-
	2.4. ከትምህርቱ በኋላ የሚመለሱት ጥያቄዎች በመግለፅ	2	14.2	12	85.7

ሠንጠረዥ 6 ተራ ቁጥር 1 በእለቱ ትምህርት መግቢያ ከርዕሱ ጋር ተያያዥነት ያላቸው ጥያቄዎች የመጠየቅ ሁኔታ ነበር ወይ?ለሚለው ጥያቄ 13 (92.8%) ያህሉ ተከናውኗል። ከምልከታው የተገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው አብዛኞቹ መምህራን የእለቱን ትምህርት የጀመሩት ከርዕሱ ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ጥያቄዎች በመጠይቅ ነበር «ታሪኩን ላወጋችሁ»

«ይታሰብበት» «ቀኝ ጌታ ዮፍታሄ ንጉሴ» «ጄሪካን እና ገንቦ» በሚሉት ርዕሶች ላይ የሚያተኩሩትን ምንባቦች ከማስነበባቸው በፊት ከርዕሱ ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ጥያቄዎች ሲጠይቁ ተስተውሏል:: ይሁን እንጂ መምህራን ተግባራዊ እንዲያደርጉት ከፍተኛ አስተዋፅኦ ያደረገላቸው መማሪያ መጻሐፍቱ ነው:: በመማሪያ መጽሐፍቱ ሥር የሚገኙ አብዛኞቹ ምንባቦች የቅድመ ንባብ ጥያቄዎች እንዳላቸው ለማወቅ ተችሏል::

የቅድመ ንባብ ጥያቄዎች መኖር ደግሞ ተማሪዎች ለጥያቄዎች ምላሽ የሚሰጡት ከዚህ በፊት ባላቸው ዕውቀት በመነሳት በመሆኑ መምህራን የተማሪዎችን አጠቃላይ ዕውቀት ምን እንደሚመስል ለመገምገምና ተማሪዎች ከእለቱ ትምህርት ጋር በማገናዘብ ሐሳባቸውን እንዲገልጹ ረድቷቸዋል::

ሠንጠረዥ6 ተራ ቁጥር 2.1. የእለቱን ትምህርት ለማስተዋወቅ ያለፈውን ትምህርት ይከልሱ ነበር ወይ? ለሚለው ጥያቄ 9 (64.3%) ያህሉ እንዳልተከናወነ ከምልከታው መረጃ ማወቅ ተችሏል:: መምህራን የእለቱን ትምህርት ከመጀመራቸው በፊት ያለፈውን ትምህርት መከለስ ይኖርባቸዋል:: ይህም ተማሪዎች በአንድ ክፍለ ጊዜ የተማሩትን ትምህርት ሙሉ በሙሉ በአዕምሮአቸው የመያዝ አቅም ስለማይኖራቸው መምህራን ያለፈውን ትምህርት እንደገና መከለስ ይጠበቅባቸዋል:: ይህን ተግባራዊ ማድረጋቸው ደግሞ ለተማሪዎች በወቅቱ ግልፅ ያልሆኑ ሐሳቦችን ግልፅ እንዲሆኑ ለማድረግ ይረዳቸዋል:: ይሁን እንጂ አብዛኞቹ መምህራን ይህንን የአሠራር ስልት አለመከተላቸውን ከመረጃው ለማወቅ ተችሏል::

ሠንጠረዥ 6 ተራ ቁጥር 2.2. ካለፈው ትምህርት ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ጥያቄዎች መምህራን ይጠይቁ ነበር ወይ?ለሚለው ጥያቄ 10 (71.4%) ያህሉ አልተከናወነም:: መምህራን በክፍል ውስጥ የሚጠይቋቸው ጥያቄዎች ከአስተማሯቸው ክንዋኔዎች የትኞቹን በትክክል ተገንዝበዋል? የትኞቹንስ አልተገነዘቡም? በማለት እንዲገመግሙና ያልተረዷቸውን ክንዋኔዎች እንደገና ለማስረዳት ይረዳቸዋል:: መምህራንም ካለፈው ትምህርት ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ጥያቄዎች መጠይቃቸው ደግሞ ያለፈውን ትምህርት ውጤታማ መሆን አለመሆኑን፤ ካለፈው ትምህርት ምን ያህሉን አውቀውታል? እንዲሁም ያለፈው ትምህርት በትክክል መተላለፉንና ግብ መምታቱን ለማረጋገጥ ይረዳቸዋል:: ይሁን እንጂ ከምልከታው መረጃ እንደሚያመለክተው ጥቂት መምህራን 4 (28.6%) ተግባራዊ ለማድረግ ሙከራ ቢያደርጉም የጥያቄዎቹ መንፈስ ባለፈው ጊዜ የተማራችሁት ስለምን ነበር? ከሚል የዘለለ አልነበረም:: ተማሪዎቹም የትምህርቱን ርዕስ ከመናገር ያለፈ ምላሽ ሲሰጡ አልተስተዋለም:: ይህ ደግሞ ተማሪዎች ከጥያቄዎች ተነስተው ሀሳባቸውን በስፋት እንዳይገልጹ፣እውቀታቸውን እንዳይገመግሙ አድርጓቸዋል:: በተለይ ደግሞ ጥያቄዎቹ የሚመልሱት ፍቃደኛ በሆኑ ተማሪዎች መሆኑ አድርጓቸዋል:: በተለይ ደግሞ ጥያቄዎቹ የሚመልሱት ፍቃደኛ በሆኑ ተማሪዎች መሆኑ

ሠንጠረዥ 6 ተራ ቁጥር 2.3. የእለቱን ትምህርት የሚያስተዋውቁበት ሁኔታ ምን ይመስል ነበር?ለሚለው ጥያቄ 14(100%) ያህሉ ተከናውኗል፡፡ የምልከታ መረጃ እንደሚያሳየው ሁሉም መምህራን ተግባራዊ አድርገውታል፡፡ መምህራን የእለቱን ትምህርት ማስተዋወቃቸው ደግሞ ተማሪዎች ካለፈው ዕውቀታቸው ተነስተው የእለቱን ትምህርት በንቃት እንዲከታተሉት ይጠቅማቸዋል፡፡

ሠንጠረዥ 6 ተራ ቁጥር 2.4. ከትምህርቱ በኋላ የሚመለሱትን ጥያቄዎች የመግለፅ ሁኔታ ነበርወይ? ለሚለው ጥያቄ በአብዛኞቹ መምህራን 12 (85.7%) እንዳልተከናወነ የምልከታ መረጃ ያመለክታል፡፡ ከትምህርቱ በኋላ የሚመለሱትን ጥያቄዎች መግለጽ ደግሞ ተማሪዎች የእለቱን ትምህርት በንቃት ከተከታተሉ በኋላ መልስ ለመስጠት ይረዳቸዋል፡፡

ተከታታይ ምዘና በትክክል ተግባራዊ እንዲሆን ከተፈለገ በቅድሚያ መምህራን ስለተከታታይ ምዘና ፡ በቂ የሆነ ግንዛቤ ሊኖራቸው ይገባል፡፡ ተጠኚ መምህራኑ ስለተከታታይ ምዘና ያላቸ ው ግንዛቤ ምን እንደሚመስል ለማወቅ የተደረገውን የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ በሚከተለው ሠንጠረዥ ቀርቧል፡፡

ሠንጠረዥ 7

መምህራን ስለተከታታይ ምዘና ያላቸውን ግንዛቤ በተመለከተየቀረበ የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ

ተ.ቁ	ዝርዝር ጥያቄዎች	5		4		3		2		1	
		ብዛት		ብዛት		ብዛት		ብዛት		ብዛት	
		በቁጥር	%	በቁጥር	%	በቁጥር	%	በቁጥር	%	በቁጥር	%
1	ተከታታይ ምዘና የተማሪዎችን ችግር ለይቶ ለመረዳት ይረዳል	44	78.6	9	16.1	3	5.3	-	-	-	-
2	ተከታታይ ምዘና ለተማሪዎች ገንቢ አስተያየት ለመስጠት ይረዳል	40	71.4	11	19.6	5	8.9	-	-	-	-
3	ተከታታይ ምዘና ለመምህራን ገንቢ አስያየት ለመስጠት ይረዳል	34	60.7	10	17.9	7	1.2	3	5.4	2	3.6
4	ተከታታይ ምዘና ተማሪዎች መማር ያለባቸውን የትምህርት ይዘት ለመወሰን ያግዛል	32	57.1	17	4	4	7.1	3	5.4	-	-
5	ተከታታይ ምዘና ተማሪዎችን ለማነቃቃት (ለማበረታታት) ጠቃሚ ነው	41	73.2	10	17.9	3	5.4	2	3.6	-	-
6	ተከታታይ ምዘና የተማሪዎችን የትምህርት ችሎታና ውጤት ለማሻሻል ይረዳል	35	62.5	11	19.6	8	14.3	2	3.6	-	-
7	ተከታታይ ምዘና ተማሪዎችን እንደችሎታቸውና ፍላጎታቸው ለመመደብ ይረዳል	34	60.7	17	30.	2	3.6	2	3.6	1	1.7
8	ተከታታይ ምዘና የተማሪዎችን ችግር ተረድቶ በወቅቱ ድጋፍ ወይም ምክር ለመስጠት ይረዳል	48	85.7	8	4.3	-	-	-	-	-	-

መግለጫ = 5. በጣም እስማማለሁ 4. እስማማለሁ
3. በመጠኑ እስማማለሁ 2. አልስማማም 1. መልስ የለኝም

ሠንጠረዥ 7 ተራ ቁጥር 1 እንደሚያመለክተው ተከታታይ ምዘና የተማሪዎችን ችግር ለይቶ ለመረዳት ይረዳል? ለሚለው ጥያቄ 44 (78.6%) ያህሉ መምህራን «በጣም እስማማለሁ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው መምህራን ችግሮችንለይቶ ለመረዳት እንደሚጠቅም ቢገልጹም በምልከታ ተጠኚ ከሆኑት መምህራን ውስጥ በትምህርታቸው ደካማ ተማሪዎችን ከጎበዞቹ በመለየት ለመርዳት የሞከረው አንድመምህር ብቻ ነው:: ቀሪዎቹ መምህራን ግን ይህንን ተግባራዊ ማድረጋቸውን በትክክል የሚያሳይ መረጃ ለማግኘት አልተቻለም::

ሠንጠረዥ 7 ተራ ቁጥር 2 ተከታታይ ምዘና ለተማሪዎች ገንቢ አስተያየት ለመስጠትይረዳል? ለሚለው ጥያቄ 40 (71.4%) ያህሉ «በጣም እስማማለሁ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: ይሁን እንጂ በክፍል ውስጥ ምልከታ ተጠኚ ከሆኑት መካከል ለተማሪዎችገንቢ የሆነ አስተያየት ሲሰጡ የታዩ መምህራን የሉም::

ሠንጠረዥ 7 ተራ ቁጥር 3 ተከታታይ ምዘና ለመምህራን ገንቢ አስተያየት ለመስጠትይረዳል ወይ? ለሚለው ጥያቄ 34 (60.7%) መምህራን «በጣም እስማማለሁ» የሚል ም ላሽ ሰጥተዋል:: አብዛኞቹ ገንቢ አስተያየት እንደሚሰጥ የጽሑፍ መጠይቁን ቢሞሉም ተከታታይ ምዘና ያለው ጠቀሜታ ምንድነው? ተብሎ በቃለ መጠይቅ ከተጠየቁት መምህራን ውስጥ ከአንዷ መምህር በስተቀር ቀሪዎቹ የተማሪዎችን ችግር ለመለየት፤ ጎበዝ ተማሪዎችን ከሰነፍ ተማሪዎች በመለየት ሠነፎችን ለመርዳት፤ የእያንዳንዱን ተማሪ ማንነት በትክክል ለማወቅ ብለው ምላሽ ቢሰጡም ለመምህራን የሚሰጠውን ጠቀሜታ አልገለጹም፤ አንዷ መምህር ግን ተከታታይ ምዘና ለተማሪዎች ከሚሰጠው ጠቀሜታ በተጨማሪ ለመምህራን የሚሰጠውን ጠቀሜታ ለመዘርዘር ሞክረዋል::

ሠንጠረዥ 7 ተራ ቁጥር 4 ተከታታይ ምዘና ተማሪዎች መማር ያለባቸውን የትምህርት ይዘት ለመወሰን ያግዛል ? ለሚለው ጥያቄ 32 (57.1%) ያህሉ "በጣም እስማማለሁ" የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: የምዘናና ግምገማ ባለሞያዎች ለምሳሌ Nitko (1996:5) እና ሌሎች ምሁራን ተከታታይ ምዘና ተማሪዎችመማር ያለባቸውን የትምህርት ይዘት ለመወሰን ይረዳል ይላሉ:: ሆኖም ይህ በተጠኑት ክፍሎች ሲተገበር ጭራሽ አልተስተዋለም::

በጽሑፍ መጠይቁ ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው መምህራን በሐሳቡ እንደሚስማሙ ቢገልጹም የራሳቸውን ዘዴ በመጠቀም የትምህርቱን ይዘት ከተማሪዎች ፍላጎትና ከትምህርት ደረጃቸው በመነሳት ሲያስተካክሉ አልታዩም::

ከሠንጠረዥ 7 ተራ ቁጥር 5 ተከታታይ ምዘና ተማሪዎችን ለማነቃቃት (ለማበረታታት)

ጠቃሚ ነው ወይ? ለሚለው ጥያቄ 41 (73.2%) ያህሉ «በጣም እስማማለሁ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: ከፍተኛውን ቁጥር የያዙት «በጣም እስማማለሁ» የሚሉ መምህራን ቢሆኑም ምልከታ በተደረገባቸው ክፍሎች የተገኙ መረጃዎች በግልጽ እንደሚያሳዩት ከአንድ መምህር በስተቀር ተማሪዎችን ለማነቃቃት ወይም ለማበረታታት በተለያዩ ዘዴዎችን ሲጠቀሙ አልታዩም:: ይህ የሚያሳየው ደግሞ ከመጠይቅ የተገኘው መረጃ እና ከምልከታው የተገኘው ውጤት ያልተገናኘ መሆኑን ነው እንደ Lewis (1997) ተከታታይ ምዘና በትምህርት ሂደት ተማሪዎችን ለማነሳሳትና ለማበረታታት የሚያስችል ዘዴ ነው::ይሁን እንጂ ይህ በተጠኚ ት/ቤቶችና ክፍሎች በስፋት አልታየም::

ሠንጠረዥ 7 ተራ ቁጥር 6 እንደሚያመለክተው ተከታታይ ምዘና የተማሪዎችን የትምህርት ችሎታና ውጤት ለማሻሻል ይረዳል ወይ ? ለሚለው ጥያቄ 35 (62.5 %) ያህሉ «በጣም እስማማለሁ» የሚል ምላሽ ሲሰጡ 2 (3.6%) ያህሉ «አልስማማም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: ሠነድ ፍተሻ በተደረገባቸው መምህራን የተገኘው ውጤትም እንደሚያመለክተው በየጊዜው የተመዘገበው የተማሪዎች ውጤት የጎላ ባይሆንም መጠነኛ መሻሻል ታይቶበታል::

ሠንጠረዥ 7 ተራ ቁጥር 7 መረዳት እንደሚቻለው ተከታታይ ምዘና ተማሪዎችን እንደ ችሎታቸውና ፍላጎታቸው ለመመደብ ይረዳል ለሚለው 34(60.7%) ያህሉ «በጣም እስማማለሁ» የሚል ምላሽ ሲሰጡ 2 (3.6%) ያህሉ «አልስማማም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው መስማማታቸውን ቢገልጹም ጥናቱ ያተኮረባቸው ትምህርት ቤቶች ውስጥ ያሉ ተማሪዎች የተመደቡት በችሎታና በፍላጎት ላይ ተመሥርተው ሳይሆን በአጋጣሚ እንደሆነ ለማወቅ ተችሏል::

ሠንጠረዥ 7 ተራ ቁጥር 8 እንደሚያመለክተው ተከታታይ ምዘና የተማሪዎችን ችግር ተረድቶ በወቅቱ ድጋፍ ወይም ምክር ለመስጠት ይረዳል? ለሚለው 48 (85.7%) ያህሉ «በጣም እስማማለሁ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: ይሁን እንጂ የሠነድ ፍተሻ ከተካሄደባቸው መምህራን ውስጥ ሁለት (14.3%) ብቻ ሲተገብሩት ሌሎቹ ግን ለተማሪዎች ድጋፍም ሆነ ምክር የሚሰጡበት መከታተያ ቅጽ አልነበራቸውም::

መምህርን በክፍል ውስጥ ተማሪዎችን የቀሰሙትን ትምህርት፣ እውቀትና ክህሎት፣ የተማሪዎች ፀባይ፣ ፍላጉት ና አመለካከት በትክክል ለማወቅ ተከታታይ ምዘና ማድረግ ይኖርባቸዋል፡ ተጠኝ መምህራኑ መተግበራቸውን ና የሰጡትን የትኩረት ደረጃ ለማወቅ የተደረገው የጽሁፍ መጠይቅ ምላሽ በሚከተለው ሠንጠረዥ ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 8

የተከታታይ ምዘናን አተገባባር በተመለከተ ለመምህራን ለቀረበ መጠይቅ የተሰጠ ምላሽ

ተ.ቁ	ዝርዝር ጥያቄዎች	5		4		3		2		1	
		ብዛት		ብዛት		ብዛት		ብዛት		ብዛት	
		በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %
1	በክፍል ውስጥ ተማሪዎችን የቀሰሙትን እውቀት፣ክህሎትና አመለካከት ምን ያህል እንደተረዱ ለማወቅተከታ ታይ ምዘና ይደረጋል	20	35.7	26	46.4	6	10.7	3	5.4	1	1.7
2.	የስብዕናባህርይመገለጫዎች (የተማሪዎች ፀባይ፣ ፍላጎት፣ ምርጫና አመለካከት) በተከታታይ ምዘና ይደረጋል	12	21.4	18	32.1	12	21.4	13	23.2	1	1.7

መግለጫ:-

5.ሁልጊዜ 3. አልፎ አልፎ

4. አብዛኛውን ጊዜ 2. አንዳንድ ጊዜ 1. በፍፁም አልስማማም

በሠንጠረዥ 8 ተራ ቁጥር 1 እንደሚያመለክተው ተማሪዎች በክፍል ውስጥ የቀሰሙትን ዕውቀት፣ ክህሎትና አመለካከት ምን ያህል እንደሆነ ለማወቅ ተከታታይ ምዘና ይደረጋል? ለሚለው ጥያቄ 26 (46.4%) ያህሉ «አብዛኛውን ጊዜ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ የምትጠቀሙባቸው ዘዴዎች የትኞቹ ናቸው? ተብለው በቃል መጠይቅ ከተጠየቁት መምህራን መካከል ከሁለት መምህራን (14.3 %) በስተቀር 8 (57.1%) ያህሉ በየአሥራ አምስት ቀኑ ከአሥር የሚወስዱ የጽሑፍ ፈተና መስጠት በማለት ምላሽ ሲሰጡ 4 (28.6%) ያህሉ ደግሞ በወር አንድ ጊዜ ከሃያ የሚወስድ የጽሑፍ ፈተና በመስጠትምዘናእንደሚያካሂዱገልጸዋል:: በመረጃው እንደሚያመለክተው፣ መምህራን ተማሪዎችን ለመመዘን የሚጠቀሙበት ዘዴ ባብዛኛው የጽሑፍ ፈተና በመስጠት ነው:: ይሁን እንጂ በአንድ በተወሰነ ጊዜ የሚሰጥ ፈተና የተማሪዎችን አጠቃላይ የእውቀትና የክህሎት ሁኔታ አያሳይም:: ፈተናን ብቻ በትምህርት ቤት ውስጥ ተግባራዊ ማድረግ ተማሪዎች በሽምደዳ ላይ እንዲያተኩሩ ከማድረጉም በላይ በየጊዜው የሚያጋጥማቸውን ችግሮች ለመፍታት አይችሉም:: ይህንን ሐሳብ ሌሎች ምሁራን ሲያጠናክሩት ተማሪዎች የቀሰሙትን ዕውቀት፣ ክህሎትና አመለካከት ምን ያህል እንደተረዱ ለማወቅና ለመረዳት በጽሑፍ ወይም በቃል ፈተናዎች ብቻ መገምገም ተገቢ አይደለም (ታጠቁና ሌሎች 1995: 86):: እንደ Thorndike (1997:19) ገለጻ ደግሞ መምህራን ተማሪዎቻቸውን በሙከራና በፈተና (Test and Examination) ብቻ የሚመዝኑ ከሆነ ከአእምሮ ክህሎት ውጪ እንዳልገመገሙ መታወቅ አለበት ይላሉ:: ስለዚህ የተገኘው ምላሽ እርስ በርሱ የሚጋጭ በመሆኑ መምህራን ፈተናን እንጂ ሌሎች መመዘኛዎችን ተጠቅመው ተከታታይ ምዘናን በስፋት ይጠቀማሉ ለማለት ያስቸግራል::

ሠንጠረዥ 8 ተራ ቁጥር 2 እንደሚያመለክተው የስብዕና ባሕርይ መገለጫዎች (የተማሪዎች ጠባይ፣ ፍላጎት፣ ምርጫና አመለካከት) በተከታታይ ምዘና ይደረጋል ወይ? ለሚለው ጥያቄ 18 (32.1%) ያህሉ «አብዛኛውን ጊዜ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: የተቀሩት 13 (23.2%) ያህሉ ደግሞ «አንዳንድ ጊዜ» በማለት ምላሽ ሰጥተዋል::

ይህን በተመለከተ Airisian (1991: 86) መምህራን የተማሪዎችን ጠባይ፣ ፍላጎት፣ ምርጫና አመለካከት ወዘተ. ለመገምገም በተለያዩ ስልቶች ማለትም በቃለመጠይቆች፣ በምልከታዎች፣ የጽሑፍ መጠይቆችን በማስሞላት አስፈላጊውን መረጃ ማሰባሰብ ይጠበቅባቸዋል::

ይሁን እንጂ መምህራን ስለተማሪዎቻቸው ባሕርይ አመለካከትና ፍላጎት ለማወቅ ምልከታ ያካሄዳሉ? በማለት የጽሑፍ መጠይቅ ከተደረገላቸው ርዕሰ መምህራን ውስጥ 5 (35.7%) ያህሉ «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሲሰጡ ከሱፐርቫይዘሮች መካከል 2(40%) ያህሉ «በፍፁም» እንደማያካሄዱ ገልጸዋል::

በተጨማሪም የተማሪዎችን የስብዕና መገለጫዎችን ለመመዘን የሚያገለግሉ ዘዴዎች ማለትም ምልከታ፣ ቃለመጠይቅና የጹሑፍ መጠይቅ ማስሞላት ምን ያህል ተግባራዊ እንደሚሆን የጽሑፍ መጠይቅ ከተደረገላቸው መምህራን መካከል አብዛኞቹ 47(83.9%) «አንዳንድ ጊዜ» ተግባራዊ እንደሚያደርጉት መረጃው ያመለክታል ይህ የሚያሳየው ደግሞ ከላይ ከሰጡት ምላሽ ጋር እንደሚቃረ ነው፡፡

መምህራን የተማሪዎቻቸውን ጠባይ፣ ባሕርይና አመለካከት ማወቃቸው የመማር-ማስተማሩን ሂደት ከማፋጠኑም በላይ የእያንዳንዱን ተማሪ ማንነት ለመለየት ከፍተኛ አስተዋፅኦ አለው፡፡ ጎበዝ ተማሪውን ከደካማ በመለየት ከድክመቱ የሚሻሻልበትን መንገድ ለማመቻቸት ጠቀሜታው የጎላ ነው፡፡ ይሁን እንጂ በምልከታ ተጠኚ ከሆኑት መምህራን አንድም ከላይ በተዘረዘሩት ዘዴዎች በመጠቀም ተግባራዊ ሲያደርጉት እንዳልታየ በጥናት የተጠናቀረው መረጃው ይጠቆማል፡፡

ተከታታይ ምዘና ተግባራዊ ለማድረግ መምህራን የተለያዩ ዘዴዎችን ማለትም የጽሑፍ ፈተና የቃል ፈተና የቤት ሥራ የቡድን ሥራ ውይይት የተግባር ምዘና የክፍል ውስጥ ምልከታ የመሳሰሉትን ዘዴዎችን መጠቀም አለባቸው፡፡ እነዚህን ዘዴዎች ተጠኚ መምህራኑ መተግበራቸውንና ይበልጥ ለየትኛው ዘዴ ትኩረት እንደሰጡ ለማወቅ የተደረገው የጽሑፍ መጠይቅ በሚክተለው ሠንጠረዥ ቀርቧል፡፡

ሠንጠረዥ 9

ተከታታይ ምዘናን ለመተግበር የሚጠቀሙባቸውን ዘዴዎች በተመለከተ ለመምህራን የቀረበ መጠይቅ የተሰጠ ምላሽ

ተ.ቁ	ዝርዝር ጥያቄዎች	5 ብዛት		4 ብዛት		3 ብዛት		2 ብዛት		1 ብዛት	
3	ተማሪዎችን ለመመዘን የሚከተሉት ዘዴዎች ተግባራዊ ይሆናሉ ።	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %
	3.1 የጽሁ ፍፈተና	20	35.7	12	21.4	10	17.9	10	l7.9	4	7.l
	3.2 የቃልፈተና	28	50	10	17.9	8	14.3	7	12.5	3	5.7
	3.3 የቤትሥራ (በተናጥል)	37	66	13	23.2	1	1.8	2	3.6	3	5.4
	3.4 የክፍል ሥራ (በተናጥል)	36	64.3	16	28.6	4	7.1	-	-	-	-
	3.5 የቡድን ሥራ	10	17.9	2	3.6	16	28.6	19	33.9	9	16
	3.6 የክፍል ውስጥ ምልከታ	8	14.3	10	17.9	12	21.4	18	32.1	8	14.3
	3.7 ውይይት	18	32.1	24	42.9	5	8.9	6	10.7	3	5.4
	3.8 የተግባር ምዘና	5	8.9	13	23.2	23	41.1	8	14.3	7	12.5
	3.9 የደብተር እርማት	17	30.3	13	23.2	11	19.6	8	14.3	7	12.5
	3.10 ቃለ መጠይቅ	5	8.9	6	10.7	10	17.9	18	32.1	17	30.4
	3.11 የጽሑፍ መጠይቅ ማስሞላት	5	8.9	4	7.1	20	35.7	11	19.6	16	28.6

መግለጫ:-

1. በፍፁም አልስማማም   2. አንዳንድ ጊዜ

2. አልፎ አልፎ   4. አብዛኛውን ጊዜ   5. ሁልጊዜ

መምህራን በመማር - ማስተማር ሂደት ወቅት ተማሪዎች የእለቱን ትምህርት ምን ያህል እየተከታተሉ ናቸው? ከትምህርቱስ ምን ያህሉን ተረድተውታል? ምን ችግር አጋጥሟቸዋል? ወዘተ. በሚሉትና በመሳሰሉት ጉዳዮች ዙሪያ መረጃ ለመሰብሰብና ጥሩ እየተከታተሉ ያሉትን ለማበረታታት፤ የመማር ችግር ያጋጠማቸውን እንደችግራቸው መጠን የተለያዩ ድጋፎችና ምክሮች ለመስጠት፣ በአጠቃላይ ተከታታይ ምዘና በትክክል ተግባራዊ ለማድረግ የተለያዩ ስልቶችን ተግባራዊ ማድረግ ይጠበቅባቸዋል።

መምህራን ስለተከታታይ ምዘና ያላቸው ግንዛቤ ሙሉና የጠራ ነው የሚያሰኘው ከላይ ከሠንጠረዥ ውስጥ የተዘረዘሩትን ስልቶች በማስተማር-መማሩ ሂደት ውስጥ በብቃት ተግባራዊ ሲያደርጉት ነው (ዳንኤል:1999:7)። በመሆኑም በሠንጠረዥ 9 ተራ ቁጥር 3.1. እንደሚያመለክተው ተማሪዎችን ለመመዘን የጽሑፍ ፈተና ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ 20(35.7%) ያህሉ «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል። ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው መምህራን የጽሑፍ ፈተናን «ሁልጊዜ» እንደሚሰጡ ቢገልጹም የጽሑፍ ፈተናን ለምን ያህል ጊዜ ተግባራዊ ይደረጋል? ተብሎ ቃለ መጠይቅ ከተደረገላቸው መካከል አብዛኞቹ 8(57.1%) በየአሥራ አምስት ቀኑ 4 (28.6%) ደግሞ በወር አንድ ጊዜ እንደሚሰጡ ገልጸዋል።

ተማሪዎች በትምህርት ቤት ቆይታቸው በቂ ዕውቀት ቀስመው የሙያ ክህሎትን አዳብረውና አመለካከታቸውን አስፍተው እንዲወጡ ይጠበቃል። ተማሪዎች ሊኖራቸው የሚገባቸውን እነዚህን ባሕርያት በትክክል ለመመዘን ደግሞ መምህሩ የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም ተከታታይ ምዘና ማካሄድ ይጠበቅበታል ከዘዴዎቹም አንዱ የጽሑፍ ፈተና ነው። ይሆን እንጂ እንደ Nitko (1996) አገላለፅ ፈተናዎች ወይም ሙከራዎች ድንገተኛና በጣም የተደጋገሙ ከሆኑ በተማሪዎች ላይ ጭንቀት ስለሚፈጥር መምህራን ሊጠነቀቁ ይገባል ይላሉ።

በመሆኑም ሠንጠረዥ 9 ተራ ቁጥር 3.2. እንደሚያሳየው ተማሪዎችን ለመመዘን የቃል ጥያቄ ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ 28 (50%) ያህሉ «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል። በተጨማሪም በምን ያህል ጊዜ የቃል ጥያቄዎች ተግባራዊ ይሆናሉ? ተብለው የቃል ጥያቄ ከተደረገላቸው መምህራን ሁሉም "ሁልጊዜ" ተግባራዊ እንደሚያደርጉት ገልጸዋል። በምን ያህል ጊዜ የቃል ጥያቄዎች ተግባራዊ ይሆናል ተብሎ የቃል ጥያቄ ከተደረገላቸው መምህራን መካከል "ሁሉም"14 (100%) «ሁልጊዜ» ተግባራዊ እንደሚያደርጉት ገልጸዋል።

የክፍል ውስጥ ምልከታየተገኘው መረጃም እንደሚያመለክተው ሁሉምመምህራን አብዛኛውን የመማር - ማስተማር ሂደቱን ሲያከናውኑት የነበረው ተማሪዎችን የቃል ጥያቄዎችን በመጠየቅ ነበር። መምህራን የትምህርት አሰጣጣቸው ውጤታማ መሆኑንና ተማሪዎች የታለመላቸውን ግብ መምታታቸውንና አለመምታታቸውን ለማወቅ የቃል ጥያቄዎች በመጠየቅ ተከታታይ ግምገማ ማድረግ ይጠበቅባቸዋል። በመሆኑም ከላይ የተለያዩ መረጃ

እንደሚያመለክቱት ሁሉም መምህራን ተግባራዊ እንደሚያደርጉት ነው። ይህም እሰየው በርቱ የሚያስብላቸው ቢሆንም ምልከታው እንደሚያሳየው በአተገባበር ላይ ችግር እንደነበር ነው።

መምህራን ተማሪዎቻቸውን በቤት ሥራና በክፍል ሥራ መልክ ያሰሯቸውን የመጽሐፍት መልመጃዎችን መምህሩ ይጠይቅና እጅ ያወጣውን ተማሪ እንዲመልስ ይደረጋል። አብዛኞቹ መምህራን እድል የሚሰጡት እጅ ለሚያወጡት ተማሪዎች በመሆኑ እጃቸውን ያላወጡት የግላቸውን ሥራ ሲሰሩ፣ እርስ በርስ ሲነጋገሩ፣ ሲያንቀላፉ ተስተውሏል። ተማሪዎች መምህራኑ ተማሪዎቹ በሰጡት መልስ ላይ ሌሎች ተማሪዎች ተጨማሪ አስተያየት እንዲሰጡ ሲያደርጉ አልታዩም። ሌላው ቀርቶ መምህራኑ ተጨማሪ ማብራሪያ ሳይሰጡና መላሾችን ሳያበረታቱ ወደሚቀጥለው ጥያቄ ይሸጋገሩ እንደነበር ከምልከታ የተገኘው መረጃ ያሳያል። መታወቅ ያለበት ጉዳይ ቢኖር በጽሑፍ ሆነ በቃል የሚቀርቡ ጥያቄዎች ዋና ዓላማቸው ተማሪዎች ከጥያቄዎች ተነስተው ሐሳባቸውንና ፍላጎታቸውን በነፃነት እንዲገልጹ፣ እርስ በርስ እንዲነጋገሩ አንዱ በሰጠው ምላሽ ሌላው ተጨማሪ ምላሽ የሚሰጡበት መሆን አለበት። ይሁን እንጂ መምህራን እነዚህን ነገሮች ሲተገበሩ እንዳልታዩ መረጃው ያመለክታል።

በተጨማሪም መምህራን በቃል ጥያቄዎች ላይ ይበልጥ ትኩረት ማድረጋቸው ደግሞ ሌሎችን ስልቶች እንዳይጠቀሙ እንቅፋት ሊሆን ይችላል የሚል ጥርጣሬ አለ።

ሠንጠረዥ 9 ተራ ቁጥር 3.3. ተማሪዎችን ለመመዘን የቤት ሥራ ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው 37 (66%) ያህሉ «ሁልጊዜ»የሚል ምላሽ ሰጥተዋል። በተመሳሳይ የቤት ሥራ ለምን ያህል ጊዜ ይሰጣል? ተብሎ ቃለ መጠይቅ ከተደረገላቸው መምህራን ሁሉም የቤት ሥራ እንደሚሰጡ ነው ምላሽ የሰጡት። የምልከታው መረጃ እንደሚያመለክተው አብዛኞቹ 13 (92.9%) ያህሉ የቤት ሥራ እንደሚሰጡ ለማወቅ ተችሏል።

መምህራን ተከታታይ ምዘና የሚያካሄዱት ስለትምህርት አሰጣጣቸውና ስለተማሪዎቻቸውን የትምህርት አቀባበል መረጃ አግኝተው በተገቢው መንገድ እንዲያስተካክሉና አግባብ የሆነ ውሳኔ እንዲወስኑ ነው። ባጭሩ የማስተማሪያ መሣሪያዎቻቸውና ዘዴዎቻቸውን እንዲያሻሽሉ እና ተማሪዎቹ የሚቀጥለውን ትምህርት ለመከታተል እንዲችሉ ለመርዳት ነው። እነዚህን ተግባራት ለማከናወን ከሚጠቀሙበት ዘዴዎች አንዱ የቤት ሥራ መስጠት ነው (እንዳለና አንበሴ፣ 1994)። በመሆኑምየቤት ሥራ መስጠት በተጠኚ መምህራኑ ከፍተኛ ትኩረት እንደተሰጠው ከላይ በቀረበው መረጃ ተመልክቷል።

በሠንጠረዥ 9 ተራ ቁጥር 3.4 እንደሚያመለክተው 36 (64.3%) ያህሉ «ሁልጊዜ» ተማሪዎችን ለመመዘን የክፍል ሥራ እንደሚሰጡ ሲገልጹ የክፍል ሥራ ለምን ያህል ጊዜ ይሰጣል? ተብሎ ቃለመጠይቅ ከተደረገላቸው መምህራን 13 (92.8%) ያህሉ «ሁልጊዜ» 7.1% ያህሉ ደግሞ

«አብዛኛውን ጊዜ» በማለት ምላሽ ሰጥተዋል:: ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው መምህራን «ሁልጊዜ» ተግባራዊ እንደሚያደርጉት ነው መረጃው የሚያመለክተው:: መምህሩ በእለቱ ትምህርት መግለጫ ከሰጠ በኋላ ተማሪዎች ምን ያህል ትምህርቱን እንደቀሰሙት ለማወቅ ተከታታይ ምዘና ማድረግ ይጠበቅበታል:: ምዘና ከሚያካሄድባቸው ሥልቶች ውስጥ አንዱ የክፍል ሥራ መስጠት ነው:: ይሁን እንጂ ከመጽሐፍ ያሉትን መልመጃዎች በደብተራቸው ገልብጠው ምላሽ እንዲሰጡ ማድረጉ በቂ አለመሆኑ መታወቅ ይኖርበታል:: ከዚህ በተጨማሪ ተማሪዎቹ ከመልመጃዎቹ ተነስተው ሐሳባቸውን እንዲገልጹ፣ በቡድን ሆነው እንዲወያዩ፣ አንዱ ተማሪ በሰጠው ምላሽ ሌሎቹ አስተያየት እንዲሰጡ ማድረግ፣ በሰጡት ምላሽ ተነስተው ለምን እንደዛ እንዳሉ መጠየቅ ይኖርባቸዋል:: ያለበለዚያ መምህሩ የክፍል ሥራ በመስጠቱ ብቻ ተከታታይ ምዘና አድርጓል ማለት አያስደፍርም:: አብዛኞቹ መምህራን በሚሰጧቸው የክፍል ሥራ ተነስተው ከላይ የተዘረዘሩትን ተግባራት ሲፈጽሙ አልታዩም::በክፍል ምልከታ የተገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው መምህራን የእለቱን ትምህርት ከአስተማሩ በኋላ ተማሪዎች መጽሐፋቸውን አውጥተው በተነገራቸው ገጽ መሠረት መልመጃዎችን እንዲሰሩ ይደረጋሉ:: በዚህ ወቅት የመምህሩ ሀላፊነት እየተዘዋወረ በትክክል መሥራት አለመሥራታቸውን፣ ግልፅ ያልሆኑላቸውን ግልጽ እንዲሆንላቸው ማድረግ ይጠበቅበታል:: ይሁን እንጂ ከምልከታው እንደተገኘው የተወሰኑት 5 (35.7%) መምህራን እንዲሰሩ ትዕዛዝ ከአስተላለፉ በኋላ ሌላ የራሳቸውን ሥራ ሲሰሩ ተስተውሏል:: ከመምህራኑ ቁጥጥር ማነስ የተነሳም ተማሪዎች ሲነጫነጩ፣ እርስ በርስ ሲያወሩ፣ መጽሐፍ የሌላቸው ሲያንቀላፉ እንደነበር ከምልከታ የተገኘው መረጃ ያመለክታል::

ሠንጠረዥ 9 ተራ ቁጥር 3.5 ተማሪዎች ለመመዘን የቡድን ሥራ ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ 19 (33.9%) ያህሉ «አንዳንድ ጊዜ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል፡ የቡድን ሥራ ለምን ያህል ጊዜ ይሰጣል? ተብሎ ቃለመጠይቅ ከተደረገላቸው መምህራን 13 (92.9%) ያህሉ በቡድን የሚያሰሩት መጽሐፉን መሠረት በማድረግ ማለትም በቡድን አሠሯቸው የሚል ትዕዛዝ ካለ እንደሚያሠሯቸው ሲገልጹ 1 (7.1%) መላሽ ደግሞ እንደርዕሱ አመቺነት በቡድን እንደሚያሰራ ምላሽ ሰጥተዋል::

በርካታ ተማሪዎች በአንድ ክፍል በአሉብትና ለማስተማር የሚሰጠው ጊዜ በቂ ባልሆነበት ሁኔታ ተማሪዎችን በቡድንና በጥንድ በማድረግ ማስተማር ጠቀሜታው የጎላ ነው:: እንዲሁም በተማሪዎች ፊት ቁመው ለመናገር የሚቸገሩ ተማሪዎችን ችግራቸውን ለማስወገድ ዘና ብለው የፈለጉትን ሐሳብ እንዲያመነጩ የቡድን ሥራን እንደዋነኛ መሣሪያ መጠቀም አስፈላጊ ነው:: በተለይ ደግሞ መምህራን ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ ከሚጠቀሙባቸው ሥልቶች አንዱና ዋነኛው የቡድን ሥራ መስጠት ነው (Airisian, 1991: 86) ይላሉ::

በአጠቃላይ የቡድን ሥራ በአግባቡ ከተከናወነ፣ በቀላል ቋንቋ እንዲቀርብ ከተደረገ እና የተማሪዎችን ፍላጎት በሚያሟላ ርዕስ ጉዳይ ላይ ከተመሠረተ የተማሪዎችን እንቅስቃሴ

በአጠቃላይ የቡድን ሥራ በአግባቡ ከተከናወነ፣ በቀላል ቋንቋ እንዲቀርብ ከተደረገ እና የተማሪዎችን ፍላጎት በሚያሟላ ርዕስ ጉዳይ ላይ ከተመሠረተ የተማሪዎችን እንቅስቃሴ ለመከታተልና ትምህርታቸውን በተሰጣቸው ሥራ ላይ ብቻ እንዲያውሉ ለማድረግ ይቻላል:: ከምልከታ የተገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው ግን ተማሪዎቻውን በቡድን ለማሠራት የሞከሩት 2(14.3%) ያህሉ ብቻ ናቸው::አብዛኞቹ 12 (85.7%) ያህሉ መምህራን ግን ይህንን ተግባራዊ አላደረጉትም:: ተግባራዊ ለማድረግ የሞከሩትም ቢኖሩም በአተገባበር ላይ ችግር እንደነበር ለማወቅ ተችሏል:: ቡድኑ የተደራጀው ታስቦበትና ታቅዶ ሳይሆን እንዲሆኑ በዘፈቀደ ነበር::መምህሩ ተማሪዎቹ « ለመልካም ንግግር የሚረዱ ዓበይት ነጥቦች ምን ምን እንደሆኑ ዘርዝሩ?» «ንግግር ከማድጋችን በፊት ምን ዓይነት ቅድመ ዝግጅት ማድረግ ያስፈልጋል?» የሚሉትን ሁለት ጥያቄዎች አምስት አምስት ሆነው እንዲሰሩ ትዕዛዝ አስተላለፉ:: ተማሪዎችም የመምህሩን ትዕዛዝ በመፈጸም በቡድን ሆነው ለመሥራት ቢሞክሩም አንዳንድ ተማሪዎች ግን የግላቸውን ሥራሲሠሩና ሲያወሩ ተስተውሏል:: ተማሪዎችም በቡድን ሆነው በመሥራት ላይ እያሉ ክፍለ ጊዜው በማብቃቱ መምህሩ ስለቡድኑ ሥራ ምንም ዓይነት አስተያየት ሳይሰጡ በሚቀጥለው ክፍለ ጊዜ «ቀኝ ጌታ ዮፍታሄ ንጉሴ» የሚለውን ምንባብ አንብበው እንዲመጡ ትዕዛዝ ከአስተላለፉ በኋላ የሒሳብ ደብተራቸውን አውጡ በማለት ተማሪዎቻቸውን ጠይቀዋል::

ሠንጠረዥ 9 ተራ ቁጥር 3.6 ተማሪዎችን ለመመዘን የክፍል ውስጥ ምልከታ ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ 18 (32.1%) ያህሉ አንዳንድ ጊዜ የሚል ምላሽ ሰጥተዋል::

እንደ Thorndike and Hagen (1977: 32) በመማር-ማስተማር ሂደት ውስጥ በክፍልም ሆነ ከክፍል ውጭ ተማሪዎች የሚያሳዩትን ልዩ የዕውቀት፣ ችሎታና ልምድ መዝግቦ መያዝ ትክክለኛ ውሳኔ ለመስጠት ያገለግላል:: ለዚህም ከሚጠቀሙት የምዘና ስልቶች አንዱ ምልከታ ማድረግ ነው:: ይሁንና በየጊዜው መምህራን የሚያገኙትን መረጃ ሙሉ በሙሉ በአዕምሮአቸው ቀርጸው በቂ አስተያየት ስለተማሪዎቻቸው ለመስጠት የሚከብድ በመሆኑ መረጃዎችን መዝግበው መያዝ ይኖርባቸዋል::

ይህን ለማድረግ እለት በእለት የሚከሰትን ባሕርይ መዝግቦ መያዝ (Anecdotal Record) በጣም ጠቃሚ አሠራር ነው:: ይሁን እንጅ ከምልከታ ሆነ ከሠነድ ፍተሻ የተገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው ሁሉም መምህራን የተማሪዎቹን የእለት በእለት እንቅስቃሴ የሚከታተሉበት ቅጽ አልነበራቸውም::

እንደ Saterly (1983: 120) አገላለጽ፣ በአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤት በተለይ በዝቅተኛ ክፍሎች የሚደረግ ምዘና በአብዛኛው ከፈተና ይልቅ በምልከታ ላይ ያተኮረ በመሆኑ ዝርዝር የባሕርይ መቆጣጠሪያ ቅጽ (Checklists) መጠቀም በጣም አስፈላጊ ነው ይላሉ:: ሆኖም ይህ በተጠኙ ት/ቤቶችና ክፍሎች አልታየም::

ሠንጠረዥ 9 ተራ ቁጥር 3.7 እንደሚያመለክተው ተማሪዎችን ለመመዘን ውይይት ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ 24 (42.9%) ያህሉ «አንዳንድ ጊዜ» የሚል መልስ ሰጥተዋል፡፡

መምህራን ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ ከሚጠቀሙበት ስልት አንዱ ተማሪዎችን በውይይት ማሳተፍ ነው፡፡ ተማሪዎችን በአንድ ርዕስ ጉዳይ በቡድን ወይም በጥንድ አድርጎ እንዲወያዩ ማድረጉ ከፍተኛ ጠቀሜታ እንዳለው በርካታ ምሁራን ይስማሙበታል፡፡ በተለይ ከዚህ በፊት እጃቸውን አውጥተው መልስ ለመስጠት ለሚያፍሩ ተማሪዎች ከመሰል ተማሪዎቻቸው ጋር በመሆን ሐሳባቸውን በነፃነት እንዲገልጹ፣ ሐሳብ እንዲሰጡ እንዲሁም ያልገባቸውን ከጓደኞቻቸው በመጠየቅ እንዲረዱ በር ይከፍትላቸዋል፡፡

ምንም እንኳ ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ የተማሪዎች ቁጥር መብዛት፣ የክፍሉ ሁኔታ፣ የጊዜ እጥረት እና የመማሪያ መጽሐፍት እጥረት ችግር የሚፈጥሩ ቢሆንም ተከታታይ ምዘናው በተፈለገው ሁኔታ ይከናወን ዘንድ የቋንቋ መምህራን ከተማሪዎች የትምህርት ደረጃ፣ ፍላጎትና እድሜ በመነሳት ተማሪዎችን ለውይይት የሚጋብዙ ርዕሶችን በመምረጥ ማወያየት ይጠበቅባቸዋል፡፡ ከላይ የተገኘው የጽሑፍ መጠይቅ መረጃ እንደሚያመለከተው አብዛኛውን ጊዜ ተግባራዊ መሆኑን ነው፡፡ ይሁን እንጂ የምልከታው መረጃ መረዳት እንደሚቻለው በቀረቡት ርዕሰ ጉዳዮች ላይ ተማሪዎች በቡድን በቡድን ሆነው ሲያወያዩ፣ ሐሳብ እንዲሰጡ ሲያደርጉ የነበሩት 2(14.3%) ያህሉ ብቻ ናቸው፡፡ ሌሎቹ አብዛኛውን ጊዜ የመማር-ማስተማር ሂደቱን ሲያከናውኑት የነበሩት በጥያቄና መልስ እንደነበር ተስተውሏል፡፡ ይሆን እንጂ ተማሪዎችን የቀሰሙትን ዕውቀት፣ ክህሎት ምን ያህል እንደተረዱና እንዳሻሻሉ ለመመዘን መምህራን በልዩ ልዩ የምዘና ስልቶች መጠቀም ይኖርባቸዋል፤ ከነዚህ ውስጥ አንዱ ውይይት ነው (Arisian 1991: 86)፡፡

ሠንጠረዥ 9 በተራ ቁጥር 3.8 ላይ ተማሪዎችን ለመመዘን የተግባር ምዘና ተግባራዊ ይሆናል ወይ? ለሚለው ጥያቄ 23 (41.1%) ያህሉ «አልፎ አልፎ» የሚል ምላሽ ሲሰጡ 7(12.5%) ያህሉ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል፡፡ በምን ያህል ጊዜ የተግባር ምዘና ለተማሪዎቻቸው እንደሚሰጡ ቃለ መጠይቅ ከተደረገላቸው መምህራን መካከል 13 (92.9%) ያህሉ መጽሐፉን መሠረት በማድረግ የተግባር ምዘና ለተማሪዎቻቸው እንደሚሰጡ ሲገልጹ አንድ መምህር (7.1%) ግን የአማርኛ መጽሐፍ የተግባር ምዘናን ለመስጠት ስለማይጋብዝ «በፍፁም» እንደማይሰጡ ገልጸዋል፡፡

የሰነድ ፍተሻው እንደሚያሳየው ሙሉ በሙሉ በመምህራን ተግባራዊ አለመሆኑን መረጃው ያሳያል፡፡ የተግባር ምዘና ውስብስ የሆነውን የመማር ባሕርይ (የትምህርት ቅበላ) በግልፅ ለማየት ከማስቻሉም በተጨማሪ ተማሪው በአእምሮው የሚያውቀውን ለመተግበር መቻሉን ማረጋገጫ ስልት ነው፡፡

እርቅ ይሁን (1994: 98) እንደሚሉት የተግባር ምዘና መምህራን የተማሪዎቻቸውን የባሕርይ ለውጥ፣ ፍላጎት፣ ምርጫ፣ አመለካከትና ችሎታ ወይም የትምህርት ቅበላ በየጊዜው በመገምገምና የለውጡን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ ከፍተኛ ጠቀሜታ አለው። በመሆኑም መምህራን ለተማሪዎቻቸው በየጊዜው የተግባር ምዘናን ተግባራዊ እንዲያደርጉ በማድረግ ያመጡትን የባሕርይ ለውጥ መከታተል ይኖርባቸዋል። ይሁን እንጂ አንድም መምህር ተግባራዊ እንዳላደረገው ከምልከታው መረጃ ለማወቅ ተችሏል።

ይሁን እንጂ ተማሪዎችን ለመመዘን የተግባር ምዘና ለሁሉም የትምህርት ዓይነት የሚያገለግል ቢሆንም ለቋንቋ ክህሎት፣ ለሙዚቃ፣ ለሥነ- ጥበብና ለሰውነት ማጎልመሻ እንዲሁም በቴክኒክ ትምህርቶች ላይ ጠቀሜታው የጎላ ነው። በተጨማሪም በዝቅተኛ ክፍሎች ውስጥ ለሚማሩ ተማሪዎች ጠቀሜታው ከፍተኛ ነው (Thorndinke and Hagon 1977: 81)።

አጠቃላይ መረጃው እንደሚያሳየው መምህራን አንዳንድ ጊዜ የተግባር ምዘና እንደሚያካሄዱ ማረጋገጥ ቢቻልም በክፍል ምልከታ የተገኘው መረጃ ግን አንድም መምህር ተግባራዊ እንዳደረጉት ነው።

ሠንጠረዥ 9 ተ.ቁ. 3.9 ተማሪዎች ለመመዘን የደብተር እርማት ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ ምላሽ ከሰጡት መምህራን 17 (30.4%) ያህሉ «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሲሰጡ 7 (12.5) ያህሉ ደግሞ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል። ቃለመጠይቅ ከተደረገላቸው መምህራን ከአንድ መምህር በስተቀር ሌሎቹ «ሁልጊዜ» የተማሪዎችን ደብተር እንደሚያርሙ በሰጡት ምላሽ ለማወቅ ተችሏል።

አንዱ መምህር ግን «አልፎ አልፎ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል። መምህራን ተከታታይ ምዘና ለማድረግ ከሚጠቀሙባቸው ስልቶች አንዱ የደብተር እርማት ነው። ምንም እንኳ ከተማሪዎች ቁጥር መብዛት፣ ከክፍለ ጊዜው ማነስ ሁልጊዜ የተማሪዎችን ደብተር ማረሙ አስቸጋሪ ቢሆንም ከላይ መረጃ እንደሚያሳየው አብዛኞቹ መምህራን የልጆቹን ደብተር «ሁልጊዜ» እንደሚያርሙ ነው። የሠነድ ፍተሻውም ሆነ የክፍል ውስጥ ምልከታው ይህን እውነታ ቢያረጋግጥም ባስተራረሙ ላይ በአንዳንድ መምህራን የታዩ ችግሮች ነበሩ። መምህራኑ የልጆቹን ደብተር ያረሙት የተጻፈው ምን እንደሆነ ሳያነቡና ሳያስተውሉ፣ ትክክለኛ መልስ መሆኑን ሳያረጋግጡ ፊርማቸውን ብቻ ሲያስቀምጡ የታዩ ነበሩ። ይህ ደግሞ ተማሪዎች ስሕተታቸውን እንዳያውቁ ከማድረጉም በላይ በተጨማሪም መምህራኑ በትክክል የሠሩትን ተማሪዎች ካልሠሩት ተማሪዎች እንዳይለዩ እንቅፋት ሊሆን ይችላል።

በተመሳሳይ የተማሪዎች ደብተር የሚታረመው በመምህራን ነው? ወይስ በተማሪዎች? በሚል ቃለመጠይቅ ከተደረገላቸው መምህራን ከሁለት መምህራን በስተቀር ሌሎቹ የቢጤ እርማት

ያለውን ጠቀሜታ ቢያውቁም ተማሪዎቹ በትክክል ያርማሉ የሚል እምነት ስለሌላቸው «ሁልጊዜ» የሚያርሙት ራሳቸው እንደሆኑ ነው የገለጹት።

በሠንጠረዥ 9 ተራ ቁጥር 3.10 ተማሪዎችን ለመመዘን ቃለ መጠይቅ ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ 18(32.1%) ያህሉ «አንዳንድ ጊዜ» እንዲሁም 17(30.4%) ያህሉ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል።

ሠንጠረዥ 9 ተራ. ቁጥር 3.11 እንደሚያመለክተው ተማሪዎችን ለመመዘን የጽሑፍ መጠይቅ ተግባራዊ ይሆናል ወይ? ተብሎ ሲጠየቁ ምላሽ ከሰጡት መምህራን 20(35.7%) ያህሉ «አልፎ አልፎ» 16(28.6%) ያህሉ ደግሞ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል።

በመማር -- ማስተማር ተግባር ላይ በእውነታ ላይ የተመሠረቱ መረጃዎችን ለመሰብሰብ ከሚያገለግሉ ስልቶች አንዱና ዋነኛው የጽሑፍ መጠይቅ ነው። መምህራን የተማሪዎችን ዕውቀት፣ ክህሎትና አመለካከት (ስሜት፣ ዝንባሌና ፍላጎት) ለመገምገም፣ ለመመዘን ጥቅም ላይ ከዋሉት የተከታታይ ምዘና ዘዴዎች አንደኛው ነው (Thorndike1997:18)።ይሁን እንጂ ከምልከታውና ከመጠይቅ የተገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው አንድም መምህር ይህንን ሲተገብረው አልተስተዋለም።

በተከታታይ ምዘና ሂደት የተማሪዎችን ውጤት መመዝገብና ሪፖርት ማድረግ አንደኛው የመምህሩ ተግባር ነው። ምክንያቱም ውጤት ተመዝግቦ በሥርዓት ካልተቀመጠና ለሚመለከተው አካል ካልተገለጸ በተከታታይ ምዘና የተከናወነ ሥራ እንደሌለ ይቆጠራል። ስለዚህ የሙከራና የፈተና ውጤቶችን በቅኝትና በምልከታ የተገኙ መረጃዎች በመልክ በመልካቸው ተጠናቅረው በተገቢው ቦታ መቀመጥ እንደሚኖርባቸው የመስኩ ባለሙያዎች ይገልጻሉ። ከዚህ አንጻር ተጠኚ መምህራን መተግበራቸውን ለማወቅ የተደረገ የጽሁፍ መጠይቅ ምላሽ በሚከተለው ሰንጠረዥ ቀርቧል።

ሠንጠረዥ 10

የተከታታይ ምዘና አተገባበር የውጤት አያያዝን በተመለከተ ለመምህራን የቀረበ መጠይቅ ምላሽ

ዝርዝር ጥያቄዎች	5		4		3		2		1	
	ብዛት		ብዛት		ብዛት		ብዛት		ብዛት	
	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት %
የውጤት አመዘጋገብ የሪፖርትሥርዓት 4.1የመምህሩ መከታታያ መዝገብ አገልግሎት ላይ ይወላል	33	58.9	11	19.6	5	8.9	4	7.1	3	5.5
4.2የተማሪዎች ውጤት ማጠቃለያ ሀነድ በወቅቱ ተዘጋጅቶሥራ ላይ ውሏል	46	82.1	5	8.9	4	7.1	-	-	1	1.7
4.3. የተማሪዎች «ትራንስክሪፕት» በአግባቡ ተሞልቶሥራላይ ውሏል	2	3.3	6	10.7	2	3.6	1	1.7	45	80.4

መግለጫ :-

5. ሁልጊዜ 3. አልፎ አልፎ

4. አብዛኛውን ጊዜ 2. አንዳንድ ጊዜ 1. በፍፁም አልስማማም

በሠንጠረዥ 10 ተራ ቁጥር 4.1 ላይ እንደሚታየው የመምህሩ መከታታያ መዝገብ አገልግሎት ላይ ውሏል ወይ? ለሚለው ጥያቄ 33 (58.9 %)ያህሉ «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሲሰጡ 11 (19.6%)ያህሉ ደግሞ «አንዳንድ ጊዜ» በማለት ገልጸዋል ። 3 (5.5%) ያህሉ ደግሞ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል።

የመምህራን መከታታያ መዝገብ በውስጡ የተለያዩ ነገሮችን አካቶ ይይዛል። ለምሳሌ የጽሕፈት ተማሪዎች በየእለቱ የሚያሳዩትን ባሕርይ፣ ማለትም በሰዓቱ ወደ ክፍል መግባት፣ በፈጠራ ሥራ መሣሪያ አሟልቶ መያዝ፣ የቤትና የክፍል ሥራ መሥራት፣ የክፍል ተሳትፎ፣ የሥነሥርዓት አከባበርን፣ ላይ የሚያሰዩት ተሳትፎ፣ ሐሳብን አብራርቶ የመግለጽ ብቃትን ወዘተ. ናቸው።

መምህራን ከላይ የተዘረዘሩትን ነገሮች በመከታታያ ቅጹ አማካኝነት በየእለቱ መገምገም ይጠበቅባቸዋል፡፡ ከፍተኛ ቁጥር ያላቸው መምህራን ተግባራዊ እንደሚያደርጉት መረጃዎቹ ቢያመለክቱም ከሠነድ ፍተሻው የተገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው ተግባራዊ ለማድረግ ሙከራ ያደረጉት ሁለት መምህራን ብቻ ናቸው፡፡ቀሪዎቹ የተማሪዎቻቸውን የእለት በእለት እንቅስቃሴ እየተከታታሉ የሚመዘግቡበት ቅጽ አልነበራቸውም፡፡

ሠንጠረዥ 10 ተ.ቁ 4.2. የተማሪዎች ውጤት ማጠቃለያ ሠነድ በወቅቱ ተዘጋጅቶ ሥራ ላይ ውሏል? ለሚለው ጥያቄ 46 (82.1%) ያህሉ «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሰጥቷል፡፡ ከሠነድ ፍተሻ እንደሚያሳየው መምህራን በየአሥራ አምስት ቀኑና በየወሩ የሚሰጧቸውን የፈተና ውጤቶች በወቅቱ አዘጋጅተው በሥራ ላይ አወለውታል፡፡ ይሁን እንጂ የተማሪዎችን የትምህርት ውጤት መሠረት በማድረግ ከውሳኔ ነጥብ ላይ ለመድረስ በተለያዩ ጊዜያት የተሰበሰቡና የተጠራቀሙትን ነጥቦች መሠረት በማድረግ በተደራጀ መረጃ መጠቀም እጅግ በጣም አስፈላጊ ጉዳይ ነው፡፡ ይህ የብዙ መምህራን ሐሳብ ነው፡፡ ይህ ካልሆነ በአንድ ተማሪ የተሟላና ተገቢ የትምህርት ምስክርነት ለመስጠት በአንድ ጊዜ የሚደረግ የፈተና ግምገማ በቂ አይሆንም፤ ምክንያቱም ስለተማሪው ሁለንተናዊ የአእምሮ፣ የሙያ ክህሎትና አመለካከት እድገት ላይ በቂ መረጃ ስለማይገኝ ነው፡፡ በተከታታይ ምዘና አማካኝነት የተሰበሰቡ መረጃዎች ተጠናቅረው መቅረብ አለባቸው፡፡ ቀደም ብሎ የተደረጉ የምዘና ውጤቶች ሁሉ ተመዝግበው መታየትና መዳሰስ አለባቸው፡፡ ይህ ካልተደረገ ስለተማሪዎቻቸው የተሟላ መረጃ ተይዟል ማለት አይቻልም፡፡ ከሠነድ ፍተሻው ለመረዳት እንደተቻለው አብዛኞቹ መምህራን 12 (85.7) ያህሉ ይህንን ተግበራዊ አላደረጉትም፡፡

ሠንጠረዥ 10 ተ.ቁጥር 4.3. የተማሪዎች «ትራንስክሪፕት» በአግባቡ ተሞልቶ በሥራ ላይ ውሏል? ለሚለው ጥያቄ 45 (80.4%)ያህሉ «በፍፁም» እንደማይከታተሉ ገልጸዋል፡፡ ለዚህ ምክንያቱ የመከታተሉ ተግባር በትምህርት ቤቱ መዘክር ክፍል በመሆኑ ሊሆን ይችላል የሚል ግምት አለ፡፡

4.3. ተከታታይ ምዘና አተገባበር ሂደት በተመለከተ ለመምህራን፣ለርዕስ መምህራንና ለሱፐርቫይዘሮች ከቀረቡ ጥያቄዎች የተገኘ ምላሽ ትንተና

ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ መምህራን ያላቸው ግንዛቤ ምን ይመስላል? ተብሎ ቃለመጠይቅ ከተደረገላቸው ርዕስ መምህራን 3 (60%) ያህሉ እንዲሁም 2(40%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ በቂ የሆነ ግንዛቤ እንዳላቸው ገልፀዋል፡፡ እርስዎስ ስለተከታታይ ምዘና ያለዎት አመለካከት ምን ይመስላል? በማለት ቃለመጠይቅ ከተደረገላቸው ርዕስ መምህራንና ሱፐርቫይዘሮች መካከል አብዛኞቹ በትክክል ተግባራዊ መሆን ከቻለ ጠቀሜታው ከፍተኛ መሆኑን ነው የገለጹት፡፡

ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ የመምህራንን ግንዛቤ ከፍ ለማድረግ ምን እርምጃ ቢወሰድ የተሻለ ነው ይላሉ? ተብሎ ለቀረበው የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ ከሰጡት መምህራን 53 (94.6%) ያህሉ ተከታታይና ቀጣይነት ያለው ሥልጠና መስጠት እንዳለበት ሲገልጹ 2 (3.6%) ያህሉ ደግሞ አተገባበሩን በሚመለከት ሱፐርቫይዘሮችና የትምህርት ባለሙያዎች ለመምህራኑ ሙያዊ ድጋፍና ክትትል ቢያደርጉ የሚል ምላሽ ሰጥተዋል 1 (1.8%) ያህሉ ደግሞ መምህራን የእርስ በርስ የልምድ ልውውጥ የሚያደርጉበት ሁኔታ ቢመቻች የሚል አስተያየት ሰጥተዋል፡፡

አብዛኞቹ ርዕሰ መምህራንና ሱፐርቫይዘሮች ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ መምህራን በቂ የሆነ ግንዛቤ እንዳላቸው ቢገልጹም 53 (94.6%) የሚሆኑ መምህራን ግን ግንዛቤያቸውን ከፍ ለማድረግ ተከታታይነትና ቀጣይነት ያላቸው ሥልጠናዎች መሰጠት እንዳለባቸው ገልጸዋል፤ ይህም የግንዛቤ ችግር እንዳለባቸው ያሳያል፡፡ በተጨማሪም ርዕሰ መምህራንና ሱፐርቫይዘሮች ያለውን የግንዛቤ ክፍተት ተረድተው ድጋፍ ያደረጉ አይመስልም፡፡

ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ መምህራን የሚያጋጥሟቸው መሠረታዊ ችግሮች ምን ምን ናቸው ይላሉ? ለሚለው ጥያቄ የጽሑፍ መጠይቁን ከሞሉት መምህራን መካከል 48(85.7%) ያህሉ የተማሪዎች ቁጥር መብዛት፣ የክፍሎች አቀማመጥ ምቹ አለመሆንና የክፍለ ጊዜው ማነስ መሠረታዊ ችግሮች ናቸው የሚሉ ምላሽ ሰጥተዋል፡፡ 2 (3.6%) ያህሉ ደግሞ ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ አድካሚና አሰልቺ በመሆኑ በአተገባበር ላይ እንቅፋት እንደፈጠረባቸው ሲገልጹ የተወሰኑት 6(10.7%) የሚሆኑ መምህራንም የጽሕፈት መሣሪያዎች እጥረት፣ የረዳት መምህራን ቁጥር አነስተኛ መሆን፣ ተማሪዎቹ በወቅቱ የተሰጣቸውን የቤት ሥራና የክፍል ሥራ አለመሥራት፣ ተከታታይ ምዘና ለተማሪዎቹ አሰልቺ መሆን፣ በእድሜና በችሎታ ተመጣጣኝ ያልሆኑ ተማሪዎች መኖር፤ ተማሪዎች ምንም ዕውቀት ሳይጨብጡ ከክፍል ክፍል እንዲዘዋወሩ መደረጉ የሚሉትን ምላሾችን ሰጥተዋል፡፡ አንድ መምህር ደግሞ በሰጡት ምላሽ፤

> ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ ከሚያጋጥሙት
> መሠረታዊ ችግሮች አንዱና ዋነኛው የመምህሩን
> ፍላጎት አለመኖር ነው፡፡ ሥራው በመምህራን የሚሰራው
> በፍላጎትና ታምኖበት ሳይሆን ከበላይ አካል ትዕዛዝ
> በመተላለፉ ብቻ ነው፡፡ ያለፍላጎት የሚሠራ ሥራ
> ደግሞ ውጤታማ ሊሆን አይችልም

በማለት ምላሽ ሰጥተዋል፡፡

በተመሳሳይ ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያጋጥሙ ችግሮች ምን ምን ናቸው? ተብሎ ቃለ መጠይቅ ከተደረገላቸው ርዕሰ መምህራን 3 (60%) ያህሉ እንዲሁም4 (80%) ያህል የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች በአንድ ክፍል ውስጥ በርካታ ተማሪዎች መኖር፣ የመምህሩ የስራ ጫና መኖር፣ ሥራው አሰልችና አድካሚ መሆኑ የሚሉትን ምላሾች ሰጥተዋል። አንድ ሱፐርቫይዘር በሰጡት ምላሽ፤

> በአተገባበር ላይ ከሚያጋጥሙ ችግሮች አንዱና
> ዋነኛው መምህራን ስለተከታታይ ምዘና
> በቂ የሆነ ግንዛቤ የላቸውም። በየትምህርት ቤቱ
> እየተዘዋወሩ እንደተመለከቱት አብዛኞቹ መምህራን
> ተከታታይ ምዘና ማለት በተከታታይ የጽሑፍ
> ፈተና መስጠት ብቻ ነው የሚመስላቸው

በማለት ምላሽ ሰጥተዋል።

በተጨማሪም በሰጡት አስተያየት በየክፍለ ከተማው ያሉት ትምህርት ቤቶች እና የሱፐርቫይዘሮች ቁጥር ተመጣጣኝ አለመሆን፣ በአንድ ክፍለ ከተማ ያሉት ሱፐርቫይዘሮች ቢበዛ ከሦስት አይበልጡም፤ ይህ ደግሞ በርካታ ትምህርት ቤቶችን እየተዘዋወሩ ለማየት እንደሚቸገሩ ነው የገለጹት። ሌላው ሱፐርቫይዘር የሰጡት ምላሽ ደግሞ ተከታታይ ምዘና ተግባራዊ እንዳይሆን እንቅፋት ከሆኑት ውስጥ አንዱ መምህራን ወደሥራው የገቡት አምነውበትና ተቀብለውት እንዳልሆነ ገልጸዋል። ለመምህራን ሥልጠና በሰጡበት ወቅት አብዛኞቹ መምህራን ተግባራዊ ከአደረጉት በራሳቸው ላይ የሥራ ጫና ይፈጥርብናል ብለው ይገምቱ ስለነበር መጀመሪያውኑ ተግባራዊ እንደማይሆን ተቃውሞ አሰምተው ነበር። ይህ ደግሞ በአተገባበር ላይ ከፍተኛ ተፅዕኖ አለው በማለት ምላሽ ሰጥተዋል። ሁለት (40%) የሚሆኑ ርዕሰ መምህራን የሰጡት ምላሽ ተማሪዎች ስለተከታታይ ምዘና ያላቸው ግንዛቤ አነስተኛ በመሆኑ በተከታታይ ምዘና አሰጣጥ ላይ ትምህርታቸውን በተገቢው መንገድ ቢከታተሉም ባይከታተሉም ማለፍ እንዳለ አድርገው ስለሚቆጥሩት ለትምህርቱ ብዙም ትኩረት እንደማይሰጡት ገልጸዋል።

በተራ ቁጥር 2 ለጠቀሷቸው ችግሮች መፍትሔዎችን በአጭሩ ቢገልጹ ለሚለው ጥያቄ 47 (85.7%) የሚሆኑ መምህራን በአንድ ክፍል ውስጥ የተማሪዎች ቁጥር እና የሥራ ጫናን መቀነስ፣ የመምህራንን ክፍያ ከሚሠሩት ሥራ ጋር ተመጣጣኝ ማድረግ እንዲሁም ሥልጠና መስጠት በማለት ምላሽ ሲሰጡ 8(14.3%) ያህሉ ደግሞ የጽህፈት መሣሪያ አቅርቦት ማሟላት፣ በሱፐርቫይዘሮች የሚደረገው ክትትል ተከታታይነት ቢኖረው እንዲሁም ረዳት መምህራን በብዛት መመደብ በማለት ምላሽ ሰጥተዋል።

አንድ መምህር በሰጡት ምላሽ፡ ተከታታይ ምዘና ተግባራዊ እንዲሆን ፖሊሲ ሲወጣ የተማሪዎች ቁጥር ከግምት ውስጥ ገብቷል ወይ? መምህራን ይቀበሉታል ወይ? ለመተግበርስ

ፍቃደኛ ይሆናሉ ወይ? የሚሉት ነገሮችን ማየት አሁንም እንደገና መታየት አለባቸው በማለት ምላሽ ሰጥተዋል።

ቃለመጠይቅ ከተደረገላቸው ርዕሰ መምህራን 4 (80%) ያህሉ እንዲሁም 3(60%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች ለመምህራኑ ሙያዊ ስልጠና መስጠት፣ በአንድ ክፍል የሚገኙ የተማሪዎችን ቁጥር መቀነስ፣ የመምህራኑን ክፍያ ተመጣጣኝ ማድረግ በማለት ምላሽ ሰጥተዋል። ሁለት ሱፐርቫይዘሮች በሰጡት ተመሳሳይ ምላሽ ደግሞ ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ በመጀመሪያ መምህራኑ ተከታታይ ምዘና ማለት በተከታታይ ፈተና መስጠት ነው የሚለውን አመለካከታቸውን እንዲለውጡ ማድረግ ያስፈልጋል። ይህን ለማድረግ ደግሞ ስልጠናዎችን መስጠት፣ ሱፐርቫይዘሮችና የትምህርት ባለሙያዎች በየወቅቱ በመዘዋወር ክትትል ማድረግ ይጠበቅባቸዋል። በትምህርት ቤቶች መካከል የእርስ በርስ የልምድ ልውውጥ ቢኖር ውጤታማ ማድረግ ይቻላል በማለት ምላሽ ሰጥተዋል።

ስለተከታታይ ምዘና አተገባበርና ችግሮች በተጨማሪ የሚገልጹት ካለ? ተብለው ከተጠየቁት አብዛኞቹ መምህራን 51(91.1%) ተጨማሪ ሐሳብ እንደሌላቸው ሲገልጹ ጥቂት መምህራን 5(8.9%) ደግሞ ብዙ ጊዜ መምህራን ሥራውን የሚቆጥሩት እንደተጨማሪ ሥራ በመሆኑ ለሥራው ተነሳሽነት የላቸውም። በተጨማሪም ተማሪዎች በየአሥራ አምስት ቀኑ ፈተና በሚፈተኑበት ወቅት ፈተናው ከመደጋገሙ የተነሳ የመጨነቅ ስሜት ይታይባቸዋል በማለት ምላሽ ሰጥተዋል።

ሠንጠረዥ 11

ተከታታይ ምዘና አተገባበርን በተመለከተ ለርዕሰ መምህራንና ለሱፐርቫይዘሮች የቀረበ መጠይቅ

ዝርዝር ጥያቄዎች	ርዕሰ መምህራን		ሱፐር ቫይዘሮች		ርዕሰ መምህራን		ሱፐር ቫይዘሮች		ርዕሰ መምህራን		ሱፐር ቫይዘሮች		ርዕሰ መምህር		ሱፐር ቫይዘሮች		ርዕሰ መምህራን		ሱፐር ቫይዘሮች	
	5				4				3				2				1			
	ብዛት				ብዛት				ብዛት				ብዛት				ብዛት			
	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)
1. ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ ለመምህራን ሙያዊ ድጋፍ ይደረጋል	5	35.7	-	-	4	28.6	1	20	3	21.4	1	20	2	14.3	1	20	-	-	2	40
2. መምህራን ስለተማሪዎቻቸው ባሕርይና አመለካከት (ፍላጎት) ለማወቅ የክፍል ምልከታ ውስጥ ያደርጋሉ	1	7.1	1	20	2	14.3	-	-	7	50	2	20	4	28.6	2	40	-	-	1	20
3.መምህራን ተማሪዎችን ለመገምገም በዝርዝር የባሕርይ መቆጣጠሪያ ቅፅ (Checklist) ይጠቀማሉ	-	-	1	20	1	71	-	-	2	14.3	2	40	8	57.2	-	-	3	21.4	2	40
4. መምህራን የተማሪች ባሕርይ ለማወቅ በልዩ ልዩ ስልቶች ይጠቀማሉ	-	-	1	20	2	14.3	-	-	3	21.4	1	20	4	28.6	1	20	5	35.7	2	40
4.1 የነጥብ መስጫ ስኬሎችን (rating scale) ይጠቀማሉ	-	-	-	-	-	-	-	-	2	14.3	-	-	3	21.4	1	20	9	64.3	4	80
4.2. የግራፍ ነጥብ መስጫ ስኬል (Graphic Rating Scales)		-	-	-	-	-	-	-	3	21.4	-	-	1	7.1	1	20	10	71.5	4	80
4.3 ገላጭ ግራፊክ ነጥብ መስጫ (Descriptive Graphic Rating Scales) ይጠቀማሉ	-	-	-	-	-	-	-	-	4	28.6	-	-	3	21.4	-	-	7	50	5	100

መግለጫ :-

5. ሁልጊዜ　　3. አልፎ አልፎ

4. አብዛኛውን ጊዜ　　2. አንዳንድ ጊዜ　　1. በፍፁም የሚሉ የውሳኔ ሐሳቦችን የያዙ ናቸው::

ሠንጠረዥ 11 ተራ ቁጥር 1 ላይ እንደታየው ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ ለመምህራን ሙያዊ ድጋፍ ይደረጋል? ለሚለው ጥያቄ 5 (35.7%) የሚሆኑ ርዕሰ መምህራን «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሲሰጡ ከሱፐርቫይዘሮች ደግሞ 2 (40%) ያህሉ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል። ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ ለመምህራን በቂ የሆነ ሙያዊ ድጋፍ ወይም ስልጠና ተሰጥቷል ወይ? ተብሎ ቃለመጠይቅ ከተደረገላቸው ርዕሰ መምህራን 3(60%) ያህሉ በቂ የሆነ ሙያዊ ድጋፍ እንደሚደረግላቸው ሲገልጹ 4 (80%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ ሥልጠና እንዲያገኙ ቢደረግም ሥልጠናው ግን በቂ አለመሆኑን ገልጸዋል። 1 (20%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘር ደግሞ በክፍለ ከተማቸው ባሉ ትምህርት ቤቶች የሚያስተምሩ መምህራን በዘንድሮ ዓመት ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ ሥልጠና ያገኙት አንድ ጊዜ ሲሆን ሥልጠናው የተሰጠው ለሁለት ቀን ብቻ በመሆኑ በቂ ሥልጠና አግኝተዋል ለማለት እንደሚቸግራቸው ከሰጡት ምላሽ ለማወቅ ተችሏል። ከመረጃው መረዳት እንደተቻለው የርዕሰ መምህራን ሐሳብ ከሱፐርቫይዘሮች ጋር እንደሚቃረን ነው። በተመሳሳይ ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ከማድረግዎ በፊት ሥልጠና ወስደዋል? ተብለው ቃለ መጠይቅ ከተደረገላቸው መምህራን 9 (64.3%) ያህሉ በዚህ ዓመት ለሁለት ሳምንታት ያህል ሥልጠና እንደወሰዱ ሲገልጹ2 14.3%) ያህሉ ደግሞ በክፍለ ከተማ ደረጃና በትምህርት ቤታቸው ሥልጠና ቢሰጣቸውም ሥልጠናው በቂ አለመሆኑን ገልጸዋል። 3 (21.4%)ያህሉ ደግሞ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል።

ከአጠቃላይ መረጃው እንደምንረዳው አብዛኞቹ መምህራን ሥልጠናው በቂ ባይሆንም ሥልጠና መውሰዳቸውን ያመለክታሉ። በተጨማሪም ከላይ የተገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው መምህራን ተከታታይ ምዘናን ከማድጋቸው በፊት ለአጭር ጊዜን ቢሆን ስልጠና መወሰዳቸው ያሳያል። ነገር ግን ተከታታይ ምዘና የምንለው ፅንሰ ሐሳብ ሰፊና በውስጡ በርካታ ነገሮች ተግባራዊ የሚሆኑበት በመሆኑ በአንድ በተወሰነ ሥልጠና ብቻ ውጤታማ ይሆናል ማለት ያስቸግራል።

አብዛኞቹ ምሁራን እንደሚስማሙበት፣ መምህራን በየጊዜው ከዘመኑ የማስተማሪያ ዘዴዎች ጋር በመተዋወቅ ለአጭርም ሆነ ለረዥም ጊዜ ሥልጠናዎችን በመውሰድ ሙያቸውን ማሻሻያ ይጠበቅባቸዋል።

በሠንጠረዥ 11ተራ.ቁጥር 2 ላይ ንደተገለጸው መምህራን ስለተማሪዎቻቸው ባሕርይናአመለካከት (ፍላጎት) ለማወቅ የክፍል ውስጥ ምልከታ ያደርጋሉ? ለሚለው 7 (50%) የሚሆኑ ርዕሰ መምህራን «አልፎ አልፎ» እንዲሁም 2 (40%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ «አንዳንድ ጊዜ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል።

ተማሪዎች በተናጥልም ሆነ በቡድን የሚያሳዩትን ባሕርይ ወይም በተግባር የሚያከናውኑትን

ነገሮች በምልከታ ማረጋገጥ እውነተኛ ተዓማኒነት ያለው ምዘና ነው ምልከታ ተማሪዎች በመማር-ማስተማሩ ሂደት በክፍል እና ከክፍል ውጭ የሚያደርጉትን ልዩ ልዩ ተግባራት በሥርዓት ተከታትሎ ማየት ነው:: ይህንም ተግባራዊ ለማድረግ መከታተያ ቅጽ (checklists) ያስፈልጋቸዋል (Thorndike1997)::

ሠንጠረዥ 11 ተ.ቁጥር 3 እንደሚያመለክተው መምህራን ተማሪዎችን ለመገምገም በዝርዝር የባሕርይ መቆጣሪያ ቅጽ (Checklist) ይጠቀማሉ? ለሚለው ጥያቄ ምላሽ ከሰጡት ርዕሰ መምህራን 8(57.1%) ያሀሉ አንዳንድ ጊዜ 40% የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ «አልፎ አልፎ»ና «በፍፁም» በማለት ምላሽ ሰጥተዋል:: ዝርዝር የባሕርይ መቆጣጠሪያ ቅጽ የክፍል ሆነ የክፍልም ውጭ ምልከታ ለማካሄድ ተግባራዊ እንደማይሆን ቀደም ሲል ለማየት ተሞክሯል:: በሠንጠረዥ 10 ተ.ቁ.3.6 እንደሚያሳየው 7 (50%) የሚሆኑ ርዕሰ መምህራን «አልፎ አልፎ»ና 2 (40%) ያሀሉ ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ «አንዳንድ» ጊዜ የክፍል ውስጥ ምልከታ እንደሚካሄድ በሰጡት የጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ ለማወቅ ተችሏል:: ይህ ደግሞ ከላይኛው ሐሳብ ጋር እንደሚቃረን ነው:: ከሠነድ ፍተሻው የተገኘው መረጃ ለመረዳት እንደተቻለው ከሁለት መምህራን በስተቀር ሌሎች የመከታተያ ቅጽ እንዳልነበራቸው ለማወቅ ተችሏል:: ተግባራዊ ለማድረግ ሙከራ ከአደረጉት መምህራን መካከል አንዷ መምህር እያንዳንዱ ተማሪ በክፍል ውስጥ የሚያደርጉትን የእለት በእለት እንቅስቃሴ በመከታተል ከሦስት እና ከአምስት የተያዙ ውጤቶችን ለመስጠት ሙከራ ቢያደርጉም ውጤቱ ለምን ለምን ተግባር እንደተሰጠ ስለማያመላክት ግልጽነት ይጎድለዋል (አባሪ ገጽ10) ላይ ይመልከቱ

ሠንጠረዥ 11 ተራ ቁጥር 4.1 የነጥብ መስጫ ስኬሎች (Rating Scale) ተግባራዊ ይሆናሉ? ለሚለው ጥያቄ 9(64.3%) የሚሆኑ ርዕሰ መምህራን «አንዳንድ ጊዜ» እንዲሁም 4(80%) የሚሆኑ ሱፐርፋይዘሮች ደግሞ «በፍፁም» ተግባራዊ እንደማይሆን ምላሽ ሰጥተዋል:: ይሁን እንጂ ከምልከታው ሆነ ከሠነድ ፍተሻው የተገኘው መረጃ እንደተመለከተው ሁሉም መምህራን ተግባራዊ እንዳላደረጉት ለማወቅ ተችሏል:: ይህ ደግሞ ከርዕሰ መምህራኑ ሐሳብ ጋር እንደሚቃረን ነው::

ይሁን እንጂ መምህራንተከታታይ ምዘና በትክክል ተግባራዊ ማድረጋቸውና አለማድረጋቸው የሚታወቀው የተለያዩ የመከታተያ ቅጾችን ማለትም ዝርዝር የባሕርይ መቆጣጠሪያ ቅጾች፣ የነጥብ መስጫ ስኬሎችን እንዲሁም በግራፍና ገላጭ ግራፊክ ነጥብ መስጫ ስኬሎች መጠቀም ይኖርባቸዋል:: በተለይ የክፍልና ከክፍል ውጭ ምልከታ ለማካሄድ፣ የተማሪዎችን የእለት በእለት እንቅስቃሴ ማለትም የክፍል ውስጥ ተሳትፎ፣ ለትምህርቱ ያለው አመለካከት፣ ፍላጎት፣ የጽሕፈት መሣሪያ አሟልቶ መገኘት፣ በሰዓቱ በክፍል ውስጥ መገኘትንና የመሳሰሉትን በትክክል መገምገም የሚቻለው ከላይ የተዘረዘሩትን መከታተያ ቅጾችና የስኬል አይነቶችን መጠቀም ሲችሉ ነው:: እነዚህ ተግባራዊ መሆን ካልቻሉ ተከታታይ ምዘና በተሟላ መንገድ ተግባራዊ ሊሆን አይችልም::

ሠንጠረዥ 11 ተራ ቁጥር 4.2. የግራፍ ነጥብ መስጫ ስኬል (Graphic Rating Scales) ተግባራዊ ይሆናል ለሚለው ጥያቄ 10 (71.5%) የሚሆኑ ርዕሰ መምህራን እንዲሁም4 (80%) ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል፡፡

ይሁን እንጂ የስብዕና ባሕርይ መገለጫዎች (የተማሪዎችን ጠባይ ፣ ፍላጎት፣ ምርጫና አመለካከት) ለማወቅ ተከታታይ ምዘና ይደረጋል? ተብሎ በጽሑፍ መጠይቅ ምላሽ ከሰጡት መምህራን መካከል 18 (32.1%) ያህሉ «አብዛኛውን ጊዜ» 12 (21.4%) ያህሉ ደግሞ «አልፎ አልፎ» ተግባራዊ እንደሚያደርጉት በሰጡት ምላሽ ለማወቅ ተችሏል፡፡ ይህ ደግሞ ከርዕሰ መምህራንና ከሱፐርቫይዘሮች ምላሽ ጋር እንደሚቃረን ነው፡፡

ይሁን እንጂ መምህራን ተከታታይ ምዘና ተግባራዊ ለማድረግ ከሚጠቀሙባቸው ስልቶች አንዱ የግራፍ ነጥብ መስጫ ስኬል ነው፡፡ የተማሪዎችን የመማርና የዕድገት ሁኔታ የትምህርት ተሳትፎ፣ የሰብዕና ባሕርይ (ጠባይ ለትምህርቱ ያላቸውን አመለካከትና ፍላጎት ወዘተ.) ምልከታ ሲያካሄዱ የሚጠቀሙበት ስልት ነው (ICDR 2004: 94)፡፡

ሠንጠረዥ 11 ተራ.ቁጥር 4.3. እንደሚያመለክተው ገላጭ ግራፊክ ነጥብ መስጫ Descriptive Graphic Rating Scale ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ 7 (50%) ያህሉ ርዕሰ መምህራን «አንዳንድ ጊዜ» 5 (100%) ያህሉ ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል፡፡ ግማሽ ያህሉ ርዕሰ መምህራን «አንዳንድ ጊዜ» ተግባራዊ እንደሚሆን ቢገልጹም ከምልከታው ሆነ ከሠነድ ፍተሻው የተገኘው መረጃ እንደሚያሳየው ሁሉም መምህራን ይህን የስኬል አይነት ተጠቅሞ የተማሪዎች የእለት በእለት እንቅስቃሴ በምልከታ በማካሄድ ሲገመግሙ አልተስተዋለም፡፡ ይህ ደግሞ የርዕሰ መምህራኑን በጉዳዩ ላይ ያላቸው ዕውቀት ያጠራጥራል፡፡

ሠንጠረዥ 12

ተከታታይ ምዘና አተገባበር ዘዴዎች በተመለከተ ለርዕሰ መምህራንና ለሱፐርቫይዘሮች ለቀረበ መጠይቅ የተሰጡ ምላሽ

ዝርዝር ጥያቄዎች	5 ርዕሰ መምህራን ብዛት		5 ሱፐር ቫይዘሮች ብዛት		4 ርዕሰ መምህራን ብዛት		4 ሱፐር ቫይዘሮች ብዛት		3 ርዕሰ መምህራን ብዛት		3 ሱፐር ቫይዘሮች ብዛት		2 ርዕሰ መምህር ብዛት		2 ሱፐር ቫይዘሮች ብዛት		1 ርዕሰ መምህራን ብዛት		1 ሱፐር ቫይዘሮች ብዛት	
ተማሪዎችለመመዘን የሚከተሉት ዘዴዎች ተግባራዊ ይሆናሉ	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)	በቁጥር	በመቶኛ ስሌት (%)
5.1 የጽሑፍ ፈተና	4	28.6	1	20	5	35.7	3	60	5	35.7	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2 የቃል ጥያቄ	11	78.6	3	60	2	14.3	1	20	1	7.1	-	-	-	-	1	20	-	-	-	-
5.3 የቤት ሥራ	9	64.3	2	40	4	28.6	2	40	-	-	1	20	-	-	-	-	1	7.1	-	-
5.4 የክፍል ሥራ	10	71.4	3	60	3	21.4	2	40	1	7.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.5 የቡድን ሥራ	1	7.1	-	-	2	14.3	1	20	8	57.1	3	60	3	21.4	1	20	-	-	-	-
5.6 የክፍል ውስጥ ምልከታ	2	14.3	-	-	3	21.4	-	-	2	14.3	2	40	7	50	1	20	-	-	2	40
5.7 ውይይት	3	21.4	-	-	7	50	2	40	3	21.4	2	40	-	-	1	20	1	7.1	-	-
5.8 የተግባር ምዘና	3	21.4	-	-	3	21.4	1	20	3	21.4	2	40	5	35.7	2	40	-	-	-	-
5.9 የደብተር እርማት	7	50	3	60	3	21.4	-	-	2	14.3	1	20	2	14.3	1	20	-	-	-	-
5.10 ቃለ መጠይቅ	-	-	1	20	2	14.2	-	-	2	14.3	1	20	3	21.4	1	20	7	50	3	60
5.11 የጽሑፍ መጠይቅ ማስሞላት	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7.1	-	-	4	28.6	2	40	9	64.3	3	60

መግለጫ :-

5. ሁልጊዜ 3. አልፎ አልፎ

4. አብዛኛውን ጊዜ 2. አንዳንድ ጊዜ 1. በፍፁም የሚሉ የውሳኔ ሐሳቦችን የያዙ ናቸው::

በሠንጠረዥ 12 ተራቁጥር 5.1 መምህራን የጽሑፍ ፈተናን ምን ያህል ተግባራዊ ያደርጉታል? ተብሎ በጽሑፍ መጠይቅ ከተጠየቁት ርዕሰ መምህራን 5 (35.7%) ያህሉ «አብዛኛውን ጊዜ» ና «አልፎ አልፎ» የሚል ምላሽ ሲሰጡመጠይቁን ከሞሉት ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ 3(60%) ያህሉ «አብዛኛውን ጊዜ» በማለት ምላሽ ሰጥተዋል።የጹሑፍ መጠይቅ ከሞሉት መምህራን «አብዛኛ ውን ጊዜ» እንደሚሰጡ ምላሽ ሰጥተዋል ። የሠነድ ፍተሻውም እንደሚያሳየው መምህራኑ በየአስራአምስት ቀንና በየወሩ የጹሑፍ ፈተና እንደሚሰጡ የተገኘው መረጃ ያመለክታል ።

በሠንጠረዥ 12 ላይ ተራ ቁጥር 5.2. ተማሪዎችን ለመመዘን የቃል ጥያቄ ተግባራዊ ይሆናል ወይ? ለሚለው ጥያቄ የጽሑፍ መጠይቅ ከሞሉት ርዕሰ መምህራን 11 (78.6%) ያህሉ «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሲሰጡ 3 (60%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች በተመሣሣይ «ሁልጊዜ» በማለት ምላሽ ሰጥተዋል። ከመምህራኑም ሆነ ከምልከታው የተገኘው መረጃ መምህራን የቃል ጥያቄን በከፍተኛ ደረጃ ተግባራዊ እንደሚያደርጉት ለማወቅ ተችሏል።

ሠንጠረዥ 12 ተራ ቁጥር 5.3 ተማሪዎችን ለመመዘን የቤት ስራ ተግባራዊ ይሆናል ተብሎ የጽሑፍ መጠይቅ ከሞሉት ርዕሰ መምህራን 9 (64.3%) ያህሉ እንደሁም 2 (40%) ያህሉ ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል። የጽሑፍ መጠይቅ ከሞሉት መምህራንም 37 (66%) ያህሉ «ሁልጊዜ» 13 (23.2%) ያህሉ ደግሞ «አብዛኛውን ጊዜ» እንደሚሰጡ ገልጸዋል። በክፍል ምልከታ የተገኘው መረጃ መምህራን «ሁልጊዜ» የቤት ሥራ እንደሚሰጡ ያሳያል ።

ሠንጠረዥ 12 ላይተራ ቁጥር 5.4 ተማሪዎችን ለመመዘን የክፍል ሥራተግባራዊ ይሆናል ?ለሚለው ጥያቄ 10 (71.4%) የሚሆኑ ርዕስ መምህራን «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሲሰጡ ፤በተመሣሣይ 3(60%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮችም «ሁልጊዜ» ተግባራዊ እንደሚሆኑ ገልጸዋል። የጽሑፍ መጠይቅ ከሞሉት ሆነ ቃለመጠይቅ ከተደረገላቸው መምህራን እንዲሁም የምልከታው መረጃ እንደሚያሳየው አብዛኛዎቹ «ሁልጊዜ» ተግባራዊ እንደሚያደርጉት ለማወቅ ተችሏል።

በሠንጠረዥ 12 ተራ ቁጥር 5.5. ተማሪዎችን ለመመዘን የቡድን ሥራ ተግባራዊ ይሆናል? ለሚሉት ጥያቄ ምላሽ ከሰጡት ርዕስ መምህራን «አልፎ አልፎ» ተግባራዊ እንደሚያደርጉት የገለጹት 8 (57.1%) ያህሉ ሲሆኑ ከሱፐርቫይዘሮች ደግሞ 3 (60%) ያህሉ ናቸው። የጽሑፍ መጠይቅ ከሞሉት መምህራን 16 (28.6%) ያህሉ «አልፎ አልፎ» 19 (33.9%) ያህሉ ደግሞ «አንዳንድ ጊዜ» በማለት ምላሽ ሰጥተዋል። ይሁን እንጂ ከክፍል ምልከታ የተገኘው መረጃ ተግባራዊ ለማድረግ ሙከራ ያደረጉት ሁለት መምህራን ብቻ ናቸው ።

በሠንጠረዥ 12 ተራ ቁጥር 5.6. ላይ ተማሪዎችን ለመመዘን የክፍል ውስጥ ምልከታ ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ የጽሑፍ መጠይቅ ከሞሉት ርዕሰ መምህራን 7 (50%)

ያህሉ «አንዳንድ ጊዜ» እንዲሁም ከሱፐርቫይዘሮች 2 (40%) ያህሉ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: በክፍል ውስጥ ምልከታ የተገኘው መረጃ እንደሚያሳየው በመምህራኑ ተግባራዊ እንዳልሆነ ነው ::

ሠንጠረዥ 12 ተራ ቁጥር 5.7 ላይ እንደሚያመለክተው ተማሪዎችን ለመመዘን ውይይት ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ ምላሽ ከሰጡት ርዕሰ መምህራን መካከል 7 (50%) ያህሉ «አብዛኛውን ጊዜ» በማለት ምላሽ ሲሰጡ 3 (60%) የሚሆኑት ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ «አልፎ አልፎ» ተግባራዊ ይሆናል በማለት ምላሽ ሰጥተዋል::

በሠንጠረዥ 12 ተራ ቁጥር 5.8 ላይ እንደሚታየው ተማሪዎችን ለመመዘን የተግባር ምዘና ይካሄዳል? ለሚለው ጥያቄ የጽሑፍ መጠይቅ ከተደረገላቸው ርዕሰ መምህራን 3 (21.4%) ያህሉ «ሁልጊዜ» 5 (35.7%) ያህሉ «አንዳንድ ጊዜ» እንዲሁም ከሱፐርቫይዘሮች 2 (40%) ያህሉ «አብዛኛውን ጊዜ» እና «አልፎ አልፎ» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: ይህ የሚያሳየው ደግሞ በሁለቱ መካከል ያለው ሀሳብ እንደሚቃረን ነው የጽሑፍ መጠይቅ ከሞሉት መምህራንም 23 (41.1%) ያህሉ «አልፎ አልፎ» እንዲሁም 7(12.5%) ያህሉ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል::

ሠንጠረዥ 12 ተራ ቁጥር 5.9 ተማሪዎች ለመመዘን የደብተር እርማት ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ 7 (50%) የሚሆኑ ርዕሰ መምህራን እና 3(60%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች «ሁልጊዜ» የሚል ምላሽ ሲሰጡ 2(14.3%) የሚሆኑ ርዕሰ መምህራን እንዲሁም 1 (20%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች ደግሞ «አንዳንድ ጊዜ» በማለት ምላሽ ሰጥተዋል:: የልጆችን ደብተር ለማየት እንደተሞከረው የአብዛኞቹ ተማሪዎች ደብተር እንደታረመ ለማወቅ ተችሏል::

ሠንጠረዥ 12 ተራ ቁጥር 5.10 ተማሪዎችን ለመመዘን ቃለመጠይቅ ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ ምላሽ ከሰጡት ርዕሰ መምህራን 7(50%) ያህሉ እንዲሁም 3 (60%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች «በፍፁም» ተግባራዊ እንደማይሆን ነው የገለጹት:: መጠይቁን ከሞሉት መምህራን 18 (32.1%) ያህሉ «አንዳንድ ጊዜ» 17(30.4%) ያህሉ ደግሞ «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: አጠቃላይ መረጃው እንደሚያሳየው በመምህራኑ ተግባራዊ እንደማይሆን ነው::የክፍል ውስጥ ምልከታ በመምህራኑ ተግባራዊ አለመሆኑ ያመላክታል ::

ሠንጠረዥ 12 ተራ ቁጥር 5.11 ተማሪዎችን ለመመዘን የጽሑፍ መጠይቅ ተግባራዊ ይሆናል? ለሚለው ጥያቄ ምላሽ ከሰጡት ርዕሰ መምህራን 9(64.3%)ያህሉ እንዲሁም 3 (60%) የሚሆኑ ሱፐርቫይዘሮች «በፍፁም» የሚል ምላሽ ሰጥተዋል:: አብዛኞቹ ርዕሰ መምህራንና ሱፐርቫይዘሮች ከሰጡት ምላሽ በመምህራኑ «በፍፁም» ተግባራዊ እንደማይሆን ለማወቅ ቢቻልም በተመሳሳይ መጠይቁን ከሞሉት መምህራን 20 (35.7%) ያህሉ «አልፎ አልፎ» ተግባራዊ እንደሚያደርጉት ከሰጡት መረጃ ለማወቅ ተችሏል:: ይህ ደግሞ ከርዕሰ መምህራንና ከሱፐርቫይዘሮች ሀሳብ ጋር እንደሚቃረን ነው::ይሁን እንጂ ከምልከታው መረጃ ለመረዳት እንደተቻለው በመምህራኑ ተግባራዊ አለመሆኑ ነው::

ምዕራፍ አምስት

ማጠቃለያ ፣ መደምደሚያና የመፍትሔ ሐሳቦች

5.1. ማጠቃለያ

የመማር - ማስተማር ሂደቱ የተሳካ እንዲሆን ተከታታይ ምዘናን በትክክል ተግባራዊ ማድረግ ወሳኝ ነው ። የዚህ ጥናት ዋና ዓላማም የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የተከታታይ ምዘናን አተገባበር በመፈተሽ ችግሮችን መለየትና የመፍትሔ ሐሳብ መጠቆም ነው ። መረጃ-ዎችን ለመተንተን በገለጻ የተመሠረተ አቀራረብ በጥቅም ላይ ውሎአል ። ለመረጃውም በአዲስአበባ አስተዳደር የሚገኙ አሥራ አራት የመጀመሪያ እርከን (ከ1ኛ-4ኛ) ትምህርት ቤቶች ተመርጠዋል ። የክፍል ውስጥ ምልከታ ፣መምህራን በየጊዜው የሚጠቀሙባቸው የመከታተያና የመመዝገቢያ ስነዶች፣የጽሑፍ መጠይቆች፣ በቃለመጠይቆች አማካኝነት ከትምህርት ቤቶች 56 መምህራን እና 14 ርዕሰመምህራን ፣እንዲሁም ከክፍለ ከተሞች 5 ሱፐርቫይዘሮች መረጃ ለመስብሰብ አገልግለዋል ። የተገኘው ውጤት እንደሚከተለው ይጠቃሳል ፤

1.አብዛኞቹ መምህራን ስለተከታታይ ምዘና ያላቸው ግንዛቤ አንስተኛሆኖ ተገኝቷል።ተከታታይ ምዘና ማለት በተከታታይ የሚሰጡ ፈተናዎች ብቻ እንደሆኑ አድርገው የመቁጠር ሁኔታ ታይቷል ። ጥቂት መምህራን ግን ስለተከታታይ ምዘና በቂ የሆነ ግንዛቤ ቢኖራቸውም በክፍል ውስጥ ተግባራዊ ሲያደርጉት በአብዛኛው አልተስተዋለም።

2. መማር -ማስተማር ሂደት ወቅት መምህራን የቃል ጥያቄዎችን የመጠየቅ፣ የቤትና የክፍል ሥራ መስጠት ፣የደብተር እርማት በከፍተኛ ደረጃ ተግባራዊ ሲያደርጉ ሌሎች ስልቶችን ማለትም የክፍል ውስጥ ምልከታን ፣የተግባር ምዘናን፣ቃለ መጠይቅን እና የጽሑፍ መጠይቅን ማስሞላት ተግባራዊ አለማድረጋቸውን የጥናቱ ውጤት አሳይቷል ።

3.ሁሉም መምህራን በየአሥራ አምስት ቀንና በየወሩ የሚስጣቸውን ፈተናዎች በሥርዓት የሚመዘግቡበት የመመዝገቢያ ቅጽ ሲኖራቸው፣ የተማሪዎችን የእለት በእለት እንቅስቃሴ ማለትም የክፍል ውስጥ ተሳትፎ ፣የሥነ ሥርዓት አከባበር፣ በሰዓቱ በትምህርት ገበታ ላይ መገኘትን ፣ የጽሕፈት መሣሪያ አሟልቶ መገኘትን ወዘተ. በተመለከተ የሚከታተሉበት ቅጽ በአብዛኞቹ መምህራን 12 (85.7%) እንዳልነበራቸው ጥናቱ ያሳያል ።

4. መምህራን በእለቱ መግቢያ ከርዕሱ ጋር ተያያዥነት ያላቸውን ጥያቄዎች በከፍተኛ ደረጃ ሲተገብሩት ከትምህርት በኃላ የሚመለሱ ጥያቄዎች ከመግለጽ አንጻር ዝቀተኛ ሆኖ ተገኝቷል ፡፡

5 .በመማር --ማስተማር ሂደት በመምህራን ተናጋሪነትና በተማሪዎች አድማጭነት ከሚፈጠረው ተራክቦ በስተቀር የጥንድና የቡድን ሥራ በአብዛኞቹ መምህራን እንዳልተተገበረ ከጥናቱ ውጤት ለመረዳት ተችሏል፡፡ ይሁን እንጂ ተማሪዎችን ለመመዘን የጹሑፍ ፈተናን በከፍተኛ ደረጃ ተግባራዊ እንደሚያደርጉት ለማወቅ ተችሏል፡፡

6. የመምህራን ተከታታይ የሆነ ሥልጠና አለማግኘት ፣የክፍለ ጊዜ ጫና ለአማርኛ ቋንቋ የተመደበው ክፍለ ጊዜ ማነስ ፣በክፍል ውስጥ የተማሪዎች ቁጥር መብዛት፣የትምህርት መሣሪያ እጥረት ፣መምህራን ስለተከታታይ ምዘና ያላቸው ግንዛቤ ማነስ ፣ተከታታይ ምዘና በአግባቡ እንዳይተገበር እንቅፋት እንደሆኑ ጥናቱ አሳይቷል ፡፡

5.2 መደምደሚያ

ከጥናቱ ከተገኘው ውጤት መረዳት እንደተቻለው ፣ ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ መምህራን ሁለት ዓይነት አመለካከት እንዳላቸው ለማወቅ ተችሏል፡፡ አብዛኞቹ መምህራን ተከታታይ ምዘና ማለት በተከታታይ የሚሰጥ የጽሑፍ ፈተና እንደሆነ አድረገው ሲቆጥሩት ፣ጥቂት መምህራን ደግም ተከታታይ ምዘና ከጽሑፍ ፈተና ያለፈ ነው የሚል አመለካከት አላቸው ፡፡ አብዛኞቹ መምህራን ስለተከታታይ ምዘና ያላቸው ግንዛቤ አነስተኛ እንደሆነ ጥናቱ ያሳያል ፡፡

ተከታታይ ምዘና በመጀመሪያ እርከን (ከ1ኛ--4ኛ) ደረጃ ትምህርት ቤቶች የሚገኙ መምህራን ተግባራዊ እንዳላደረጉት ለማወቅ ተችሏል፡፡በርካታ መምህራን ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ የተለያዩ ስልቶችን በመጠቀም ተማሪዎችን ሲመዝኑ አብዛኞቹ አልታዩም፡፡

5.3 የመፍትሔ ሐሳቦች

በጥናቱ የተገኘው ውጤት መሠረት በማድረግ የሚከተሉት የመፍትሔ ሐሳቦች ተሰንዝረዋል፤

1. ሱፐርቫይዘሮች ለተከታታይ ምዘና ይበልጥ ትኩረት በመስጠት በትምህርት ቤቶችጉድኝት ማዕከላት አማካኝነት ለመምህራን ስልጠና የሚሰጥበት ሁኔታ ቢመቻች፤ በተጨማሪም ርዕስ መምህራን በትምህርት ቤቶች መካከል የዕርስበርስ የልምድ ልውውጥ በማድረግ መምህራን ስለተከታታይ ምዘናን ያላቸውን ግንዛቤ ከፍየሚልበትን መንገድ ቢያመቻቹ፤

2. በመምህራን መካከል የርዕስበርስ የክፍል ውስጥ ግምግማ ቢካሄድ ያሉትን ችግሮች ሊቀረፍ ይችላል ፤

3. ለሥልጠና የሚያገለግሉ ጥናታዊ ጽሑፎች ፣ሞጁዮሎች ፣የትምህርት መጽሔቶችን መምህራን በቀላሉ የሚያገኙበት መንገድ ቢመቻች ፤

4. ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያገለግሉ የተለያዩ መከታተያ ቅጾችንና ስኬሎች ለመምህራን የሚቀርብበት ሁኔታ ቢመቻች፤

5 የሚመለከታቸው የትምህርት ባለሙያ አካላት (የቀበሌ ትምህርት ጽሕፈት ቤቶች) የመምህራን የክፍለ ጊዜ ጫናን ለመቀነስ በየትምህርት ቤቱ ተመጣጣኝ የክፍለ ጊዜ ሥርጭት ቢኖር፤ እንዲሁም አቅም በፈቀደ መጠን አብዛኞቹንና የተሻሉትን የመማሪያ ክፍሎች ለታችኞቹ (ከ1ኛ---4ኛ) ክፍል ቢዘጋጁና በክፍል ውስጥ ያሉትን የተማሪዎች ቁጥር መመጠን ቢቻል፤

6 በተከታታይ ምዘና ዙሪያ የሚደረጉ ጥናቶች የመማር---ማስተማር ሂደት ለማሳካት ከፍተኛ ጠቀሜታ አላቸው ። በመሆኑም ሌሎች ተመራማሪዎች ስኬታማነቱን ለማወቅ ለዚህ ርዕስ ትኩረት በመስጠት ወደፊት ሰፊ ጥናት ቢያደርጉበት የሚሉ የመፍትሔ ሐሳቦች ተሰንዝረዋል ።

ዋቢ ጽሑፎች

በድሩ ከድር (1994) «የትምህርት ተከታታይ ምዘናና ግምገማመሠረታዊ ፅንሰ ሐሳቦችና ቴክኒኮች ::» የጥናትና ምርምር አገልግሎት አገር አቀፍ የፈተናዎች ድርጅት አዲስ አበባ፣ ለመጀመሪያ ደረጃ ትምህርትቤቶችመምህራን የተዘጋጀ (ያልታተመ)::

ተካ ወሌ (1998) «ተከታታይ ምዘና ለትምህርት ጥራት» ኮተቤ መምህራ ትምህርት ኮሌጅ፣ ለዉይይት የቀረበ መነሻ ሐሳብ (ያልታተመ)::

ታጠቁና ሌሎች (1995) « የአሥረኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ ተከታታይ ምዘና መመሪያ» አዲስ አበባ ፣ለሙከራ የተዘጋጀ (ያልታተመ)::

አዲስ አበባ ትምህርት ቢሮ (1997) «የተከታታይ ምዘና ተግባራዊ ምርምር ለመጀመሪያ ደረጃ ት/ቤቶች ርዕሰመምህራንና ሱፐርቫይዘሮች ሥልጠና የተዘጋጀ » ባህርዳር፣ ያልታተመ ጥራዝ (ሞጁዩል)::

ዳንኤል ዘዉዴ(1999) «የተከታታይ ምዘና አተገባበር» ኮተቤ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ፣ ለአጭር ሥልጠና የተዘጋጀ (ያልታተመ)::

አንበሱ ቢያዝን (1987) «የሥርዓተ ትምህርት ዝግጅት ሂደት::» በፌንዳ ፣ በትምህርት ሚኒስቴርና በክልል 3 ትምህርት ቢሮ ትብብር ለወረዳ ባለሙያዎች ሥልጠና የተዘጋጀ::አዲስ አበባ ፣ (ያልታተመ)::

እርቅ ይሁን (1994) «የትምህርት ተከታታይ ምዘናና ግምገማ መሠረታዊ ፅንሰ ሐሳቦች ና ቴክኒኮች::»የጥናትና ምርምር አገልግሎት አገር አቀፍ የፈተናዎች ድርጅት አዲስአበባ፣ለመጀመሪያ ደረጃ ትምህርትቤቶች መምህራን የተዘጋጀ (ያልታተመ)::

Airisian, peter W. (1991) Class Room Assessment. Newyork: Mc Graw-Hill, Inc.

Airasian, Peter W. (1997) Class Room Assessment. Newyork: Mc Graw – Hill,Inc.

Airisian, peter W. (1999) Class Room Assessment. NewYork: Mc Graw-Hill, Inc.

Baker, E.L and Sites, F.R. (1991). Trends in Testing in the United States of America. Newyork. McGraw Hill.

Bogale Tessema (1994). "Continuous Assessment: ITs validity Reliability and Feasibility In one School In Addis Ababa," Addis Ababa: Addis Abeba University:M.A Thesis (unpublished).

Brown G.Bull,J. and Pendlebury ,M.(1997). Assessing Students Learning in Higher - Education. London: Routledge.

Capper Janne (1996). Testing to Learn -Learning to Test. Improving Educational Testing In Developing Countries.Washington:InternationalReading Association. American Psycological Association.

Ebel, R.L, and Frisbie, D.A (1991) Essentials of Educational Measurement. Englewood Cliffs and New Jersey: Printice Hall.

Fakuduze, et. al (1997) Examination and Continuous Assessment in Swaziland. In Bude and Lewin (eds.) Bonn: Documentation Centre.

Frith, D.S. and Macintosh, H.G. (1984) A Teacher's Guide to Assessment. London: Stanley Thornes.

Gipps, Caroline (1994) Beyond Testing: Towards Theory of Educational Assessment. London : The Falmer press.

Gipps, Caroline and Stobart, Gordon (1993) Assessment: A Teacher's Guide to the Issue: Hodder and Stoughton.

Gronlund, N. A. (1981) Measurement and Evaluation in Teaching. (4th ed). New York: Macmillan Publishing Campany.

Harris. M. (1997). Self –Assessment of Language Learning in formal Settings. ELT Journal. Vol. 51, No. 1. Oxford: Oxford University Press.

Heaton. J.B.(1990). Class Room Testing .London: Logman Group Ltd.

ICDR (2004). Countinous Assessment and Its Application. Addis Ababa: Ministry of Education.

Johnston. B, (1987). Assessing English: Helping Students to Reflect on Their Work.Philadelphia: Open University Press.

Kellaghan, T. and Greaney, V. (1992) Using Examination to Improve Education. World Bank Technical Paper No. 165. PP.99-115. Washington, D.c.

Kline, paul (1993) The Hand Book of Psychological Testing. London and New York: Routledge

Lewin, k.m. (1993) Education and Dvelopment. The Issues and the Evidence. ODA.

Lewis, A.C (1997).Changing Assessment: Changing Curriculum. Education Digest.

Lewin, Keith (1997) Criterion - Referenced Assessment. Panacea or Palliative? In UDO Bude and Keith Lewin (2nd ed) Improving Test Design. vol.1 Bonn.

Ministry of Education (2002). The Education and Training Policy and its Implementation. Addis Ababa: Ministry of Education.

Nitko, Anthony J. (1996), Educational Assessment of Students. Englewood Cliff New Jersy Routledge. Prentice- Hallm, Inc.

Nitko, S.J (2004) Educational Assesment of Students (4th ed.) N.J: Englewood Cliff, prentice Hall.

Ogunniyi, M.B. (1986). Educational Measurment and Evaluation. Nigeria: Longman.

Ogunniyi, M.B (1994) Educational Measurement and Evaluation. London: Longman.

Pennycuick, David (1988) The Introduction of Continuous Assessment of Secondary Level in Developing Countries In Particia M. Broad Foot et al.Changing Educational Assessment. Routledge.

Puhl, C.A (1997), Develop, Not Judge: Continous Asses,ent in ESL Classroom. English Teaching Forum: A Journal for the teacher of English outside the united states. Vpl. 35, No.2.

Routledge Pushl. C.A (1997).Develops,Not Judge ContinuousAssessment in ESL Class Room. English Teaching Forum: A Journal For The Teacher of English Out Side The United States Vol .35 .no 2

Rowntree, Derek (1987) Assessing Students; How shall we know Them? London and New York; kogan page.

Satterly, D. (1983) Assessment in Schools, Oxford: Basil Black well publisher, Ltd.

Satterly, David (1989) Assessment in schools. Oxford: Basil Black well.

Thorndike, Robert M. (1997) Measurement and Evaluation in Education and Psychology. Fifth edition. Newyork: Prentice Hall, Inc.

Thorndike, R, L. and Hagen, E.p (1977) Measurement and Evaluation in Psychology and Education. (4th ed).NewYork: Jhon willey and Son.

Wilson , s (2002) , Comjparing peer , self and tutor Assessment in acourse for university Teaching staff .http ://www.cshe. Unimlb. edu.au/assessing learning /05/.

ሙዳየ ቃላት

ስባሕርያት ደረጃ መስጠት	Rating Scales
ስክፍል ደረጃ ማጠናቀቂያና መመስከሪያ	Certification
ሂደታዊ ምዘና	Formative Assessment
መሰረታዊ የሆነ ብቃት	Basic Competence
ሙከራ	Test
ማነቃቃት	Motivating
ምልከታ	Observation
ምደባ	Placement
ምክር አገልግሎት መስገስ	Guidance andcounseling
ምዘና	Assessment
ሥርአት ያስዉ	Systematic
ቃስ መጠይቅ	Interview
በማስተማር -መማር ሂደት	During Instruction
በየእለቱ የሚከሰት ባሕሪይ ድርጊት	
መዝገብ መያዝ	Anecdotal
ተግባራዊ	Practical
አድሎ	Bise
አዕምርአዊ ክህሎት	Cognitive skills
ከማስተማር በፊት	Before Instruction
ከማስተማር በኋላ	After Instruction
ወቅታዊ	On- going
ዝርዝር የባሕርይ መጠቆሚያ ቅጽ	Check list
ገላጭ	Descriptive
ገንቢ መረጃ መስጠት	Providing feed back
የማጠቃለያ ግምገማ	Summative Evaluation
የባሕርያት ደረጃ መስኪያ	Rating scale
የተቀናጀ	Integrated
የተግባር ምዘና	Performance Assessment

የተግባርና የእንቅስቃሴ ክህሎት	Psychomotor aspect
የብቃት ደረጃ	Maintaining
የቅኝት ዘዴ	Survey Method
የጽሑፍ መጠይቅ	Questionnaire
ጥልቀትና ስፋት ያለዉ	Comprehensive
ጥርቅም ውጤት	Commutative

አባሪዎች

አባሪ 10

ተማሪው በት/ቤት ያለው ተሳትፎ

ዝርዝር ባሕርያት	አዎ	የለም
- በማናቸውም ሥራ በፈቃደኝነት ይሳተፋል		
- በቡድን ሥራ ፍቃደኛ ነው		
- ገንቢ ሐሳቦችን ያቀርባል		
- በዝምታ ተመልካች ነው		
- በሚሰጠው ሥራ ይደሰታል፤ ወዘተ.		

የባሕርያት ዝርዝር	ስኬል				
	1	2	3	4	5

አባሪ 1ለ

የመምህሩ መከታተያ መዝገብ

የትምህርት ቤቱ ስም ---------------- የመምህሩስም --------

የተማሪ ስም ---------------------------- እድሜ -------

ክፍል ------------------------------ ፆታ ----------

ተ.ቁ.	ተማሪዎች የሚያሳዩት ባህሪያት	ቀን	ሰዓት	ቦታ
1.	በሰዓቱ ወደ ክፍል መግባት			
2.	የፅ/መሣሪያ አሟልቶ መገኘት			
3.	የቤትና የክፍል ሥራ መሥራት			
4.	የክፍል ተሣትፎ			
5.	የሥነ ሥርዓት አከባበር			
6.	ንፅህና			
7.	በፈጠራ ሥራ ላይ የሚያሳየው ሁኔታ			
8.	በማህበራዊ ኑሮ ተሣትፎ			
9.	ሀሳቡን አብራርቶ መግለፅ			
10.	የወደፊት ራዕይ			
	ድምር			

የመምህሩ አስተያየት ---

በዚህ መዝገብ ላይ በየቀኑ የተማሪዎች ሁኔታ እየተመዘገበ ስለተማሪዎች አጠቃላይ ሁኔታ መናገር ይቻላል።

አባሪ 1ሐ

ሀ. የተማሪውን የግል መረጃ (personal information about the pupil)

1. የት/ቤቱ ስም ---------------------------------
2. የተማሪው ስም ----------------------- እድሜ --------------- ፆታ -----
3. የተወለደበት ቀንና ዓ.ም ------------- ቦታ ---------------- ዜግነት ----
4. ቁመት በሜትር ---------------------- ክብደት በኪሎ ግራም ----------
5. የአባት / አሳዳጊ/ ስም ------------------- ፣ ሥራ ------------------- ፣ አድራሻ
6. የእናት ስም /አሳዳጊ/ ------------------- ሥራ -------------- ቋሚ አድራሻ ---------
7. ያጠናቀቀው ክፍል ----------------------------
8. አሁን ያለበት ክፍል -------------------------
9. ለትምህርቱ ያለው ዝንባሌ ------------------
10. አካላዊ ሁኔታ -------------------------------
11. የተማሪው ጠንካራና ደካማ ጎኖች ---------------- ፣ ፍላጎት -------
    መሻሻል ያለበት ----------------- መጎልበት ያለበት ባህርያት -------
12. የክፍል መምህር አስተያየት --------------------   -------------------
13. የመምህሩ ስም ----------------------- ፊርማ ------------------ ቀን -
14. የዳሬክተሩ ስም ------------------- ፊርማና ቀን -------------------
15. የት/ቤቱ ማህተም -------------------------

አባሪ 1መ

የትምህርት ዓይነት	በሴሚስተሩ ውስጥ ያሉ ሳምንታት በየሣምንቱ ከ 5% የሚያዝ ነጥብ											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ድምሩ
የአካባቢ ሳይንስ													
አማርኛ													
እንግሊዘኛ													
ሂሳብ													
ህብረተሰብ													

በእያንዳንዱ የትምህርት ዓይነት አንጻር ሲታይ

የት/ቤቱ ስም ---------------------------- ክፍል -------------------

የትምህርት አይነት የትምህርት ዘመን --------------------

ተ.ቁ	የተማሪዎች ስም	የክፍል ተሳትፎ	የቤትና የክፍል ሥራ	የፕሮጀክት ሥራ	ቴስት	የጽ/መሣሪያ አያያዝ	ንፅህና	ወዘተ
1								
2								
3								
ወዘተ.								

እያንዳንዱ ሥራ ከ 5% ያልበለጠ ዋጋ (value) ይሰጠውና የተማሪዎች ውጤት በእያንዳንዱ የትምህርት አይነት ሊይዝ ይችላል።

አባሪ 1ሠ

የተማሪውን ባሕርይና ዝንባሌ ለመገምገም የሚረዳ ቅፅ

የት/ቤቱ ስም ---------------------

የተማሪው ስም ----------- እድሜ -------- ፆታ -------- ክፍል -------- የትም/ዘመን--------

ተ.ቁ	ባህሪያት	ውጤት 5 4 3 2 1	አስተያየት
1	የመምራት ሚና / ችሎታ /		
2	ከሌሎች ጋር የሚደረግ ግንኙነት		
3	ራስን መቆጣጠር		
4	የመተባበር ዝንባሌ		
5	ታማኝነት		
6	ሰው አክባሪነት		
7	ሌሎችን መርዳት		
8	ንፅህና (የግል ፣ የፅ/ መሣሪያ		
9	ቀጠሮ ማክበር		
10	ለሥራ ያለው ዝንባሌ		
11	በክፍል ውስጥ ያለው ንቁ ተሳትፎ		
12	በክፍል የመገኘት ልምድ		
13	የቤት ሥራን ሰርቶ ማቅረብ		
14	በትምህርት ቤት ውስጥ ያለው ተሳትፎ		
15	የትም/መሣሪያዎችና የት/ቤቱንብረት አያያዝ አጠቃቀም		
16	በስፖርትና በሌሎች ጨዋታዎች ላይ ያለው ተሳትፎ		

መግለጫ:- 5 እጅግ በጣም ጥሩ፣ 4 በጣም ጥሩ፣ 3 ጥሩ 2 በቂ 1 ዝቅተኛ

ማረጋገጫውን የሰጠው ሰው ስም ------------------ ኃላፊነት ------------------ ፊርማ --------- ------------ ቀን ------------------

አባሪ 2

ከምልከታ የተገኙ መረጃዎች ትንተና

የክፍል ውስጥ የተደረገባቸውን ክፍሎች ፣ቀናት፣ የትምህርት አርዕስትን የሚያሳይ መግለጫ

ተ.ቁ	የትምህርትቤቱ ስም	ምልከታ የተካሄደበት ቀናት	ክፍለ ጊዜያት	የትምህርት አርእስት	ገፅ	የክፍል ደረጃ
1	የትምህርትብልጭታ የመጀመሪያደረጃ ትምህርት ቤት	6/9/99	1ኛ	ንግግር	151	4ኛሀ
2	አርበኞች የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት	6/9/99	4ኛ	ታሪኬን ላውጋችሁ	157	4ኛሐ
3	ቱስቋምጣይቱብጡል የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት	7/9/99	7ኛ	ይታሰብበት	153	4ኛሐ
4	ድልበትግልየመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት	8/9/99	6ኛ	ታሪኬን ላወጋችሁ	150	4ኛሀ
5	ሁብርየመጀመሪያደረጃ ትምህርት ቤት	8/9/99	3ኛ	ይታሰብበት (መልመጃ 1፣2	153	4ኛሀ
6	አሸትየመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት	9/9/99	5ኛ	ለመልካምንግግር የሚረዱ አበይት ነጥቦች	150	4ኛሀ
7	ከብጸባሕየመጀመሪያደረጃ ትምህርት ቤት	9/9/99	7ኛ	ቀኝጌታ ዮፍታሄ ንጉሰ	172	4ኛሐ
8	ደጅዑመርየመጀመሪያደረጃ ትምህርት ቤት	10/9/99	1ኛ	ቀኝጌታ ዮፍታ ንጉሴ (መልመጃ 1፣2)	172	4ኛረ
9	ከልፌየመጀመሪያደረጃ ትምህርት ቤት	13/9/99	4ኛ	ታሪኬን ላወጋችሁ	157	4ኛሠ
10	ትግልበነጻነትየመጀመሪያደረጃ ትምህርት ቤት	14/9/99	4ኛ	ጀሪካንና ገንቦ	163	4ኛሀ
11	ሚያዝያ23የመጀመሪያደረጃ ትምህርት ቤት	15/9/99	2ኛ	ቀኝጌታ ዮፍታሄ ንጉሰ	172	4ኛለ
12	በሩህተስፋየመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት	16/9/99	3ኛ	ጀሪካንና ገንቦ	163	4ኛሐ
13	መካነህይወትየመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት	16/9/99	5ኛ	ኑርልኝ አባቴ	174	4ኛሀ
14	ላምበርየመጀመሪያደረጃ ትምህርት ቤት	17/9/99	6ኛ	ኑርልኝ አባቴ (መልመጃ 1፣2)	174	4ኛመ

አባሪ 3

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቋንቋዎች ጥናት ተቋም
የድኅረ ምረቃ ፕሮግራም

የተከታታይ ምዘና አተገባበር ምልከታ ማረጋገጫ ቅፅ (Checklist)
በጥናቱ አቅራቢና ረዳቶች የሚሞላ የመከታተያ ቅጽ

ማሳሰቢያ

ቀጥሎ የቀረቡት የትምህርት ክንውኖች ተከናውነው ከሆነ በሰንጠረዡ በስተግራ «ተከናውኗል» በሚለው ቃል ስር የ «✓» ምልክት ያስቀምጡ። የትምህርት ክንውኖቹ ያልተከናወኑ ከሆነ አልተከናወነም በሚለው ስር የ "X" ምልክት ያስቀምጡ።

ለትብብር በቅድሚያ አመሰግናለሁ።

የትምህርት ቤቱ ስም -------------------------
ምልከታ የተካሄደበት የክፍል ምድብ ----------------- ፈረቃ ------------ ክ/ጊዜ
የመምህሩ ስም --------------------
ሰዓት --------------------
በክፍል ውስጥ ያለው የተማሪ ቁጥር ----------------- የመምህር ተማሪ ጥምርታ ------
ቅፅን (Checklist) የሚሞላው ባለሙያ ኮድ ------------------

ተ.ቁ.	ዝርዝር ባህርያት	ተከናውኗል (✓)	አልተከናወነም (X)	አስተያየት
1.	በእለቱ ትምህርት መግቢያ ክርዕሰ ተያያዥነት ያላቸውን ጥያቄች የመጠይቅ ሁኔታ			
2.	የእለቱን ትምህርት ለማስተዋወቅ የተጠቀሙባቸው ስልቶች 2.1. ያለፈውን ትምህርት በመከለስ			
	2.2.ካለፈውትምህርት ተያያዥነትያላቸውንጥያቂዎች በመጠየቅ			
	2.3. የዕለቱን ትምህርት በማስተዋወቅ			
	2.4.ከትምህርቱበኋላ የሚመለሱትጥያቂዎች በመግለፅ			
3.	በመማር-ማስተማርሂደት ተማሪዎችንለመገምገምየተጠቀሙባቸው ስልቶች			
	3.2. የቃል ጥያቂዎች			
	3.3. የፅሑፍ ጥያቂዎች			
	3.4. ደብተር ማረም			
	3.5. ውይይት			
	3.6. አጫጭር ፈተና			
	3.7. የተግባር ምዘና			
4.	ተማሪዎች በትምህርቱ ማጠቃለያ ያመጡትን የባህሪ ለውጥ ለመገምገም የተጠቀሙበት (የተጠቀመበት) ስልት 4.1. አጫጭር ፈተና			
	4.2. ምልከታ			
	4.3. የቡድን ውይይት			
	4.4. ቃለ መጠይቅ			
	4.5. የክፍል ሥራ			
	4.6. የቤት ሥራ			
	4.7. የተግባር ምዘና			
	4.8. ውይይት			
	4.9. የጹሑፍ ጥያቂዎች			

አባሪ 4

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቋንቋዎች ጥናት ተቋም
የድኅረ ምረቃ ፕሮግራም

በአራተኛ ክፍል የአማርኛ ቋንቋ መምህራን የሚሞላ መጠይቅ

የዚህ መጠይቅ ዓላማ በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር መጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤቶች የአማርኛ መምህራን በአዲሱ የትምህርትና ሥልጠና ፖሊሲ መሠረት የተከታታይ ምዘና አተገባበር ምን እንደሚመስል ጥናት ለማካሄድ የሚያግዙ መረጃችን ለመሰብሰብ ነው።

በጥናቱ የሚደረስበት ውጤት የቋንቋ መምህራን በተከታታይ ምዘና ላይ ያላቸውን ግንዛቤና አተገባበር ክህሎት ምን መምሰል እንዳለበት በመጠቆም በኩል ከፍተኛ ጠቀሜታ እንደሚኖረው ይታመናል። ከመጠይቅ የሚገኘው ምላሽ ለተጀመረው ጥናት መሳካት ከፍተኛ እገዛ እንደሚኖረው ይታሰባል። ጥናቱ የታለመውን ግብ ይመታ ዘንድ ትክክለኛ መረጃ ማሰባሰብ አስፈላጊ በመሆኑ የቀረቡትን ጥያቄዎች በትዕግስትና በጥሞና በማንበብ ትክክል ናቸው የምትሏቸውን መልሶች እንድትገልፆልኝ ሲጠይቅ ለሚደረግልኝ ትብብር በቅድሚያ አመሰግናለሁኝ።

ማሳሰቢያ፡-

ሀ. በመጠይቁ ላይ ስም መፃፍ አያስፈልግም።
ለ. መጠይቁን ከሌላ የሥራ ባልደረባ ጋር ተመካክሮ መሙላት የጥናቱን ውጤት ስለሚያዛባ የተከለከለ ነው።
ሐ. አማራጭ ከአለበት መጠይቅ የ « ✓ » ምልክት ያስቀምጡ ክፍት ቦታ ከሆነ መልሱን በአጭሩና በግልጽ ያስቀምጡ።
መ. መጠይቁ ለዚህ ጥናት ብቻ የሚውል በመሆኑ ምስጢሩ የተጠበቀ ይሆናል።

አጠቃላይ መረጃ

1. የትምህርት ቤቱ ስም፣ ---------------------- አካዳሚያዊ ማዕረግ ----------------
2. ፆታ ወንድ ☐ ሴት ☐
3. እድሜ ሀ. ከ 20 በታች ☐ ለ. ከ 21 - 30 ☐

ሐ. ከ 31 - 40 ☐ መ. ከ 41- 50 ☐ ሠ. ከ 51 በላይ ☐

4. በመምህርነት ያገለገሉበት ዘመን

ሀ. ከ 5 ዓመት በታች ☐ ለ. ከ 6-10 ☐

ሐ. ከ 11- 15 ☐ መ. ከ 16 -20 ☐

ሠ. ከ 21 -52 ☐ ረ. ከ 26 በላይ ☐

5. የትምህርት ደረጃ/ ይህን « ✓ » ምልክት በማድረግ ይመልሰየሁለተኛ

5.1 የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ብቻ ------------------------

5.2 መጀመሪያ ደረጃ መምህርነት ሰርተፊኬት (ሁለገብ) ----------------

5.3 ዲፕሎማ -----------------

5.4 ሌላ ----------------------------------

5.5 የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ብቻ ------------------------

5.6 መጀመሪያ ደረጃ መምህርነት ሰርተፊኬት (ሁለገብ) ----------------

5.7 ዲፕሎማ -----------------

5.8 ሌላ ----------------------------------

6. የሠለጠኑበት የትምህርት ዘርፍ (ካለ)

6.1. ዐብይ ----------------- 6.2. ንዑስ --------------------

7. በሣምንት የሚያስተምሩበት የክፍለ ጊዜያት ብዛት ---------------------

ክፍል ሁለት

ስለተከታታይ ምዘና ግንዛቤ በተመለከተ

ከዚህ ቀጥሎ በሠንጠረዥ ለቀረቡት ዝርዝር ጥያቄች መልስ ይሆናሉ ተብለው የታሰቡ አምስት አማራጮች ተሰጥተዋል። እነዚህም በቁጥር የተወከሉ ሲሆን

5= በጣም እስማማለሁ

4 = እስማማለሁ

3= በመጠኑ እስማማለሁ

2= አልስማማም

1= መልስ የለኝም የሚሉ የውሳኔ ሀሳቦች የያዙ ናቸው። እርስዎም በጥያቄዎቹ ትይዩ የሚሰጡትን መልስ የ « ✓ » ምልክት በማድረግ ያመልክቱ።

ተ.ቁ	ዝርዝር ጥያቄዎች	5	4	3	2	1
1	ተከታታይምዘናየተማሪዎችንችግርለይቶ ለመረዳት ይረዳል ።					
2	ተከታታይምዘናለተማሪዎችገንቢአስተያየት ለመስጠት ይጠቅማል ።					
3	ተከታታይ ምዘና ለመምህራን ገንቢ አስተያየት ለመስጠት ይረዳል ።					
4	ተከታታይ ምዘና ተማሪዎች መማር ያለባቸውንየትምህርትይዘትለመወሰን ያግዛል ።					
5	ተከታታይምዘና ተማሪዎችን ለማነቃቃት (ለማበረታታት) ጠቃሚ ነው።					
6	ተከታታይምዘና የተማሪዎችን የትምህርት ችሎታና ውጤት ለማሻሻል ይረዳል ።					
7	ተከታታይምዘናተማሪዎች እንደችሎታቸውናፍላጎታቸውለመመደብ ይረዳል።					
8	ተከታታይምዘናየተማሪዎችንችግር ተረድቶበወቅቱድጋፍወይምምክር ለመስጠት ይረዳል።					

ክፍል ሦስት

የተከታታይ ምዘና አተገባበርን በተመለከተ

መመሪያ:- ከዚህ በታች በሠንጠረዥ ለቀረቡት ዝርዝር ጥያቄዎች መልስ ይሆናሉ ተብለው የታሰቡ አምስት አማራጮች ተሰጥተዋል።

እነዚህም በቁጥር የተወከሉ ሲሆኑ

5= ሁልጊዜ

4= አብዛኛውን ጊዜ

3= አልፎ አልፎ

2= አንዳንድ ጊዜ

1= በፍፁም አልስማማም የሚሉ የውሳኔ ሐሳቦችን የያዙ ናቸው።

እርስዎም በጥያቄዎቹ ትይዩ የሚሰጡትን መልስ የ«✓» ምልክት በማድረግ ያመልክቱ

ተ.ቁ	ዝርዝር ጥያቄዎች	5	4	3	2	1
1.	በክፍል ውስጥ ተማሪዎች የቀሰሙትን ዕውቀት፣ ክህሎትና አመለካከት ምን ያህል እንደተረዱ ለማወቅ ተከታታይ ምዘና ይደረጋል::					
2.	የስብዕና ባሕርይ መገለጫች (የተማሪዎች ጠባይ፣ፍላጎትምርጫ፣አመለካከት) በተከታታይ ግምገማ ይደረጋል::					
3.	ተማሪዎችን ለመመዘን የሚከተሉት ዘዴች ተግባራዊ ይሆናሉ::					
	3.1 የጽሑፍ ፈተና					
	3.2 የቃል ጥያቄ					
	3.3. የቤት ሥራ (በተናጥል)					
	3.4. የክፍል ሥራ (በተናጥል)					
	3.5. የቡድን ሥራ					
	3.6. የክፍል ውስጥ ምልከታ					
	3.7. ወይይት					
	3.8. የተግባር ምዘና					
	3.9. የደብተር እርማት					
	3.10. ቃለ መጠይቅ					
	3.11. የጽሑፍ መጠይቅ ማስሞላት					
4	የውጤት አመዘጋገብና የሪፖርት ሥርዓት					
	4.1. የመምህሩ መከታተያ መዝገብ አገልግሎት ላይ ይውላል::					
	4.2.የተማሪዎች ውጤት ማጠቃለያ ሠነድ በወቅቱ ተዘጋጅቶ ሥራ ላይ ውሏል::					
	4.3.የተማሪዎች ትራንስክሪፕት በአግባቡ ተሞልቶ ሥራ ላይ ውሏል::					

ክፍል አራት

መመሪያ:- ከዚህ በታች 3 ክፍት ጥያቄዎች ቀርበዋል:: ስለዚህ እያንዳንዱ ጥያቄ የአጠያየቅ መንፈስ በመከተል መልሳችሁን በተሰጠው ክፍት ቦታ በግልጽ አስፍሩ::

1.ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ የመምህራን ግንዛቤ ከፍ ለማድረግ ምን እርምጃ ቢወሰድ የተሻለ ነው ይላሉ?

ሀ. ______________________________

____

ለ. ______________________________

____

ሐ. ______________________________

____

2. ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ መምህራን የሚያጋጥሟቸው መሠረታዊ ችግሮች ምን ምን ናቸው ይላሉ?

ሀ. ______________________________

____

ለ. ______________________________

____

ሐ. ______________________________

____

3. በተራ ቁጥር 2 ለጠቀሷቸው ችግሮች መፍትሔችን በአጭሩ ቢገልፁ::

ሀ ______________________________

____

ለ. ______________________________

____

ሐ. ______________________________

____

4. ስለተከታታይ ምዘናና / ግምገማ/ አተገባበርና ችግሮች በተጨማሪ የሚገልጹት ካለ ቢጠቅሱት

ሀ. ______________________________

____

ለ. ______________________________

____

ሐ. ______________________________

____

መጠይቁን በመሙላት ላደረጉልኝ ትብብር አመሰግናለሁ::

አባሪ 5

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቋንቋዎች ጥናት ተቋም
የድኅረ ምረቃ ትምህርት ቤት

በመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ቤት ርዕሰ መምህራንና በክፍለ ከተማ ሱፐርቫይዘሮች የሚሞላ መጠይቅ

አጠቃላይ መመሪያ፣

የዚህ መጠይቅ አላማ በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር መጀመሪያ ደረጃ ት/ቤቶች ውስጥ የአራተኛ ክፍል የአማርኛ መምህራንና የተከታታይ ምዘና አተገባበር ምን እንደሚመስል ጥናት ለማካሄድ የሚያግዙ መረጃችን ለመሰብሰብ ነው፡፡

ከመጠይቁ የሚገኘው ምላሽ ለተጀመረው ጥናት መሳካት ከፍተኛ እገዛ እንደሚኖረው ይታሰባል፡፡ ጥናቱ የታለመውን ግብ ይመታ ዘንድ ትክክለኛ መረጃ ማሰባሰብ አስፈላጊ በመሆኑ የቀረቡትን ጥያቄዎች በትዕግስትና በጥሞና በማንበብ ትክክል ናቸው የምትሏቸውን መልሶች እንድትገልፁልኝ ስጠይቅ ለሚደረግልኝ ትብብር በቅድሚያ አመሰግናለሁ፡፡

ማሳሰቢያ፡-

ሀ. በመጠይቁ ላይ ስም መፃፍ አያስፈልግም

ለ. መጠይቁን ከሌላ የሥራ ባልደረባ ጋር ተመካክሮ መሙላት የጥናቱን ውጤት ስለሚያዛባ የተከለከለ ነው፡፡

ሐ. አማራጭ ካለበት መጠይቅ የ«✓» ምልክት ያስቀምጡ፤ ክፍት ቦታ ከሆነ መልሱን በአጭሩና በግልፅ ያስቀምጡ፡፡

መ. መጠይቁ ለዚህ ጥናት ብቻ የሚውል በመሆኑ፡፡ ምስጢሩ የተጠበቀ ይሆናል፡፡

አጠቃላይ መረጃ

የትምህርት ቤቱ ስም (ለመምህራን) ------------------------

የክፍለ ከተማ ስም (ለሱፐርቫይዘር) -------------------------

አጠቃላይ የአገልግሎት ዘመን ሀ. ከ5 ዓመት በታች ☐ ሐ. ከ11 - 15 ☐

ለ. ከ 6 - 10 ☐ መ. ከ16 - 20 ☐

ሠ. ከ 21 - 40 ☐ ረ. ከ 41 በላይ ☐

የትምህርት ደረጃ ______________________

ፆታ ፡- ወንድ ☐ ሴት ☐

የተከታታይ ምዘና አተገባበርን በሚመለከት

ከዚህ ቀጥሎ በሠንጠረዥ ለቀረቡት ዝርዝር መጠይቆች መልስ ይሆናሉ ተብለው የታሰቡ አምስት አማራጮች ተሰጥተዋል። እነዚህም በቁጥር የተወከሉ ሲሆን

5= ሁልጊዜ 2= አንዳንድ ጊዜ

4= አብዛኛውን ጊዜ 1= በፍፁም የሚሉ የውሳኔ ሀሳቦችን የያዙ ናቸው።

3= አልፎ አልፎ

እርስዎም የሚመረጡትን መልስ ከጥያቄዎች ትይዩ ባለው ሠንጠረዥ ይህንን የጭረት (✓) ምልክት በማድረግ ያመልክቱ።

ተ.ቁ.	ዝርዝር ጥያቄዎች	5	4	3	2	1
1.	ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ ለመምህራን ሙያዊ ድጋፍ ይደረጋል::					
2.	መምህራን ስለተማሪዎቻቸው ባሕርይና አመለካከት (ፍላጎት) ለማወቅ ምልከታ ያደርጋሉ::					
3.	መምህራን ተማሪዎችን ለመገምገም በዝርዝር የባሕርይ መቆጣጠሪያ ቅጽ (Checklist) ይጠቀማሉ::					
4.	መምህራን የተማሪዎችን ባሕርይ ለማወቅ በልዩ ልዩ ስልቶች ይጠቀማሉ:: 4.1.የነጥብ መስጫ ስኬሎችን (rating scales) ይጠቀማሉ::					
	4.2. የግራፍ ነጥብ መስጫ ስኬል (Graphic Rating Scales) ይጠቀማሉ::					
	4.3. ገላጭ ግራፊክ ነጥብ መስጫ (Descriptive Graphic Rating Scales) ይጠቀማሉ:					
5	መምህራን ተከታታይ ምዘናን ተግባራዊ ለማድረግ የሚጠቀሙበት ዘዴ:- 5.1 የጽሑፍ ፈተና					
	5.2.የቃል ጥያቄ					
	5.3.የቤት ሥራ					
	5.4.የክፍል ሥራ 5.5.የቡድን ሥራ					
	5.6.የክፍል ውስጥ ልከታ					
	5.7.ውይይት					
	5.8.የተግባር ምዘና					
	5.9.የደብተር እርማት					
	5.10.ቃለ መጠይቅ					
	5.11 የጽሑፍ መጠይቅ ማስሞላት					

መጠይቁን በመሙላት ላደረጉልኝ ትብብር አመሰግናለሁ::

አባሪ 6

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቋንቋዎች ጥናት ተቋም
የድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት

ለመምህራን የተዘጋጀ የቃል መጠይቅ ጥያቄዎች

1) በሳምንት ምን ያህል ጊዜ የፅሁፍ ፈተና ይሰጣሉ?

2) በሳምንት ለምን ያህል ጊዜ የቡድን ሥራ ይሰጣሉ?

3) የቤትሥራ በተሰጠ ቁጥር የልጆች ደብተር ይታረማል?

4) ደብተራቸው ከታረመ በመምህራን ነው? ወይስ በተማሪዎች?

5) የክፍል ሥራ ለምን ያህል ጊዜ ይሰጣሉ?

6) ተማሪዎችን ለመመዘን የተግባር ምዘና ያካሄዳሉ? በሳምንት ለምን ያህል ጊዜ?

7) ተከታታይ ምዘና ተግባራዊ ከማድረግዎ በፊት ስልጠና ወስደው ነበር?

8) ከወሰዱ ከስልጠናው ያገኙት ጥቅም ምን ነበር?

9) የተከታታይ ምዘና ጠቀሜታዎች ምን ምን ናቸው?

10) ተከታታይ ምዘና ተግባራዊ ሲያደርጉ ያጋጠመዎት ችግር ነበር? ካለ ችግሮቹን ይዘርዝሩ?

11) ተከታታይ ምዘና ተግባራዊ ሲያደርጉ የሚጠቀሙባቸው ኀልቶች ምን ምን ናቸው?

አባሪ 7

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቋንቋዎች ጥናት ተቋም
የድህረ ምረቃ ትምህርት ቤት

ለርዕሰ መምህራንና ለሱፐርቫይዘር የተዘጋጁ የቃል መጠይቅ ጥያቄዎች

1) ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ መምህራን ያላቸው ግንዛቤ ምን ይመስላል?

2) መምህራን ተከታታይ ምዘናን ምን ያህል ተግባራዊ በማድረግ ላይ ናቸው? ውጤታማ ናቸው ብለው ያስባሉ?

3) ተከታታይ ምዘናን በተመለከተ ለመምህራን በቂ የሆነ ሙያዊ ድጋፍ ወይም ስልጠና ተሰጥቷል?

4) እርስዎስ ስለተከታታይ ምዘና ያለዎት አመለካከት ምን ይመስላል?

5) የተከታታይ ምዘና አተገባበርን አስመልክቶ ያጋጠሙ ችግሮች?

6) የተከታታይ ግምገማን ውጤታማ ለማድረግ መደረግ ያለበት ሁኔታ?

Schools summary

All Addis Ababa	
Location	ALL
SECTOR	Primary Education
Ownership	Goverment

REGION	ZONE	NB	Single	Double	Sec	Class	Rep_M	Rep_F	Rep_	Enr_M	Enr_F	Enr_T	Tchr_M	Tchr_F	Tchr
Addis Ababa	Addis Ketema	5	1	5	259	193	0	0	0	6667	8328	14995	231	187	418
	Akaki-Kaliti	12	4	9	256	180	759	903	1662	10201	10828	21029	259	285	54[illegible]
	Arada	8	5	6	246	217	438	600	1038	5009	7239	12248	209	200	409
	Bole	7	6	5	212	144	552	654	1206	5913	8176	14089	156	263	419
	Gullelie	7	2	6	263	179	370	354	724	8267	9703	17970	189	261	450
	Kirkos	9	1	8	190	134	223	275	498	4294	6444	10738	186	257	443
	Kolfe-Keranio	10	6	8	471	355	775	923	1698	5493	18164	33657	359	423	782
	Lideta	6	4	2	195	165	324	303	627	5152	6746	11898	151	132	283
	Nefas Silk-Lafto	8	5	6	212	144	193	257	450	7011	9404	16415	221	269	490
	Yeka	13	9	11	357	312	783	1081	1864	10968	14701	25669	321	423	744
Total Addis Ababa		85	43	66	2661	2023	4417	5350	9767	78975	99733	178708	2282	2700	4982

ARBENGOCH PRIMARY SCHOOL (ADDIS ABABA) AGE ______

NAME OF TEACHER ______

GRADE 4 SEC. A SEMESTER 2nd YEAR 1999 E.C.

NAME OF THE STUDENTS	AGE	SEX	15	15	15	10	10	10	10	10	10	10	100
ሀኪማ፡ ተክሊሃም	13	ሴ	14	15	12								
ሀሊገ፡ ፊቴ	13	ሴ	14	12	12								
ሀና፡ ስንታየሁ	11	ሴ	13	12	11								
ሀና፡ [illegible]	9	ሴ	6	11	6								
ሀያት፡ ሁሴን	9	ሴ	6	9	1								
ሀይለማርያም፡ ብርሀኑ	11	ሴ	10	10	5								
ሙቀን፡ ወርቁ	9	ሴ	9	14	10								
ኪዳኔ፡ ብርሀኑ	9	ሴ	11	11									
መሀመድ፡ ሰሊም	13	ወ	6	2									
[illegible]፡ ብርሀኑ	12	ወ	10	8 11	2								
[illegible]	9	ሴ	9	11	9								
ሙሉ፡ ዮርዳኖስ	12	ሴ	9	9	6								
[illegible]	9	ወ	9	12	7								
መቅደስ፡ ገበዜ	10	ሴ	6	7									
[illegible]፡ ንጉሴ	10	ወ	9	11	2								
ማስተዋል፡ [illegible]	10	ሴ	12	11	11								
[illegible]፡ ሀይሉ	12	ወ	6	10									
ሠሊና፡ ሀሰን	10	ወ	9	12	5								
[illegible]	9	ሴ	13	12	7								
[illegible]፡ መሀመድ	12	ወ	7	11	8								
[illegible]	9	ሴ	14	14	10								

...RPEN GOCH PRIMARY SCHOOL (ADDIS ABABA) ...E ......

...ME OF TEACHER ....

GRADE .... SEC. .... SEMESTER .... YEAR .... E.C.

No	NAME OF THE STUDENTS	AGE	SEX	15	/10	15	10	10	10	10	10	10	10	100
22	ቆሬፉ ዳኜ፡ ወርቅነህ	9	ሴ	11	13	9								
23	ቅድስት፡ ዘንጋቀን	10	ሴ	13	12	12								
24	ህኑሜንጂ፡ ተረፈ	14	ሴ	11	12	6								
25	በእንግሊ፡ ቀረፀ	10	ወ	10	7	6								
26	ቢኒያም፡ ተስፋዬ	10	ወ	14	15	11								
27	ሄዛዌት፡ ሀይሌ	11	ሴ	15	14	12								
28	ሰተፈሕም ተሰማሬ	10	ሴ	10	7	9								
29	ብዙአየሁ፡ ከበደ	12	ሴ	12	13	10								
30	ናሆም፡ ወንድማ	10	ወ	10	11	6								
31	ኢዮብ፡ ዘውዲቱ	10	ወ	8	11	4								
32	እዩዘጋ፡ ሀሠን	9	ወ	10	13	7								
33	ኢሉናቆ፡ ባሎ	12	ወ	4	6	6								
34	አብዱልቃድር፡ አሊ	12	ወ	9	13	5								
35	አብዩ፡ አሰበዓይሁ	16	ሴ	11	12	12								
36	አብዱልወሚሊ ኑሩ ዓብዱር	11	ወ	8	11	5								
37	አብዱልቀሀብ፡ ኢዘር	9	ወ	6	7	8								
38	አንዋር፡ አህመድ	12	ወ	14	11	12								
39	ኢድሪስ አብዱራህማን	9	ሴ	8	14	3								
40	ኢድሪስ፡ ኢሬድ	12	ሴ	12	13	10								
41	ሺ መሐመድ ተስፋበክ	11	ሴ	6	5	8								
42	ሺ ዘሀሁሪ፡ ሁሴን	13	ሴ	14	14	12								

4.93

ARBENGOCH PRIMARY SCHOOL (ADDIS ABABA) AGE ......

NAME OF TEACHER ....

GRADE .... SEC. .... SEMESTER .... YEAR .... E.C.

No	NAME OF THE STUDENTS	AGE	SEX	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100
43	[illegible]	10	ወ	13	12	5								
44	[illegible]	10	ወ	6	11	6								
45	[illegible]	12	ወ	3	11	6								
46	[illegible]	10	ሴ	13	15	12								
47	[illegible]	10	ወ	9	11	6								
48	[illegible]	11	ሴ	10	10	6								
49	[illegible]	12	ሴ	12	11	7								
50	[illegible]	13	ወ	11	14	9								
51	[illegible]	14	ወ	14	15	13								
52	[illegible]	11	ሴ	10	10	6								
53	[illegible]	12	ወ	13	15	12								
54	[illegible]	10	ሴ	11	13	8								
55	[illegible]	10	ሴ	13	10	7								
56	[illegible]	12	ወ	11	12	12								
57	[illegible]	13	ወ	8	12	6								
58	[illegible]	10	ወ	11	10	6								
59	[illegible]	10	ወ	12	12	4								
60	[illegible]	12	ወ	8	11	5								
61	[illegible]	12	ወ	15	15	15								
62	[illegible]	14	ሴ	13	14	12								
63	[illegible]	12	ሴ											

አባሪ 10

የመናህ ትምህርት
የአጠቃላይ ተማሪዎች የ 2ኛ ሰሚስተር [illegible]

የት/ቤቱ ስም [illegible] ክፍልና ሴክሽን 4 A [illegible] 1999 ዓ.ም

ተ.ቁ	የተማሪው ስም	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100	ምርመራ
1	[illegible]	4	6	9	10	3							
2	[illegible]	7	4	9	9	4							
3	[illegible]	9	2	6	10	8							
4	[illegible]	10	10	10	10	8							
5	[illegible]	9	7	10	9	5							
6	[illegible]	10	5	10	10	6							
7	[illegible]	5	2	7	3	7							
8	[illegible]	10	5	5	2	4							
9	[illegible]	6	2	10	7	5							
10	[illegible]	4	2	3	9	5							
11	[illegible]	10	7	9	4	7							
12	[illegible]	10	10	10	10	10							
13	[illegible]	10	4	9	4	7							
14	[illegible]	10	10	9	9	5							
15	[illegible]	10	10	10	10	10							
16	[illegible]	9	10	10	10	10							
17	[illegible]	4	4	3	2	5							
18	[illegible]	10	7	10	9	7							
19	[illegible]	8	4	7	8	1							
20	[illegible]	9	4	6	7	6							
21	[illegible]	9	7	10	10	7							
22	[illegible]	7	2	9	—	3							
23	[illegible]	10	10	10	10	10							
24	[illegible]	9	7	10	10	10							
25	[illegible]	3	5	3	5	6							
26	[illegible]	4	2	7	7	7							
27	[illegible]	10	10	8	9	10							
28	[illegible]	10	10	10	10	9							
29	[illegible]	4	5	10	10	3							
30	[illegible]	8	3	10	10	6							

የአጠቃላይ ተማሪዎች የ 2ኛ ሴሚስተር

የት/ዓይነት [illegible] ክፍልና ሴክሽን 4A 1999 ዓ.ም

ተ.ቁ	የተማሪው ስም	10	10	10	10	10
31	[illegible]	4	3	6	4	3
32	[illegible]	10	10	10	9	8
33	[illegible]	10	9	10	10	8
34	[illegible]	5	1	3	2	4
35	[illegible]	1	4	7	6	7
36	[illegible]	4	2	10	8	9
37	[illegible]	8	5	9	8	5
38	[illegible]	4	2	6	4	5
39	[illegible]	5	1	10	10	6
40	[illegible]	5	8	7	6	4
41	[illegible]	3	3	7	—	—
42	[illegible]	6	10	8	10	8
43	[illegible]	8	10	9	9	8
44	[illegible]	2	1	3	—	2
45	[illegible]	5	6	6	—	—
46	[illegible]	5	2	9	7	5
47	[illegible]	4	2	8	8	3
48	[illegible]	7	6	10	8	8
49	[illegible]	1	4	2	—	3
50	~~[illegible]~~			5	7	5
51	[illegible]	10	10	8	10	4
52	[illegible]	10	6	9	9	7
53	[illegible]	9	2	10	10	10
54	[illegible]	1	10	4	—	7
55	[illegible]	9	2	9	4	4
56	[illegible]	5	7	8	9	4
57	[illegible]	10	7	8	10	7
58	[illegible]	6	7	8	9	5
59	[illegible]	4	2	6	7	10
60	[illegible]	9	-	7	10	6

የበረሃ ተበቃ [illegible]

ተ.ቁ	የተማሪው ስም	[illegible]		27	30	31	1	5	7	8	12	14	15	18	11	12	25	3	6	8	27	28	7	13	14	25	3	6	7	11
																							4				1		1	
1	[illegible]	3		31				3	1		3								4	4										1
2	[illegible]	[illegible]					1		1	1,4			4	1	1											1	1	1		
3	[illegible]																												1	
4	[illegible]													1																
5	[illegible]																									1				
6	[illegible]	1																												
7	[illegible]	1				4		3	1	4															1		1			
8	[illegible]	1			1				1		4										1									1
9	[illegible]			4						4																				
10	[illegible]			4					1					1					4	4			4			1				1
11	[illegible]				1		1							1																
12	[illegible]					4				4								4												
13	[illegible]					4																								
14	[illegible]							3		3																	1			
15	[illegible]							3	1																		1			
16	[illegible]							3															1				1		1	
17	[illegible]								1															4						1
18	[illegible]								1																		1			
19	[illegible]								1								4													
20	[illegible]								1							1	4									1	1	1		

መግለጫ

1. የቤት ሥራ ያለመስራት
2. የክፍል ሥራ ያለመስራት
3. የዲሲፕሊን ግድፈት
4. [illegible]
5. አለባበስና የፀጉር አበጣጠር

የበረሀ ተበሩ የመጀመሪያ ደረጃ ተ/ቤት [illegible] መበተተያ ቀጽ

ተ.ቁ	የተማሪው ስም	Entries (by date columns: 7 8 9 15 18 26 / 11 25 1 3 / 6 8 12 27 30 / 7 13 14 12 25 / 3 6 7 13)	ምርመራ
21	[illegible]	1	1
22	[illegible]	1, 4, 4, 1	[illegible]
23	[illegible]	1	[illegible]
24	[illegible]	1	[illegible]
25	[illegible]	1, 4, 1	[illegible]
26	[illegible]	1, 1	
27	[illegible]	1, 1, 1, 1, 1	
28	[illegible]	1, 1, 4, 1, 1	
29	[illegible]	1, 4, 4, 4	
30	[illegible]	4, 1, 1, 4, 4	
31	[illegible]	4	
32	[illegible]	4	
33	[illegible]	4	
34	[illegible]	1, 4	
35	[illegible]	1	
36	[illegible]	1, 1	
37	[illegible]	4, 1, 1, 4, 1, 1, 1, 1	
38	[illegible]	4, 4	
39	[illegible]	1	
40	[illegible]	1	

መግለጫ

1. የቤት ሥራ ያለመስራት
2. የክፍል ሥራ ያለመስራት
3. የዲሲፕሊን ግድፈት
4. የመማሪያ መጽሐፍት ያለማምጣት [illegible]
5. አለባበስ የፀጉር አበጣጠር

የበረሀ ተበሩ የመጀመሪያ ደረጃ ተ/ቤት የ ግረ ዋች ወከተተያ ቅጽ

1325 3 6 7 13

ተ.ቁ	የተማሪው ስም							
41	[illegible]	1						
42	[illegible]		11					
43	[illegible]			11				
44	[illegible]							
45	[illegible]				1	1		
46	[illegible]				1			1
47	[illegible]					1		
48	[illegible]					1		
49	[illegible]					1		1
50	[illegible]							1
51	[illegible]							1

ምርመራ

መግለጫ

1. የቤት ሥራ ያለመስራት
2. የክፍል ሥራ ያለመስራት
3. የዲሲፕሊን ግድፈት
4. የመማሪያ መጽሐፍት ያለማምጣት (ያለመቻቸት)
5. አለባበስና የፀጉር አበጣጠር

ኣባሪ 12

ቀን 30-2-99

የፍሬህ ተስፋ የመጀመሪያ ደረጃ የተማሪዎች ሥነ ሥርዓት ጉድለት መከታተያ ቅጽ

የተማሪው ስም [illegible] ሀጎስ ክፍል 4 ሴክሽን A

የመታወቂያ ቁጥር 0941256

1. ያጠፋው የጥፋት ዓይነት [illegible]

የመምህሩ አስተያየት [illegible]

2. የወላጅ ስም [illegible] የመታወቂያ ቁጥር 0941256

የወላጅ ፊርማ [signature]

2. የፈረቃ ኃላፊው ስም ________ ቀን ________

ተማሪው በድጋሚ ጥፋት ያጠፋው ጥፋት [illegible]

የፈረቃ ኃላፊው አስተያየት ________

የወላጅ ስም [illegible] የመታወቂያ ቁጥር ________

የወላጅ ፊርማ [signature]

የት/ቤት አስተዳደር ________ ቀን 7/10-7-99

የተማሪው ጥፋት [illegible]

የት/ቤቱ አስተዳደር አስተያየት ________

የወላጅ ስም ________ የመታወቂያ ቁጥር ________

የመጨረሻ ውሳኔ ________

ቀን 30-2-99

[illegible] ት/ቤት የመጀመሪያ ደረጃ የተማሪዎች ሥነ ሥርዓት ጉድለት መከታተያ ቅጽ

የተማሪው ስም [illegible] ክፍል 4 ሴክሽን A

የስልክ ቁጥር 0941256

1. ያጠፋው የጥፋት ዓይነት [illegible]

የመምህሩ አስተያየት [illegible]

2. የወላጅ ስም [illegible] የስልክ ቁጥር 0941256

የወላጅ ፊርማ [signature]

3. የፈረቃ ኃላፊው ስም ____

ተማሪው በድጋሚ ጥፋት ያጠፋው ጥፋት [illegible]

የፈረቃ ኃላፊው አስተያየት ____

የወላጅ ስም [illegible] የስልክ ቁጥር ____

የወላጅ ፊርማ [signature]

[illegible] ቀን 10-7-99

የተማሪው ጥፋት – [illegible]

የት/ቤቱ አስተዳደር አስተያየት ____

የወላጅ ስም ____ የስልክ ቁጥር ____

የመጨረሻ ውሳኔ ____

[illegible]

[illegible]

[illegible]	[illegible]					
[illegible]	3 / 3	3 / 3	2 / 4	3	3 / 4	3 / 4
[illegible]	3 / 3	3 / 3	2 / 1	2 / 1	4 / 3	2 / 2
[illegible]	2 / 2	2 / 2	2 / 1	3 / 2	1 / 2	2 / 1
[illegible]	3 / 3	3 / 2	2 / 1	2 / 2	2 / 2	2 / 2
[illegible]	3 / 3	3 / 3	2 / 1	2 / 2	3 / 2	2 / 3
[illegible]	3 / 4	4 / 3	2 / 1 / 2	3 / 1	4 / 3	3 / 4
[illegible]	3 / 2	2 / 3	2 / 1	3 / 1 / 3	4 / 3	3 / 2
[illegible]	4 / 3	4 / 3	2 / 2	3 / 1	4 / 2	4 / 2
[illegible]	3 / 3	3 / 2	2 / 2	3 / 1	3 / 2	2 / 3
[illegible]	2 / 2	2 / 2	2 / 1	3 / 1 / 1	2 / 2	2 / 1
[illegible]	4 / 3	4 / 2	2 / 2	1 / 1 / 2	1 / 3	2 1 / 2
[illegible]	3 / 2	3 / 2	2 / 1	1 / 1	1 / 2	3 / 2
[illegible] (crossed out)			[illegible]			
[illegible]	3 / 3	3 / 2	2 / 2 / 1	2 / 2	1 / 2	3 / 1
[illegible]	2 / 2	2 / 2	2 / 2	2 / 1 / 1	2 / 1	2 / 3
[illegible]	3 / 4	3 / 2	2 / 2	2 / 2	2 / 3	2 / 3
[illegible]	2 / 2	2 / 1	2 / 1	1 / 2	2 / 2	1 / 1
[illegible]	1 / 1	1 / 1	1 / 1	2 / 3	1 / 1	1 / 1

	[illegible]		[illegible]		[illegible]	
[illegible]	2, 2	3, 3	1, 1	1, 1	3, 3	2, 1
1 [illegible]	2, 2	3, 3	1, 2	2, 2	2, 4	3, 2
2 [illegible]	1, 2	1, 1	1, 1	1, 1	1, 2	2, 2
3 [illegible]	3, 3	3, 4	2, 2, 3	2, 2	4, 3	4, 2
4 [illegible]	1, 1	1, 1	1, 1	1, 1	1, 2	1, 1
5 [illegible]	2, 2	2, 2	1, 1	1, 1	2, 2	2, 2
6 [illegible]	2, 2	2, 1	1, 1	1, 1	2, 2	2, 1
7 [illegible]	1, 1	2, 2	1, 1	1, 1	2, 2	2, 2
8 [illegible]	2, 1	1, 2	1, 1	1, 2	1, 2	1, 1
9 [illegible]	2, 1	1, 2	1, 2	1, 3	2, 1	2, 1
0 [illegible]	1, 1	1, 2	1, 1	1, 1	1, 1	1, 1
1 [illegible]	2, 1	1, 2	1, 1	1, 1, 1	2, 2	2, 2
2 [illegible]	3, 3	3, 3	2, 2	2, 2	2, 3	4, 3
3 [illegible]	1, 1	1, 1	1, 1	1, 1	1, 1	1, 1
4 [illegible]	1, 1	1, 1	1, 1	1, 1	1, 1	1, 1
5 [illegible]	2, 1	1, 1	1, 1	1, 1	2, 2	2, 1
6 [illegible]	2, 3	2, 2	2, 1, 1	1, 2	2, 3	3, 2
7 [illegible]	2	2	3	2	2	3

(... የመጀመሪያ ደረጃ ት/ቤ).
የተማሪዎች የ[illegible] ደረጃ ምሳሌ.

II

የተማሪዎች
ደረጃ ምሳሌ

ከፍተኛ ምድብ

1 መሀመድ ሁሴን - 4
2 መቅደስ ጌታቸው - 5
3 ዘይዱ በሺር. 58
4 ዘቢባ ከረገው 57
5 መሬማ. ሁሴን - 6
6 መታደል ፋንታ - 10
7 ስንታየሁ ደሳለኝ - 15
8 ቤዛዊት እሸቴ - 20
9 እንቁር ጣሰው ዘቅ - 35
10 ፋሪ ወይዜ ከበበ - 50
11 ሶፊያ ሰዒድ - 51
12 ሰዒድ ሲራጅ - 53
13 የሱስ ታምሩ - 54
14 ~~ዘቢባ ከረገው~~ 57
15 ሰኪምን ሐሰንገዙ 52

/6/99

ገደታና ምርጫ

15/6/99

ከ60 % በላይ

ተ.ቁ.	
1	4
2	5
3	6
4	7
5	10
6	20.
7	35
8	40. [illegible]
9	48.
10	49.
11	52.
12	54.
13	57.
14	58.
15	37-

ዝቅተኛ ምድብ

1 ሙሉጌታ አሰፋ - 8 (ወደ መካከለኛ ተሸጋገረ)

2 ስዩም በዳኔ - 11

3 ሣምራዊት በቀለ - 14

4 ቤዛዊት አለሙ - 17 (ወደ መካከለኛ ተሸጋገረ

5 ብርሃኑ ገበዳ - 19

6 ፈር ስሜኑ - 26

7 ጀማሉ ደምሴ - 27 (ወደ መካከለኛ ተሸጋገረ)

8 አብዱልሰላም አብርሃም - 29 - ወደ መካከለኛ ተሸጋገረ

9 ኢማን ፈር - 30 = ወደ መካከለኛ ተሸጋገረ

10 አብዱርሃማን አበር - 31

11 አስምአው ጀቢቱ - 32

12 አወር ፈር - 33

13 አፀደንች ወንድም አገኝ - 36 ?

14 ጃለጠቆ አበር - 41,

15 ጌታለመኹ በከጠ - 43 (ወደ መካከለኛ ተሸጋገረ)

16 ፈጡማ አገቱ - 44

17 ቂርቆስ አሰፋ - 55

3/4/99

ስለ ተማሪ ሸዜብ ሽንዴ

እኔ የተማሪ ሸዜብ ሽንዴ ወላጅ ወ/ሮ እሰናክላለሁ ስለ ተማሪዋ በወጣትነቱ ዘመኑ ያደረገው መሆኑን ስለ አረጋገጣችሁና ስለ ሥራ ምግባር ወደ መሆኑን መሆኑን ወደፊት ግ/ቤቱ የሚያወጣቸውን እርምጃ የማልቀበል መሆኔን አረጋግጣለሁ።

[signature]

ቀበሌ 32

የቤት ቁጥር 474

4/4/99

ስለ ተማሪ ሐሰን ይማም

ተማሪ ሐሰን ይማም የቤትና የክፍል ሥራ ስለማይሰራ ከወላጅ ተገናኝተው ወላጅ ቁጥጥር እንደሚያደርጉ ተገናኝተዋል

ወላጅ ይማም ሁሴን [signature]

4/4/99

ስለ ተማሪ ወንድወሰን ጭላ

ተማሪው ዘወትር እየዘገየ ስለሚመጣ ከእንግሊዝኛ ቤቱ ከወላጅ ጋር ስለተነጋገሩ ቁጥጥር ያደርጋሉ።

ወ/ሮ ገነት ወርቁ

[signature]

3/4/99

ስለ ተማሪ ሹዔብ ጀንዱ

እኔ የተማሪ ሹዔብ ጀንዱ ወላጅ ወ/ሮ እሰቴቱ ዓለሙ
ስለ ተማሪዬ በማስተማሪያ ዘመኑ ይኖር ከርቀት መምጣቱን
ስለሚያጋጥሙት ና ከሥራ ምክንያት ወጣ መሆኑን በመገንዘብ
መደረጉ ትምህርት ቤቱ የሚወስደውን እርምጃ የማልቃወም
መሆኑን አረጋግጣለሁ።

ቀበሌ 32
የቤት ቁጥር 47ዘ

4/4/99

ስለ ተማሪ ሐሰን ይማም

ተማሪ ሐሰን ይማም የቤትና የትምህርት ሥራ
ስለማይሠራ ከወላጅ ተገናኝቶ ወላጅ ቀጥሮ
እንዲያደርግ ተገልጾለታል

ወላጅ ይማም ሁሴን

4/4/99

ስለ ተማሪ ወንድወሰን ዋለ

ተማሪው ዘወትር እየዘገየ ስለሚመጣ
ከእንግዲህ በኋላ ከወላጅ ጋር ስለመጣ ቀጠሮ ተሰጥቷል።

ወ/ሮ ማምዬ ወርቁ

6/4/99

ከየቡድኑ የሚፈለጉ የቤት ሥራ ያልሰሩ.

ቡድን አንድ ::

26/3/99, 17, (3), (35), (36)[3], (8), (53) 23, (39)
1, (3), 54. 18, 4. 23

ቡድን ሁለት - 26/3/99

ኣማርኛ - 28, 47, 14, 26

2/4/99 - ኣማርኛ - 33, 31, 21, 42, 44, 41

26/3/99 - [illegible] - 44, 21, 26, 33

ቡድን ሦስት - 26/3/99

[illegible] - 49, 15, 10, 55

3/4/99 - ኣማርኛ - 49, 15, 12, 43, 37, 55, 16

11/4/99

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ማረጋገጫ

ይህ ጥናታዊ ጽሁፍ የኔ የግል ሥራ መሆኑንና በጽሁፍ ውስጥ የተጠቀምኩባቸው ተዛማጅ ጽሑፎችንና መረጃዎች በሙሉ በትክክል የጠቀስኩ መሆኔን በፊርማዬ አረጋግጣለሁ።

ስም [illegible]

ፊርማ

ቀን 8/12/99

አማካሪ [illegible]

አዲስ አበባ ዩኒቨርስቲ

የቋንቋዎች ተቋም

ሰኔ 1999 ዓ.ም